MIRCEA CĂRTĂRESCU s-a născut pe 1 iunie 1956, în București. A absolvit Facultatea de Limba și Literatura Română a Universității din București în 1980. În prezent este conferențiar dr. în cadrul Facultății de Litere a Universității din București. Este poet, prozator, eseist, critic literar și publicist.

A publicat următoarele volume: *Faruri, vitrine, fotografii*, poeme, Cartea Românească, București, 1980; *Poeme de amor*, Cartea Românească, București, 1982; *Totul*, poeme, Cartea Românească, București, 1984; *Visul* (în edițiile următoare *Nostalgia*), povestiri, Cartea Românească, București, 1989; Humanitas, București, 1993 (tradus în franceză, germană, italiană, suedeză, norvegiană, spaniolă, maghiară, engleză și slovenă); *Levantul*, poem epic, Cartea Românească, București, 1990; Humanitas, București, 1998; *Visul chimeric*, studiu critic, Litera, București, 1991; *Travesti*, roman, Humanitas, București, 1994 (tradus în franceză, olandeză, norvegiană, spaniolă, maghiară și polonă); *Dragostea*, poeme, Humanitas, București, 1994; *Orbitor. Aripa stângă*, roman, Humanitas, București, 1996 (tradus în franceză, suedeză, maghiară, italiană, ivrit, bulgară și germană); *Dublu CD*, poeme, Humanitas, București, 1998; *Postmodernismul românesc*, studiu critic, Humanitas, București, 1999; *Jurnal I*, Humanitas, București, 2001; *Orbitor. Corpul*, roman, Humanitas, București, 2002 (tradus în bulgară, franceză și suedeză); *Enciclopedia zmeilor*, carte pentru copii, Humanitas, București, 2002; *Pururi tânăr, înfășurat în pixeli*, publicistică, Humanitas, București, 2003 (tradus în germană); *Parfumul aspru al ficțiunii*, audiobook, Humanitas, București, 2003; *Plurivers* vol. I și II, poeme, Humanitas, București, 2003; *Cincizeci de sonete*, poeme, Brumar, Timișoara, 2003; *De ce iubim femeile*, povestiri și audiobook, Humanitas, București, 2004 (tradus în spaniolă, portugheză, bulgară și maghiară); *Baroane!*, Humanitas, București, 2005, *Jurnal II*, Humanitas, București, 2005, *Orbitor. Aripa dreaptă*, roman, Humanitas, București, 2007. Volume de versuri de Mircea Cărtărescu au mai fost publicate în Irlanda, Statele Unite, Italia și Germania.

Cărțile sale au fost premiate de Academia Română, Uniunea Scriitorilor din România și din Republica Moldova, ASPRO, Asociația Scriitorilor din București, Asociația Editorilor din România, precum și de revistele *Cuvântul*, *Ateneu*, *Flacăra*, *Tomis* și *Ziarul de Iași*. Au fost nominalizate în Franța pentru premiile Médicis, Le meilleur livre étranger, Prix Union Latine. Romanul *Nostalgia* a primit în 2005 Premiul literar „Giuseppe Acerbi", Castel Goffredo, Italia.

Mircea
Cărtărescu

Levantul

HUMANITAS

Redactor : Vlad Russo
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Doina Elena Podaru
Corector: Georgiana Becheru
DTP: Angela Ardeleanu

Tipărit la C.N.I. „Coresi" S.A.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CĂRTĂRESCU, MIRCEA
Levantul / Mircea Cărtărescu. – **București:**
Humanitas, 2009
ISBN 978-973-50-2409-3

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

Cântul întâi

O, Levant, Levant ferice! • A ta soră, Zenaida • Se vărsa umbrirea serii • Când plânge filomela • Iată sara se-ndesește • E Iaurta chiorul, spaima apelor dân jur de Zant • Ești ingles? • Of, Zotalis, biet Zotalis! • Țaruki i paluki • El vedea un nor de sânge • Manoile, cum te plâng!

„Floare-a lumilor, val verde cu lucori de petre rare,
Mări pe care vase d-aur port piper și scorțișoare,
Părând piepțeni trecuți molcom printr-un păr împarfumat,
Strop de rouă-n care ceriul e cu nouri mestecat,
O, Levant, în cari zefirul umfle-ai sei obraji de zeu,
Cu simțiri aprinse umpli neguros sufletul meu!
O, Levant, Levant ferice, cum nu simți a mea turbare,
Cum nu vede al tău ochiu cu văpăi de chihlimbare
Noaptea turbure din peptu-mi, zbuciumul ce am în sân,
De când sunt deștept pe lume, de când știu că sunt român!
Cum n-am ochii mii, ca Argus, ca cu mii de lăcrimioare
Să jelesc ticăloșita a poporului meu stare,
Preste care lupi și pardoși s-au făcut stăpâni deplin
Zgâriind cu gheare lunge al Valahiei drag sân!"
Astfel cugeta un june pe-un caic ce zbura iute
De la Corfu pân-la Zante peste apele hirsute
Ce spărgeau în vălurele soarele ce sta să cază
Prin văpăi de foc și miniu, prin lucire de turcoază.

Tânărule, a ta față îmi apare strävezie,
Gemetul ce scoți e oare de amor sau de mânie,
Mâna cu inele grele și cu petre răsucite
Pe jungher sau pe șold fraged va voi să se invite?
Ah, pe junghiu! Și degrabă, căci tiranii încă râde
Conjurați de arvaniții cu a lor turbane hâde,
Încă mai jupoi țeranii, încă junele le smulge
Din a mumelor lor brațe, încă țara o mai mulge!
Tu te duci la Zante, unde în barcaz, la felinari
Te așteaptă a ta soră cu treizeci de palicari.
A ta soră! Zenaida! Cine-o vede se uimește,
Cine buzele de rujă, cine ochii i-i zărește
I se pare cum că Hero vie s-au împelițat
Să-l aștepte iar pe Leandros lângă-al mărilor palat.
Greaca are drăgănele, și perfum, și-nțelepciune
Ce primit-a de la grații, musulmana ca de prune
Are ochii ce prin deasa feregea abia-i prevezi;
Frânca are dinți de boabe de sidef și ochii verzi;
O chirghiză face-n piață mahmudele zece mii,
Vai, nebun ar fi acela ce pe ea ar târgui,
Că i-ar soarbe sărutarea peste perne de șiraz
De-ar rămâne fără suflu, făr' bujorii din obraz;
Machedoana, nu am coarde l-a mea arfă îndestule
Să îi cânt zulufii negri, sânurile nesătule
Și sprâncenele-mbinate, parcă-i arcul lui Amor:
E trufașă dar e dulce și-are ciucuri la botfor;
Neagră este egipțianca, ca o noapte de iubire,
Se topește în desmierduri, gungurește în delire,
Arde și se-ncolăcește ca o viță pe arac
Pe un boi de june mândru; talianca e un drac
Ce te-nșală și te vinde și se uită numa-n punge
Și ibovnicul își pune la răscruci de te împunge;
Sârba cea cu salbe multe peste peptul ca de crin
E sfioasă ca și ciuta, după ea cu toți suspin.

Nimărui ea nu-i dă floarea junii sale feciorii
Și se face maică blândă într-un schit de pe pustii;
Multe flori sunt, dar puține rod în lume au să poarte,
Multe mărgăritărele sus pe ceriu ard departe,
Multe sunt femei cu ochii neguratici și codați:
Dar nici una nu-i mai dulce ca rumânca din Carpați.
Pletele prea lunge-i curge ca o apă volutoasă
Pân' la gleznele ivite sub șalvarii de mătasă,
Pân' la imineii d-aur și cu vârfuri răsucite,
Fața-i este alabastru, pleoapele-i sunt înnegrite
Cu kohl scump de Chios, pleoape ca ghiocii zuvelcați;
Gene grele și-ncurcate, pași mărunți și cletinați.
Inima-i se duce-n taină dup-al țării beizade,
Calimachi, suflet putred, dar frumos ca viața e,
Fiul cânelui ce țara o mânca și-o bea la masă
Și curvarul mahalalei ce din răotăți nu iasă.
El e ghimpele ce-n sânul Zenaidei, rotunzior
Își făcu sălaș ca furii.
Dar, efendi narator,
Cam grăbiși cu diegesis și te luă gura-nainte.
Să purcedem dar din locul ce-l lăsarăm, fără minte,
Să ne înturnăm la junul Manoil, ce lângă cârmă
Valul verde, orizonul cu privirea el le scârmă.

Se vărsa umbrirea serii în arhipelag, și mii
Cornulețe scot din valuri insulele fumurii.
Pe rotunda de lemn cârmă vezi un mugure că crește
Și o coadă cu ghimpi palizi din obadă să ivește,
Și în vârvu-i se desface un boboc ca de rubin:
Este trandafilul serii din cuprinsul levantin.
El desfoaie foi de purpur peste ceriul de rază,
El umbrește cu văpaia-i apa care schinteiază,
El pogoară-n suflet focul dorului nemărginit:

Dor de ducă, dor de arme, dor de mări, dor de iubit.
Gul arzând în alizee și picându-i focu-n golfuri,
Desfoindu-se pe insuli și pe case și pe corturi
Zugrăvând cu aur boturi de caice pe cleștar,
Punând sânge pe tăișe, iar pe sâni enibahar,
Gul vestind cu spuza-i țara împăratului biulbiul:
Noaptea cea cu berlianturi, de la Roma la Mosul.
Manoil intră-n cămară și luă peana despicată,
O vârî în călămară ca în inem-o săgeată
Și cu rumena cerneală ca un sânge scrise: „Odă
La Valahia săracă, jăcuită de Lup-vodă."
Șterse; scrise: „Eleghie la mormânții din străbuni,
Pentru ca să se vădească jalea tristei națiuni":

„Când plânge filomena în crâng de rosmarine
Și gârle se-ncrețesc,
Insecta chiar când cântă sub razele divine
Ce spre apus grăbesc,
Eu perna ud cu lacrimi, că-mi vine-n amintire
A patriei nevoi,
Și-o mare fulgeroasă îmi crește în simțire
Umblată de strigoi!

Străinule ce îmbli pentru a ta plăcere
Pe apă sau pe jos,
Găsit-ai vreodată mai mare mângâiere
Și un mai mult folos
Decât în câmpul verde smălțat cu floricele,
Al țerii mele plai,
Decât în portul dulce cu ii și testemele
Al junelor bălai?

Ai zice că din raiu Valahia e ruptă
Dar vai cât te înșeli!

Că astăzi sânu-i fraged de ciocoime-i suptă
Și-i plină de mișeli!
Ce-ai fost odat, o, țeară, și ce-ai ajuns acuma
Supt talpa din Fanar,
Că-ți tremur copilașii și crud răcnește muma
Și grecii n-au habar.

Pe dalbele mormânturi eroilor din vreme
Acum sunt buruieni,
Subt ele Michai Bravu și Mircea-vodă geme
Ca noi subt agareni,
Vai, steaua ni-i apusă, vai, angelul ne moare
Și pala-a ruginit,
Vai, grecii ne mănâncă acuma din sudoare
Bacalul ciocoit!

Te scoală, Brâncovene, nu mai dormi, rumâne,
Aminte să-ți aduci
De Caton și de Brutu cu acvilele-n mâne,
De marii Romii duci,
Că acvila în corbu ce cruce-n gură poartă
Cu vremea s-a schimbat
Și în rumân romanul mutat au fost de soartă
Și e viteaz bărbat!

Sus, nație robită, femeie lăcrămoasă,
Mormânții se deschid
Și ies fantome nobili dân umbra fumegoasă,
Ce secolii desfid.
Sus, sus cătați la dafini și la neatârnare
Și ca cumpliți paradóși
Mâncați în colțií aprigi și zgâriați în ghiare
Tiranii scrofuloși!

Stăpâne, care-n ceriu aburci pe tron de raze,
Pe scaun de argint,
Mai dă-mi atâta viață să văz ca în extaze
Balaurul perind,
Să văz un popol mândru în țeara mea ferice
Și ochiu-apoi să-nchid,
Și duhu meu va râde precum o pitulice
De dracul apatrid!"

Iată sara se-ndesește și acopere Elada
Iată stele-n mii de colțuri, galbene ca limonada
Cum își varsă cupa-n marea de mercuriu și de vis.
Semilune moi de aur scaldă valuri de lapis.
Luna ca un corn de tablă a plecat de pe moschee
Și pe valuri se lățește ca o pleoapă pe cornee,
Ca o geană de cadână pe-un obraz de isihast.
Semiluna lunii crapă-n cioburi reci pe golful vast.
Iese dulful de culege praf de aur de pe boltă,
Pe catarturi de barcaze grunji de aur se desvoltă
Și-ale pânzelor burdufuri s-umplu-n cer de icosari.
Marea linsă e ca sticla, ceru-i de mărgăritari.
Mai ca ziua luminează negura de praf de stele,
Dă din ghimpe scorpionul, cloșca face temenele,
Ursele lucesc ca petre fără preț într-un sipet,
Gemenii se pleacă tainic peste-al sferei parapet.
Insuli doar cât vezi cu ochii. Sgomot face numai luna
Lunecând pe roți dințate ca Fecioara în coluna
D-orologiu pre când iese în fereastră cu un prunc.
Stele-n val și valu-n stele dopotrivă se arunc.
Manoile, fruntea-ți mare de poet pe pergamente
A căzut și potolite-s zbuciumele. Oriente,
Când văzut-ai în Edenu-ți un mai nobil ipochim?
Îl trezește-n zori cu spaimă creștinatul Ibrahim:

— Scoal', efendi, te deșteaptă, că pirații ne-nconjor:
Vin asupra-ne în barce și în prima-i capul lor,
E Iaurta chiorul, spaima apelor din jur de Zant.
Zece mii de galbeni face al său cap aci-n Levant.
Orișice caic el pradă, fundu-i sparge și-l scufundă,
Echipajul de catarturi e legat și se afundă.
Manoil ieși pe punte după ce-n sileafuri puse
O mândrețe de pistoale ce dân Londra sunt aduse.
Ele au pe paturi fildeș, iar pe țeve flori de-argint:
Oh, amar de cel pe care Manoil l-ar fi țintind.
Patru barce lungi din pupa tot venea pe marea lină,
Zece iatagane-n prima sticlea groaznic în lumină.
Câte zece fesuri roșii se mișca în ritm de vâslă
Și orice lopată lungă e înfășurată-n pâslă.
Palicarii de pe punte se dau după cabestane,
Cremenea pe pusci o-ncearcă, se închină la icoane.
În caic matrozi sunt șapte, iar pirații-s patruzeci:
Nici o pânză-n zare, nime. „Ah, perduți suntem pe veci!"
Țipă jalnic Ianis musul. Singur Manoil e calm.
El contemplă răsăritul de pe apa de napalm.
Puscele pornesc să tune și pirații să mugească,
Cruci și-anafuri se-ntretaie, mume se batjocorească,
Se-agăț ancore-pisică de parâmi și bocaport
Și pirații sar pe punte și în vârv de spange-i port
Pe toți cei rămași cu suflu și îi leagă-n leasă groasă
Ce-mpletită e din fire de frânghie de mătasă.
Porcii sunt niște Adoniși, e măgariul om cu minte,
Tigrul e gentil ca mielul și nu are-n gură dinte,
E năpârca râmă oarbă, cioarele porumbi codați
Lângă șchiopii, ciungii, spânii și gușații de pirați.
Ci sunt muchelefi pirații și sunt dulci precum e turta
Lângă cruntul gâde-al mării, lângă groaznicul Iaurta.
El cu doar un ochiu-n frunte ca Ciclops a lui Omir
Îi cad lațele mânjite p-antiriu de serasir,

Lațe roșii parcă brânce sângeroase el și-a șters.
Troznesc blanele de scânduri pe sub pântecosu-i mers.
— Ești ingles? răcni Iaurta când zări pe Manoil
Și îi puse-n gât hangerul cu plăsele de morfil.
Ia să-mi spui acuma mie ce simțește floarea ierbii
Când s-apropie cu nara căprioarele și cerbii?
— Ea se lasă rumegată și se bucură ferice,
Fiindcă știe că la anul capul iar o să rădice.
— Câine!-acuma să te lepezi de ai tăi. Remâi cu mine
Și ne-nvață ca să tragem sacalușurile bine
Și să nemerim cu tunul de cireș caic, barcaz,
Că de nu, îl pun pe Spiros să te prinză de grumaz.
Liniștit privi rumânul pe tiranul său în față:
— O, prea jalnice Iaurta, să mai am eu nu o viață,
Ci o mie vieți în mine toate pline de răsfăț
Tot le-aș da curând de dragul drăgălașei libertăți.
Nu-i un bou să tragă omul înhămat și înjugat
La cel plug ce cu rușine de străin este mânat,
Nu e un lighean oceanul, nici Carpatul moșunoi,
Nu-s inglez, rumân îmi spune și să mor rumân eu voi.
— But you speak perfectly English, zise grecul minunat.
— Well, I studied once at Cambridge, grăi junele bărbat.
— Cambridge? zău? nu minți tu oare? Și n-ai cunoscut cumva
Un studinte grec cu ochii și gurița de tetrea?
Douăzeci de veri el are și-i al meu copil iubit
Pentru care prad Levantul din apus în răsărit.
— Are pruncul tău o pată pe obraz, lângă cercel
Ca o stea în patru colțuri? Are malotea?
— E el!
Of, Zotalis, biet Zotalis, corițaki-mu!
— Mi-a fost
Drag tovaroș. Împreună învățat-am pe de rost

Tot ce scris-au lordul Bairon, și-ntr-un ceas de izaltare
Frați de cruce ne făcurăm și jurat-am cu glas tare
Ca să izbăvim Elada de sub turcii desfrânați
I să scoatem la lumină patria de subt Carpați.
— O, țaruki! răcni chiorul cu o patimă nespusă.
— Și paluki! șopti mândru Manoil, ce se perdusă
În visări lila ca umbra linguriței pe șerbet:
El vedea un nor de sânge preste-ntinsul vilaet.
El zărea dân mii de unghiuri a Eladei neferice
Cum se mișcă ca o mare, cum se-nvolbură ca bice
D-uragan, de ploi, de tropot, cete-cete palicari.
El privea cum snopi de lăncii sunt purtate de magari
Și în clinchete de săbii și-n foșnit de fustanelă
Și-n cruntare de ochi aprigi vine oastea cea rebelă
Zbuciumată ca torenturi ce din mii de petre cad.
Caii au argint pe frâne și împroașcă stropi în vad.
Muntenegrii cu țepoaie se azvârl în foc ca demoni,
Croații cei cu zer în plete preste luncă sunt heghemoni
Și-așa seceră asabii din genunchi și din gâtlej
Cum retezi bostanii putrezi de pe stafiditul vrej.
Ce vuire, ce urlare, ce urgie! Cad spahiii
Retezați din brâu de coase în vultoarea bătăliii,
Năclăiesc în sânge cioturi miralaii, rag avan.
Zdrențe-zdrențe zbor prin ceriu rămășițe de Coran
(Zugrăvite sunt cu aur literile, dar ce mint)
Se cabrează armăsarii pre sub nori de mărgărint.
Tropotind în tropot mare vin bulgarii groși la vână
Și cu șerpi de mușchi pre spete, că lucrează în grădină
Tot plecați pe roșii grele și pe-ardeii grași buluc:
Cu aracii tari de piersic miruiesc pre bașbuzuc.
„O, Alah, Alah!" s-aude-n tânguire de tulumbă,
Când dodat, pe când în slavă luna pune mare umbră
Și lumină ca dulceața de naramză cade-n glod,
Se aude glas de bucium și bătaie de zăvod

Și din codru miriade ies valahii, ies șoimanii
Călărind nu cai, ci pardoși pre subt flăcările stranii
Ale înstelării grele de pe ceriu-ncovoiat:
Ei dărâmă corturi mândre de gevrea și fir brodat,
Ei sfâșie marțelinul și pun foc: cu fețe roșii
Fug cu groază bairactarii, se înăbușă leproșii
Lângă carele cu bivoli, încărcate cu huzmet.
Se pârlesc chișițe-n spuză, taie-n pântec un stilet.
Fug periți de groaza morții, cu șalvarii la genuche
Pre când vine, vine oastea rumânească, ca o muche
De hanger arzând în soare, ca și colți de leu turbat:
Până-n zori pleca Balcanul capu-n fața lui Carpat.

… Năzăriri de suflet nobil. Manoile, cum te plâng!
În poema mea bizară ai pornit cu pasul stâng.
Mi-e să nu îți perzi simțirea dac-ai ști ce se urmează,
Dac-ai vede că periplu-ți nu-i decât o anabază,
Dacă ai afla că soarta-ți e doar una de papir.
Odiseu cel din vechime nu știa cum că Omir
Ticluise vicleșuguri ce crezu că *el* scornise
Și că tot el pețitorii la fămeia lui trimise
Și că *el* grăia prin gura-i și că nici un fir dân păru-i
Nu clintea făr-ca aedul să nu-l lase. Adevăru-i.
Te visez, te-aud, te cuget: țeapăn îmi apari acum
Ca dagherotipul morții relevat de-un zeu în scrum.
Pot să fac orice din tine, să te-nalț sau să te nărui,
Fiindcă nimeni, niciodată nu-i stăpân pe adevăru-i.
Însă cum mi-am pus în minte ca să trec la epopee
Și din moarte foi uitate să desfac o orchidee
(Chiar de-ar fi o nălucire într-un glob de halima)
Și să fac nemuritoare-o dăltuire în halva,
Manoile, mergi nainte. Actant palid, ce mai stărui?
Nici un story nu se leagă de nu crezi în adevăru-i.

Cântul al doilea

Borges, ce-i mai zic și Înger • E un colț de stâncă șuie • Un cap d'operă de cină • Păsărică obidită • De sorbești tabac ești rege • Manoile, spune mie d-unde neamul tău se trage • Floare, floricea • Manoil jungherul scoase • Bravilor, pestriț și felurit e pământul • O, patrie, știu că lumile-s praf • Trei călugări în sutane

Borges, ce-i mai zic și Înger cu aripe de argint,
Cărui mumă-i fu oglinda iară tată labirint,
Zice d-un poet ce vrut-a să încapă-n ochiu-i mare
Toată Sfera, orizonul dân hotare în hotare,
Ce punea în stihuri stânjeni de pământ cu iarbă, pom,
Căși, grădini și-ogoare mândre, cum visat-a
René Thom
Să închipuie pân linii drepte, curve,-ntrolocate
Lucrurile lumii cari-s zugrăvite-n nestemate.
De-aș versifica Levantul, umilitul lor discipul,
Eu, un scrib ce nici o rază nu-mi încondeiază chipul
De la steaua Inspirare, aș muri de fericit.
Val cu val și nor cu nour dulce l-aș fi zugrăvit.
Dar nu poci. E umbra umbrei scrisu-mi și n-am cui
să cer
Să îmi fie argintată foaia, ca a lui Daguerre.
Decât ție, Musă! Aide, mai îndură-te odat!

E un colț de stâncă șuie ce de valuri e mâncat.
Trei smochini prefir dulceața fructei grele ca și sânul

Preste un ruin în care își făcea cuibar păgânul
De Iaurta și cu hoții, blestemați de zei și oameni,
Căci urât ești ca și fiara de cu fiara te asameni.
În vechime ce nu știe nimenea, nici pedepsitul
La hrisoave, își făcuse cu chilii umbrite schitul
Trei călugări ce plecase de la Atos cu rușine
Fiindcă altul îi pârâse că creștea în curți găine
(Ci să știe că la Munte Aghios să priimești
Parte femeiască este groaznic să păcătuiești,
Chiar și parte femeiască de jiganie ori vită
Căci muierea e Satana ce te duce în ispită).
Oropsiți, bătuți cu petre, dați afară de pân slujbe,
În ostrov se apucase, cu nivele, șpacluri, drujbe
Ticăit să dulgherească mitoc trainic de stejar.
Să numea săhaștrii Mámon, Behemot și Valafar.
Da-ntr-o noapte, cornul lunii ieșind lin și lung din mare,
Drept pe raza-i, preste ape, se ivește arătare:
O muiere-n văluri large pășind leneș pe cleștar
Ca o mână de domniță-ntinsă în agheasmatar.
Ea pășea pe ape ca pe punți bătute-n solzi de aur
Și venea în urmă-i blânde o licornă și-un țintaur.
Drept spre schit pășea. Trei barbe să iviră din ocniță,
Trei șiraguri de metanii să ciocniră cu clinchiță
Și „Barcaz să fie oare cu cearceafuri de mătasă
Se-ntreba — sau o rotundă, dulce-n umere mireasă?"
Au de ce rânjea muierea? Și ce slabă pre subt iie!
Numai coaste și ciolane, iar în dreapta o lucie
Coasă geamănă cu luna la-nconvoi și la argint;
Nu-s țintaur și licornă, ci aspidă mârâind
Și, cu pintene de zale, cu de papagaie plisc,
Când cocoș și când năpârcă, un turbat de vasilisc.
Hârști, Mamón și hârști, Behémot, hârști, căzu și Valafar
Dar sculară fără capuri, și pe-al mării icosar

O porniră după doamna înecaților, clătind.
Iar în urma lor subt ape străvezii se văd suind
Grele galioane putrezi, scufundate goelete,
Caravele și feluce, toate pline de schelete
Galben schinteind în lună, flotă grea de nenoroc.
Trăznet lung ca un balaur puse flăcări la mitoc.

Zice-se. Fapt că Iaurta îl pofti pe Manoil
Ca să îi cinstească masa-n ruinatul peristil.
Zile trei tot robotise Idolon harapul care
Cu o paceaură grasă îngrijise de mâncare
Iar acum cu buze groase mustăcea satisfăcut:
Un belciug în nas, de aur, purta negrul încrezut.
Stau în jur de mese lunge toți pirații suduind
Și înfulec ca vierii, cu mânece se ștergând,
Hohotesc și latru Mavros, Nicodimos și cu Iorgos
P-un cap d'operă de cină, margaritas ante porcos:
Căci zăreai, subt maioneza străvezie și-nspumată,
Icre de chefal cu boaba mărgărint și marinată
De stavrid în taleri lunge ciocănite-n cositor.
Crapi tăiați pe lung cu solzii ca de sticlă, ce se-omor
Grecii după ei când burta albă-i plină de stafizi,
De lămâie de Messina au în jur felii limpizi.
Purceluși umpluți cu-alune, care pielea le-a crăpat
Au piper și-enibaharuri pe spinare și pe lat,
Conjurați de chifteluțe cu mărar și hasmațuki,
Țelină ce face s-arză ochii negri care țuchi-i,
Ghiudeni, trandafiri, ridiche în felii alb-roz, cu sare
Care face să se ducă vinul pe înghițitoare.
Coșuri de răchite poartă cozonacii grei cu nucă
Și cu mac, alături melcii fierți pe frunze de lăptucă
Roșesc galeș ca fecioara care mâna-i pui pe sân.
Brânză de burduf cu chimen ce se ține în chersân

Însoțită e de ceapă cu cămașa ca de steclă
Și de cidru ce cu spume ți se suie drept la meclă,
De îți vine-a pune mâna pe cosor și de-a tăia.
Se fărâmă-n pulberi umezi calupi aspri de halva.
Sunt dân loc în loc pe taleri, lângă sfeșnice ce ard,
Ananași grămezi și struguri ce miros a mosc și nard,
Tămâioși și țâța caprei, portucale sunt și gref;
De de toate avu grijă bucătarul muchelef.
Între vrafuri de clătite rumenite cu mult har
Și umplute cu migdale, lisă și rodozahar,
Trei butelci de răfioară trase-s care încotro.
Ele poartă vin de Chios, de Madera, de Bordo.
Ce folos! Tălharii cântă, toarnă vinu-n păr și strigă
Și înfulec sarailia cum mănânci dân mămăligă,
Mânc măslinele cu sâmburi și lămâia ca pe măr
Și-ncrustează-n masă literi: numele fămeii lor.
Într-un timp i-apucă plânsul, smulg basmale de pe capuri
Mănânc margine de străchini în măsele, înghit hapuri
(Leac de dragoste) și-apare din senin un sirtaki:
„Of-of-oooof!", așa cântarea Ghiorghi știrbul o porni:

Păsărică obidită
Ce oftezi și te jelești,
Mult amar lăcătuită
Dupe sârme nefirești,

Cănăraș cu cioc de ceară
Și cu ochii de mărgean,
Care în oricare seară
Cânți cântare de alean,

Mai ferice ești ca mine,
Tu cu fulgii cilibii,

Zieu că aș schimba cu tine
Să poci eu, fie ce-o fi.

După sârmele de aur
Eu aș fi prea fericit
În alcovul ei să-mi faur
După chipu-i, chip cioplit,

Să o sorb cu ochișorii
Tolănită pe divan:
Cu obrajii ca bujorii
Bea cahvea dân filigean.

Să o văz mereu ca tine
Mi-ar părea cum că visez:
Of, îi șade-așa de bine
În șalvarii de geanfez!

Dinții mărgăritărele
Și ochioasă ca un cerb,
Buzișoare micșunele
Carele mă fac să ferb,

Iar sub iia străvezie
De ca abur borangic
Cu doi globi de păpădie
Eu asemăn sânu-i mic.

Căci n-am eu putere, lele,
Să-ți zăresc cu ochi șiret
Țâțișoare bourele
Cu gurguie dă șerbet?

Dar așa, sărman dă mine,
Umblu-n câmpii de mohor
Până nu mai știu de mine,
Până mor, agapi, mor!

Fie-ți milă, mă primește
În zăbrele cănăraș,
Fie-ți milă, mă hrănește
Cu mălai și arpacaș,

Și-o să-ți ciugulesc ferice
Boabe dulci din palma ta
Cu inele vinitice:
Ametist i peruzea.

Și-o să uit dă tot, dă lume
Și-o să-ți cânt mereu d-acu
Cum nu s-a cântat pă lume,
Psihi-mu, agapi-mu!

Prăbușiți subt mese furii bocea după Penelopi,
Eufrosa, Filofteia, Elenușa, Caliopi
Ca motanii cei dân fabuli încizmați cu scârț și pinteni.
Doară hâdul de Iaurta și Manoli era sprinteni.
Ei tăcea privind la fumul care flori suia-n tavane
Ca și visuri de mărire în gândirile cei vane,
Ca o șoaptă de iubire în urechi de eunuc:
E tutunu-n narghilele îndesat pân' la butuc.
E tocat mărunt, uscat e d-ale Lumii Noi fecioare,
Împănat apoi cu opiu, aromat cu cuișoare
Iară fumul lui de aur pân parfum este trimis,
Ce-i păstrat în scobitura narghilelei de cais.
Parlagiu să fii sau cioclu, de sorbești tabac ești rege

P-un ținut fantasmagoric unde cheful tău e lege,
Unde de voiești și tronul ce-i în ceruri îl câștigi,
Pe regina cea din Saba în crivat o încovrigi
Și îi jefui elefanții, preste mări ești heghemon
Și te-asemuiești ca falǎ cu Lixandru Machedon.
— Manoile, spune mie d-unde neamul tău să trage
Și ce oameni mari într-însul cu vârtute și curage
Au eșit? — grăi Iaurta tot scobindu-se în dinți.
Visător plecă românul ochii negri și cuminți:
— Se întinde o câmpie pre subt poale de Carpați,
Acoló stătea-n vechime dachii foarte lăudați,
Acoló trăia ferice, dân caval cântând la turme.
Dă la ei pă-ntinsul țerii, zău, rămas-au multe urme.
Ducul înțelept le fuse Dechebal, viteazul rigă,
Ci săraci era și mândri, căprior cu mămăligă
De avea la cină, dachii era foarte mulțumiți.
(Am cercat cu-anacrònismul cetitorii adormiți,
Căci adus fu cucuruzul în Evropa multe vacuri
Mai apoi, cum să vădește de citești în almanacuri.)
Dar în meazăzi râmlenii, neam ce preste tot pământul
Întinsese stăpânirea, își făcuse-așezământul
Pân-la Dunărea cea mare. Craiul le era Trăian,
Ce la mii de leghioane duc le fu și căpitan.
Ei trecu-n 101 Dunărea pă pod de vase
Și cu Dechebal vestitul foarte-amarnic să-ncleștase
Și bătu râmleanul dachii cu căciulă și opinci.
Se făcu din nou bătaie la văleat 105.
Da-mpăratul, vezi, vicleanul, nu să-ncumeta pă gheață
Ca să treacă lunecușul preste Dunărea măreață,
Ci chemă îndat nainte-i pă vestitu-Apolodor
Și-i dădu poruncă aspră, bătând foarte din picior:
„Să-mi durezi, Apolodoare, punte trainică și bună
Ca să treacă sila-mi toată până-n Dachia nebună
Ce cutează să-mi încrunte ochiul. Iacă-ți dau răgaz

Luni atâtea, zile-atâtea, începându-le de az."
Dar tot ce clădea sireacul, noaptea se surpa, și iar
Ziua o lua da capo, istovire în zădar,
Până ce-a-ngropat în peatră ticălosu-Apolodor
Pre soția sa, ce-o plânse mai apoi cu-amar și dor
Și râmlenii când trecură auzea dân peatră glas.
E leghenda, zău, prea demnă de Victor Hugo, hélas!
În resbel perit-au dachii cu-a lor rege. Însă totuș
Le rămase sate mândre și pe Argeș, și pe Trotuș
Pline de muieri ce-n iie nurii-și învălea sfios.
Se uita cu jind râmlenii la trupșorul lor undos.
Și mirese cu cătane nunți porniră mii și mii,
Pruncușori apoi născură mai cu zecile de mii,
Până neamul meu se-ncheagă pe duiosul meu tărâm.
Da, Iaurta, frățioare, noi ne tragem de la Râm!
Iar apoi, un Mircea, Ștefan, Țepeluș, Michaiu Bravul
Rădicară ungureanul și munteanul și moldavul
Ca să steie împotrivă turcului ce vrea peșcheș.
Și, precum totuna este Pachistan și Bangladeș
Noi, valahii, fum totuna în Moldavia,-n Ardeal
Și acilea,-n Rumâneasca Țeară, ce mi-i ideal.
— Zi-mi ceva pe rumânește, agrăi din nou piratul
Ascultând cu luare-aminte ce aprins zicea bărbatul.
— Uite:

Floare floricea,
Dulce micșunea
Gheața se topește,
Trupușoru-ți crește.
Vara de sosește,
Florioara-ți crește,
Inima-mi topește.
Toamna de sosește,
Ea se veștejește.

Dorul floare n-are
Și nu stă la soare.
Da ziua de crește,
Dorul mă lovește.
Vara de sosește,
Dorul mă muncește,
Inima-mi topește.
Toamna de sosește,
Frunza dezvălește,
Doru-mi înflorește.

Floare micșunea,
Atunci aș pleca,
Codru-aș apuca
Și m-aș depărta
Pân-la marea mare,
Dincolo de zare,
La curțile dorului,
Poarta curcubăului
Dân spinarea dulfului...

— Cum? aiasta-i rumânește? păi atunci și eu sborăsc,
Și parintili a meii-s din militea-arămănăsc,
Mușat grai... dar eu sunt grecos... eu la Atos mă închin...
— Nu ești grec, Iaurta frate, ci armân, valah deplin,
Brav valah pân simțimânturi nobili. Uite dreapta mea.
Și-i întinse dește albe preste grunjuri de halva.
Zbierau „Ura!" și „Trăiască!" palicarii cei ciufuți
Cum răcnește lung fămeia de vei vrea ca să o cruți
Și încinse danț ca diavoli; Manoil jungherul scoase
Ce-nvălit avea oțelul în jurube de mătase
Și crestă încheietura lui Iaurta. Dar, miracul!
Nici un bob n-au curs dă sânge în adâncul receptacul

(Un lighean cu flori dă peatră ce-s cioplite dân porfir
De trecea pân el lumina ca prin strai de serasir),
Ci un glob cât o naramză purpuriu întunecat
Răsări dân scrijelire și-n văzduh s-au râdicat
Și în mijlocul cămării ca o icră el zvâcnea
Arzând cald în svonul acru, veșted, de meterhanea,
Și în icră să-nchegară oase, zgârciuri de copil
Și un făt dășchise pleoape în spăimosul peristil.
Străveziu era ca puiul de năpârcă-abia fătat,
Avea limba dășpicată și-ntre ochi un bob de-agat.
Dar scria pre solzi dă sticlă ce-i crescuse pă spinare
„Lefteria", ce-n grecește însemnează „Neatârnare".
El beșica cea dă sânge sparse; se întinse drept
Și rosti în stihuri nobili și cu mâna preste pept
Astă cuvântare (milă, cetitor, acuma-ți cer
Pedepsit nu sunt la școale, dascalos n-avui, belfér
Sunt, e drept, dar de rumână, eu grecește abia rup.
Îl citii pre George Ștainăr, însă dar nu mă ocup
Mult cu tâlmăciri. Cam plată dau o versiune, iacă.
Nu sunt fragi ție dragi să-i înghesui în buiacă):

Bravilor, pestriț și felurit e pământul
Pe ciocul berzei lucește soarele de aur și pe solzul
păstrugăi
Prețioase sunt plantațiile de curmale
Dulci sunt ochii armencelor.
Cetăți durate din piatră de râu se înșiră pe râurile
albastre
Păpădia desface floarea sub norii de bumbac
Și un gândăcel auriu îi suie tulpina.
Dar iluzie, iluzie cruntă e totul fără libertate.

Bărbați, sculați-vă din adormire!
Nu auziți glasul de leu al trâmbiței?

Nu simțiți în nările voastre mireasma libertății?
Corăbiile ce s-ar face fără vânt în mijlocul mărilor?
Ce îi priește omului înlănțuit?
Dar când suflă briza dumnezeiască e corabia o pasăre cu aripile întinse

Și roșii de amurg
Dar când prizonierul este eliberat sufletul lui se înalță
Și vede culorile lumii.
La arme, eroi, la arme!

Nu ascultați glasul luxuriei
Nu tânjiți după îmbrățișarea femeilor
Nu beți vinuri dulci și nu dormiți în pat moale,
Ci jurați cu toții să adăpați floarea neprețuită a libertății
Ce se adapă cu sânge.
Amară să vă fie înghițitura cât tiranul se mai bucură de viață
Urâtă să vă fie femeia cât mai este o moscheie-n Elada
Și viața voastră să se numească disperare.
De ce să tremurați ca oile? De ce să fiți înjunghiați ca vierii?
De ce să vă opintiți ca bivolii în jug?
Sculele lor de preț, șerbetul lor și tutunul lor sunt furate
Femeile și băieții lor sunt frații voștri
Până când să le mai pângărească ei sufletul?
Ei scuipă pe sfintele icoane spunând că sunt idoli
Ei spun că moaștele sfinte sunt oase
Și că marele Othon este un bastard, un copil din flori.
Ridicați jungherul împotriva lor, palicarilor!

Deci, copii, fiți demni de raiul lumii, scuturați cătușa
Tăvăliți-vă în rouă ca puii de pisică sălbatică

Trăiți pentru libertate și muriți pentru libertate!
Nu șovăiți când auziți chemarea!
Nu mai fiți robii turcilor desfrânați! La arme, la arme!

Duhu-apoi peri, topită în văzduh fu vraja sa.
Seara se-ndoi pre dânșii cum se-ndoaie o lalea
Preste buza de cleștaruri și schinteie-a unui vas
Și îi coperi cu floarea ca un greu iconostas.
Scoase junghiul și Iaurta, ce plăsele-avea de sârmă
De argint cu chiparoase de rubin, și-n vână-l scârmă
Pre însinguratul, palul, negurosul Manoil;
Ci din vână suie-n grindă copăcel de trandafil.
E sistema cea de vene și artere-a unui trist
Serafim cu carne d-abur și cu pelea de batist
Ce cu lungele aripe mătura podeaua lată…
În văpsele d-aur luce nimb cu marginea perlată.
Este geniul bun ce veghe venitorul Româniii
Care trâmbiță izbânda și-și adună pruncii, fiii
Pre subt pene care-n aer săbii grele-nchipuiesc.
Are trupul de vergură, are glasul bărbătesc:

O, patrie, știu că lumile-s praf
Că însuși cosmosul e pulberea din urma copitelor
Dar ochii omenești te văd frumoasă.
Ești ca o fetiță care și-a pus în păr un lanț de margarete și untișor
Și care privește umbra lăsată de nori pe pajiște.
Dar unde, unde e gloria din trecut?

Crede-mi amorul, dar crede-mi și rușinea.
Ruinuri, sfărâmături de zid pline de licheni și morminte
E tot ce a rămas din strălucirea ta apusă.
Și slove de hrisov.

Azi neamul tău are fruntea adânc plecată
Și nu de înțelepciune, nici de bătrânețe.
Azi fericit e cel care nu înțelege.

Mereu între două epoci, între două imperii
Între două stări de spirit s-a aflat neamul meu
fericit-nefericit.
Dar azi el a pierdut totul, căci a pierdut speranța.
Azi el cunoaște voluptatea supunerii, beția robiei.
Azi chiar eroii sunt resemnați, letargici.

Voievodul de azi nu seamănă cu cei din trecut
E străin, are obiceiuri orientale
Și-a adus din Fanar năravuri scârboase: are giuvani și
hetaire
Parcă sunt femei toți curtenii lui, grecoteii-n brocarturi,
vapeluri
Parcă sunt lupi și râși zeibegii lui
Parcă sunt fiare, lighioane tufecciii.

Și ce jale în sate! Ce iarmaroace goale! Ce târguri
pustiite!
Ce copii trențăroși pe drumurile de glod!
Și case strâmbe, și biserici dărăpănate!
Și învățați care abea știu buchile!
De-ntrebi pe țăran ce-i patria, el începe a plânge.
De-ntrebi pe meseriaș se încruntă și tace.
De-ntrebi pe negustor, îți răspunde pe altă limbă.
De-ntrebi pe boier îți râde în obraz.
Și țiganul e rob ca vita, și pământul nu dă rod.
Popor al meu, unde îți este maturitatea?
Neam al meu, unde îți este curajul?
Ridică-te, alungă fanariotul
Prefă în marmură cărămida de bălegar.

Tu ai un viitor de aur
Tu ești un neam însemnat.

O, patrie, eternitatea e cât ai clipi
Și totuși mi-ești dragă și-mi place să vorbesc despre tine.
Fii din nou copila care, cu flori în păr, șade pe pajiște.
Copila ce râde la soare cu dințișori albi.
Cred în tine, în ciuda restriștii de azi.
Știu că vei fi tu însăți din nou.

Se perdu-n văzduh seraful ce rosti aceste șire.
Se deșchise dodat poarta și în ceas de înspăimire
Au întrat încet pre lângă belciugatul de harap
Trei călugări în sutane de aba și făr' de cap.
Sânge le curgea din gâturi preste mâne cu metanii,
Chihlimbaruri năclăite lucea turbure și stranii
Iar pirații căsca ochii și cădea în brânci, pe spete.
Preste mare,-n cadrul ușii, pășea-n văluri un schelete.
Popii cei prelungi în dește scrisă-n zid chirile stranii:
„Hosna. Hyacint. Hermina", și în foșnetul sutanii
Se întoarse și plecară după iasma cea cu coasă
Pre subt luna uriașă, iataganul de mătasă.
Un licorn și un țintaur îi urma, iar după ele
Aurie flotă moartă, galioane, caravele
Se pierdea în zări pe raza lunii pân' la orizon.
Ardea stins în ceruri Ursa, Vărsătorul, Orion.

Cântul al treilea

Știu că e zădărnicie • Zante, dulce plăsmuire • Scrisoare de la Iancu Aricescu • Lupul și alte lighioane • O beșică mare cât cupola de la cășile lui Vodă • Am rămas singură în pavilionul de vest • Diable! Mais c'est trop! • Somn, tu domn al neființii

Știu că e zădărnicie tot ce-n lume amușină,
Că sunt una Lionardo, Tassu, Șecspir și Mușină
Și sunt una cu milogul de la uși de mănăstiri;
Deșertarea deșertărei și-amăgiri de amăgiri.
Plato zice de un ceriu ce nu este-n lumea noastră
Unde zămislită este doar ideea de fereastră
Ce e singura reală; oglindire-i ce tâmplarul
Taie-n lemn și-i zic „fereastră"; iar ce face condeiarul
Când „fereastră" scrie, este oglindit de oglindit.
Munți de steclă, regi de sfoară, vieți de vânt, mări de sclipit.
Chiar de-ar fi adevărate, nu sunt vecinice aceste:
Mii de ani de-ar ține-o floare, de apoi se veștejește
E de parcă niciodată n-ar fi fost, e vis de vis.
Dragostea e nostalghie și puterea e plictis.
Dar să spun c-ar fi eterne toate: și așa mi-i sete,
Universul nostru punt e între punturi cete-cete
Ce se-adună și formează alte lumi, mai mari, de flamă
Ce văzute de departe sunt cristaluri și aramă,
Scoici, ștergare, pruni sau nouri, și nicicum n-ar fi mirare
De-ar fi universul nostru un atom dintr-o căldare

Unde crește-un leandru, poate un atom dintr-un gândac
Ce aleargă într-o lume ce-i atom într-un arac.
Deci, la ce să scriu când scrisa-mi și așa deșartă este,
Când s-au scris cândva de Amlet și s-au scris și de Oreste
Și nicicând eu pre aceștia n-oi putea a egala?
Michelangel avea marmuri, eu calupuri de halva.
Dar când nu am nici o carte și s-ascult cântări nu-mi vine
Mă cufund ca într-o mare de visări dulci și senine
Și un geniu mi s-arată și îmi pune-n mână peana:
— Lânced muritor, salvează-ți viața ta, închide geana
Și deschide-o într-o lume ce așteaptă s-o moșești!

Zante! Dulce plăsmuire unei minți urieșești!
Stâncă verde conjurată de aprinse valuri șir
Cum un filigran de aur conjurează un safir
În inelul ce un pașă dăruiește unei hure...
Liră d-aur azvârlită de Orfeu într-o pădure
Ce în loc de paseri are caracatiți și meduzi
Și în loc de lighioane dulfi codați, murene cruzi.
Prin luneta grea ca plumbul de lentilele bombate
Manoil țintea privirea către golful cu prelate
Și cu sute terțarole, focuri lunge, zburători
Pe vergele de catarturi aninate-n groase sfori,
Dân bomprese pân' la pupa de corăbii grămădite
În oval de valuri roze cu crești limpezi de pirite.
În bărcuțe, grece june duc urcioare pântecoase
P-al lor creștet cu maramă; le țin brațe unduioase
Care parcă Prețiosi le pictă în acoarea:
Goi, pescarii de bureturi intră-n marea de dantea.
Pe un mal boiari să plimbă în caftane cu mărgele,
I-ncongior copii de suflet cu chisea și narghilele
Și o roabă gârbovită însoțește-n târg de stridii
Hurioara cea nurlie cu pe chipu-i șal de Indii.

Pre un dâmb de albă cridă cășì tot albe și ca zarul
S-arcuiesc sub orizonuri; lângă cheiu e bazarul
Unde turcii și veneții pepeni galbeni târguiesc,
Pehlivani dansez pe funii, alții săbii înghițesc...
Însă uite! mai d-o parte, cu bompres săpat măiastru
În mahon, în chip de drácon, solz de smalț, ochi
d-alabastru,
Un caic văpsit cu smoală clătină-se lenevos.
E la pupa o creștină cu boi dulce, volutuos
Care doar hașișu-n vise otrăvindu-te-ți ivește.
Manoil lasă ocheanul și dodată chiuiește
Cunoscând că e aceea Zenaida, sorioara
Ce-o lăsase în Atina și-o găsise la Buhara
Și-o pierduse iar pe strade la Stambul și-abea-n Firențe
O-ntâlnise iar în straie de princesă; dar în zdrențe
Preste-un an, p-un pod, în Cipru, ea vindea piper,
măslini:
Suflet mare, patimi grele, ochi de suferire plini.
Manoil sări-n bărcuța cu catargul fără velă,
Caigi cu tatuaje învârti la manivelă
Ce pe scripet desfășoară funia sucită, grea
Și coboară barca-n valul vioriu, turcoaz, lila...

Să țiu minte că poemul e și unul de montaj
Și să mut îndată scena cu întregul ecleraj
În palatul larg de marmuri străvezii cu bolte-nguste
Unde șade Zenaida ca un fluture de fuste,
Unde stă la sfat cu tristul Manoil și cu Iaurta...
Palicarii și pirații-n alte săli își mâncă turta
Și beu vinul și lichiorul, ronțăi bețe de susan
Ling cristali de zahăr candel, se îndop cu marțipan
Acadele și rahaturi ce le intră-ades în carii
De sălbatic gem pirații și răcnește palicarii.
— Frate, spuse Zenaida, chiar acum primii scrisoare

De la Iancu Aricescu, ce de dor se stinge, moare
Colo-n ocna unde crudul domnitor l-a triimis
Ca să nu mai scrie fabuli despre toate câte-a scris.
Omul ce-i trimite hrana de i-o lasă cu panerul
Este credinciosul nostru, Costăchel bogasierul
Care-i lasă peane, coale. Uite cartea, o ceteşte.
Şi-i desface sulul galben, condeiat chiriliceşte.

DREPTATE, FRĂŢIE

la anul 18... după Christos

Scumpă soră căuzaşă,

Binecuvânt soartea ce, prin lucrarea baziliscului cu ochii veninoşi care se grozăveşte în cabaniţă (deie Domnul să-i fie cămaşa cea de pe urmă precum Ercul purtat-au şi înveninat au fost în ea), m-a trimes să putrezesc de viu acilea, la Ocna Sugrumatului, căci aşa, iubită soră, pot cugeta în pace la toate câte se petrecură de când noi, cu alesul domniei tale frate, Manolachi şi cu Ioniţă Piteşteanul şi cu aga Cristache Fălcoianu (ce nu puţin folos ne-a adus până l-a prins de grumaji baziliscul) ne-am adunat noi în casele răposatului domniei tale cinstit părinte, aibă-l Domnul în paza sa, ca să urnim zavera, că neamul acesta rob nu mai putea îndura mişeliile şi prevaricaţiunile Grecului şi a năpârcilor lui blestemate. Auzind noi strigarea nenorociţilor afumaţi cu ardei, bătuţi la scară şi cu oao fierbinţi la subţiori, ne gândirăm să facem precum ştii o Proclamaţiune în 13 punturi, ca să ştie şi neamul acesta că mai este un Dumnezeu în ceriu care aude şi vede toate. Să sculăm norodul şi să câştigăm pe arvaniţi, lesne ar fi fost, dacă zeea discordiei nu se băga în chiar sânul nostru şi nu să certa Piteşteanul cu Fălcoianul pe inelul cu berliant dân degetul treti-logofătului Şerban Cacodimitropulos ce-l trimisese vodă

(șarpele cu nouă capete ce scuipă foc) cu carte la Viana, și pre care noi l-am trimes și mai departe către apus, în Gheena. Așa, neînțelegându-se al cui să fie inelul, s-au pârât unul pe altul la căpitanul de seimeni cari ne-au împrăștiat ca pe potârnichi.

Mai mare nenorocirea decât să mă lege și să mă arunce în ocnă, scumpă soră, nu credeam să mi se mai tâmple, când o veste ca un trăsnet (trăsnească-i cel sfânt pe dușmani și alege-s-ar focul de ei) căzu peste nenorocirea mea: cartea mea de stihuri „Ode, eleghii, satire, fabuli, traducțiuni din domnu La Martine, precum și a cincea perdea din tragodia „Amlet, prinț de Dania", alcătuite cu aleasă îngrijire de dumnealui Ianco Aricesco și tipărite la tiparnița lui Leonida Firmanis" nu să mai tiparisește. De patru ani censorul lui vodă ca pe copii mă mințea și zicea (parcă-l auz): „Ienăchiță, fiule, mai rabdă un an, că poate vremi mai bune apucăm." Că el zicea că doar datorința sa își face. M-a chinuit ca pe hoții de cai. Multe vorbe nu le răbda deloc. Unde eu scriam „sânuri rotungioare", el rădea cu un bricegel și scria „pept feciorese". Unde ziceam de „coapsa cea rotundă ce străvede pân șalvar", el punea „Peplul rece al Minervei". În loc de „hurioară" scriea „vestală", scris să-i fie numele și șters cu bricegelul dintre cei vii. Dar, apoi! Eu ziceam de Bucuresci, că n-are cișmele, și el ștergea și punea „Petersburg", și doar acolo, slavă Domnului, cișmele câte poftești. Ziceam că anu-ăsta vrun rău să-ntâmplă, și el punea că s-a tâmplat pă vremea răposatului Ianache Văcărescul sau chiar a lui Pazvante Chiorul. Am zis, treacă de la mine, și eram gata să-mi pocesc în ast feliu cărțulia, numai să iasă și să mă laud și eu că uite, și în Valahia pot ieși poeți ca Bairon și ca Șatobrian. Dar nici așa n-a fost bine. Dodată, anul trecut, vine censorul și-mi spune: „Chir Iancu, ți-ai făcut-o cu mâna ta. Fabulile tale te pierdură. Poeticul

curții, efendi Tripanosoma Todorakis, s-a dus până la domnie cu astă fabulă în dinți, ce domnul, cetind-o, a răcnit cu glas mare: „Să nu se tipărisească aste neobrăzări!" O dată cu biata mea cărticică s-au poprit și alte, între care măiastra compunere a dragului tău frate Manolachi, „Stihuri de amoriu". Și doar ce avea acea fabulă? Ți-o scriu întreagă, ca să ai idee:

LUPUL ȘI ALTE LIGHIOANE

Un lup ca toți lupii, când se văzu rege
Și când pricepu că voia lui e lege,
    Că toți se smeresc
    La glasul lupesc,
Adună sfatul țării sub un copaci roditor
Și-ncepu a cuvânta cu ton sforăitor:
„E codrul ala-ndala! Prin tufișele toate
Unde-am trecut adesea să văz ce s-a lucrat
    Zărit-am doar păcate,
Nepricepință, lene, dezordini, strâmbătate,
Într-un cuvânt, nemica nu e de lăudat.
Cum dar să propășească al codrului neam mare
    Cu așa tristă stare?
Deci iată ce zic eu, și o dată cu mine
Trebuie-a zice-ntocmai fieștecine:
Priviți acea ființă care om să numește
Și în două picere pururi călătorește.
Vedeți ce forță mare
El are în lucrare?
Că firea, apa, focul, nu-i poate sta-mpotrivă
Și în trebile toate
Dă productivitate.
Luați pildă de la el,
Și fieșcare, leu să fie au doară numai miel,

Să meargă de-azi încolo, pentru zilele toate
Pe labele din spate.
Gata! Am zis! De-acuma ne rentabilizăm
Și nicicând în patru picere să nu mai alergăm!"

„Bravos, bravos, mărite! Ce minte luminată!"
    Striga mulțimea toată
    Sub crenge adunată
Și toți aplaudau înălțând osanale,
    Plecând apoi,
    Pe craci doar doi,
Ținându-se cu obidă de șale.

Dar nu știu cum se face că treaba șchiopăta
Și nimic nu se strânse de-o vreme-n teșcherea.
Căzură multe capuri, găsiră multe vine
    Dar vedea fiecine
Că fiara toată calcă cu umblet nefiresc
Și că pardoși, cerbi, iepuri, toți se împleticesc.
Iar de punea vreunul piciorul pe podea
Și doar ca să nu cază ușor se sprijinea
Îndată era luat
    Și-n lanțuri ferecat.

Când veniră mistreții, sfetnici ce lingușeau
Dar să ascunză starea din codru nu-ndrăzneau
Și lupului cu ifos
    Ce-n patru labe sta
    Și demn îi asculta
Îi ziseră că totu-i mai rău ca înainte,
Lupul, sclipind din dinte
Le spuse crunt la chip:
„Nu înțelegeți oare că-i chestie de prințip?

Nu voi să știu nemica: e mult superior
Celor în patru labe iubitul meu popor.
Mai demn, mai nobil este. De șchioapătă ceva
Pe ici, pe colo, asta o știu a îndrepta:
Deci știre dau în codru ca toți să se silească
Într-o singură labă de-acuma să pășească!"

Vedem ades aceasta, dar să crâcnim nu-i chip:
Mulți codri se usucă pe chestii de prințip.

Privește deci, scumpă soră căuzașă, în ce jalnică stare mă aflu. La o sută de picere subt pământ, nicicând lumina soarelui a o vedea nu poci. Dar în sufletul meu o mai mare și mai curată lumină, aceea a revoluțiunii, port și cu ea mă mângâi. Cum zice și fratele nostru Che Guevara în însemnările sale ce acuma cetesc la opaiț: „Pantofarul musai pantofi să facă, iar revoluționerul, revoluții."

Dar nu ți-aș fi scris cartea asta ca să te ambetez doar cu jelaniile mele, ci căci am eu un plan care poate să ne ducă la izbânda cea mare. Ascute-ți și mai mult ascuțita domniei tale minte și cetește mai departe. Preste mai puțin de o lună Vodă se va scula pe seară cu toată casa lui și va sui în Turnul Colței ca să vază prin drăcia nemțească pusă acoloșa un comet ce să zice că s-a ivit preste tot Răsăritul ca mari nenorociri să vestească. Iar eu cred că e semn de bucurie și de scăparea țărei de sub vârcolacul și bampirul setos de sânge. Tu să te vezi în Elada cu Manolachi și să mergeți a-l căuta în ostrovul Hosna pre credinciosul nostru, chir Leonidas Ampotrofagul, care este născocitor de care mai de care minunății. Deși grec este, are fămeie rumâncă de la Ploiești care numai cu libertaua și egalitaua îl ametăște de la cântatul cocoșilor până la al cucuvăilor. Aud că el cunoaște meșterșugul de a sbura cu o beșică cât copola de la cășile

lui Vodă (afurisit fie el). Faceți încercare și vă suiți în ceriu și d-acolo ajungeți preste Turnul Colței și răpiți pre bazilisc cu muierea și copiii lui. Dar mai întâi treceți pre la ocnă și mă scoateți la lumină, că mă mănâncă sarea de viu. Și așa să faceți.

Cât despre 3.1. 12. 9. 13. 1. 3. 8. 9. dăspre care îmi ceri vești, să știi că iară mă întristarisești. Lasă-l, uită-l, Enigel! El e cum știi prin mahalăi, cu dibla și ohtatul mincinos. Dar nu voi să-ți amărăsc și mai mult inima greu încercată.

Rămas-bun, agapi mu, și, de nu cabulipsesc prea mult, mai cetește stihuri ce pentru tine le-am brodit și numele tău pă verticală îl poartă, care poeticește să chiamă acrostih:

Zieu făptura ta
Este ca lalea.
Nice eu gândesc
Acu să cerșesc
Inimioara ta.
Dară dumneata
Aibi milă de-a mea!

Al domniei tale frate de nădejde,

Iancu Aricescu

Manoil sfârși, iar ochii-și, translucizi precum e sara
Când pe Anatolii luna își descarcă lin povara
Cum un marchitan își lasă bocceluța cu cașmire
P-un covor cu arabescuri și mai gros ca o psaltire
Dinaintea unei chere ce-n serai ca într-o seră
Lung privește prin cleștaruri către luna-tombateră
Preste Bósfor, care plin e de saraiuri și geamii,
Făr' să știe că-n Zipangu, în grădina de lămâi
Chiar atunci privește luna gheișa dulce, poetesă,
Înfășată-n kimonoul cu păuni; ci nu-i metresă,

Ci artistă, și-are-n păru-i piepteni palizi de bagá.
Ea, uitându-se la lună prin ochi oblici, ciripea:

Am rămas singură în pavilionul de vest
Din grădina de nisip Kiu-sho.
Lumina lunii nu mă face mai tânără.
La toamnă părul meu va avea multe fire albe
Și multe coarde vor plezni la samisen.
Ce tristă sunt! puietul de măr
Pe care am pus să-l planteze anul trecut
Nu a prins rădăcină.
Nu aștept pe nimeni. Bărbații s-au sălbăticit
Și luptă departe, la graniță.
Când vor veni, vor găsi în locul meu o bătrână
îngrijitoare
Care piaptănă părul gheișelor tinere.
Cine îmi va râvni trupul? Cine îmi va mai citi versurile
Cine-și va mai aminti de mica poetă Nogu-Chi?

Ea la rându-i n-are știre că în Kurdistan o curdă
I se pare că e luna roată galbenă de urdă
Ce din țâțele de iapă a țâșnit și s-a-nchegat;
E aceeași lună care, ancorată de-Ararat
Ca o nouă Arcă, arde în oglindele de lacuri
Translucide și adânce, răsfrângând stele și veacuri
Precum ochii unui june ce să cheamă Manoil.
— Biete Iancule, martire, de ce nu sunt versatil,
Cum nu sunt o hidră bravă, cum nu sunt un Briareu
Ca cu mii de lance-n mânuri să combat? Pre Dumnezeu!
Cum scrii tu, așa om face. Zenaida, tu Iaurta
Simoria adunați-o! Ca râmlenii pre Iugurta
Să-i combatem pre tâlharii cu cealmale de sevai!
Zise, și izbi cu pumnul în măsuța care, vai,
'N acea clipă să răstoarnă cu ibric și filigene

Și ivește-n patru labe, spăimântat clipind dân gene,
Chipeș ofițir cu peptul coperit dă tinichele
Și cocarde, epoleții zorzonați cu floricele,
De ceapraz i-atârnă spada de eșarfa grea, pembe
Cercei poartă în ureche, iar pe nas un pince-nez;
O codiță împletită sub tricornul cu penaj
Și mustețe răsucite. Mult ciudosul personaj
Duse mâna la mânerul săbiei, dar într-o clipă
Trei junghere-n gât îi pusă cei trei zavergii în pripă,
Ce scânteie ca trei raze în salonul rafinat
Cu statuie pe console de onix și de agat:
Safo ce la țâță strânge țitera ca pe-o muiare,
Volter, baba scofâlcită, Brutu, care moarte n-are,
Și pe tron de calcedoniu subt o boltă de azur
Toga cea de marmuri strânge lângă peptu-i Epicur.
Tot atunce dau năvală palicarii și pirații
Înjurând de panaghie în greceasca multor nații,
Sictiriți și crunți la fețe, căci băusă doar lichioruri.
Ei ștergea mânjite cisme pe mândrețea de covoruri
Dărâmând de pe pilaștri vase scumpe de Chitai.
— Îl sugrum — răcnea cu toții —, îl belesc, îl frig, îl tai!
Toți îl știm, este iscoada ciorbagiului d-aci,
Briliant îi e numirea, dar decât a străluci
El doar fum ca turba scoate, puturos și gros. Un porc
Ce nu are asemănare de la Frunze la Niu-Iorc.
Dar, deși cuțite, spade, iataganuri și stilete
S-ațînteau spre peptu-i falnic coronat de epolete
Ofițirul cu ochi crânceni fulgeră pre conjurați:
— Diable! Mais c'est trop! Vreți sânge? Uite peptul meu, hai, dați!
(Și își smulse cu turbare nasturii de la mundir
Desvălind un pept dă taur sub cămașă de zefir.
Und-căzură bumbii d-aur prinseră rădăcinițe,
Crusta le plezni zgârcită și crescură frunzulițe

Și tulpine lunge cari desfăcură câte-un crin
Zugrăvit pre cadrul ușei ca pre flamuri de satin.)
Tatuat pe pept zuavul avea tainic amoraș
Și subt el o buche simplă, condeiată-n bucle: H.

Scumpe cetitor, iertare! Capu-acesta îl închei
Făr' a-ți spune cine-i frâncul. Ca să afli dacă vrei
Te-ostenește și întoarce fila.

Iacă, a-nserat.
Repezitu-s-a pe boltă leopardul înstelat
Ce înghite peisagii și la ape le dă foc
Și în suflete revarsă nostalghie din ghioc.
Se-nchid gene-n mii de case, în palaturi și bordeie,
Gene rare de duhovnic, gene grele de femeie,
Omenirea ostenită se foiește trist în somn:
Curva se visează sfântă, sluga se visează domn,
Cerșetorul stăpânește peste zeci de-mpărății,
Regele coroana-și cată în mocirlă,-n răgălii.
Somn, tu domn al neființii, tu cu degetul atinge
Diamantul greu pe care toți îl poartă subt meninge,
Umple-l, umple-l de vedenii, ca pocalul de Maderă,
Fă vecia să ne pară nu o clipă efemeră
Ci un șir de clipe vecinici; fă să fim eterni, imuni,
Fă să luminăm ca sorii preste hăuri și genuni.
Somn, umbrește cu lumina-ți epopeea mea hirsută,
Umflă-i tu firava pânză cu suflarea nevăzută
A Visării, Fantasiei, fă ca lâncedul seraf
Să nu-și târâie aripa prin gunoaie și prin praf
Ci prin praful galaxiei să străvadă-n viitor.

Mașiniști, la manivelă! Derulați un alt decor!

Cântul al patrulea

Toți suntem melodramatici • Languedoc Brillant, zuavul • Liubov, liubov • Jos, ce lux! Nici Monte-Cristo • În loc de chipu-i, el văzu o beizadea • Și-oi spune de Madelaine • Lângă un catart întinde moșul Ghiorghi un taroc

Cetitoare mult iubită, ce cu filele aceștii
Sprijinești, să vezi mai bine, cercevelele ferești
Care-n vèrgele de plumburi sticle are, cu colori,
Dân posomoreala-mi neagră te gândesc adeseori!
Geană lungă și sfiioasă aplicată preste buchii,
Stânga cu ineluri grele străveziu prinzând genuchii
Și cu deștul de la dreapta întingând în adevăr.
Țâțișoara ți-o coprinde scânteioși cârcei de păr...
Nu filosofarea stearpă, nu politichia cari
Lănțuiește-n carceri sumbre izaltații, temerarii,
Ci tu vecinicul amoriu între pagine îl cați,
Cum în pagine nu moare trandafilii cei presați.
Și dreptate ai, copilă, căci nu este nici o gramă
Dân a lumii scrieri toate să nu aibe melodramă,
Toți suntem melodramatici de scurmăm adânc pre sub
Rânjetul intelighenții. Crierul, acest cherub,
Cum chiar glonțul cel de humă preste care viețuim,
Doar o pojghiță de cuget are, restul este im,
Patemă nestăvilită, ură crâncenă, amor,
Ceriuri cu sori dă sânge, continenturi dă fior.
Pre acolo-și poartă pașii trist poeticul, cu peana
Ca o sabie în mânuri, când să stinge toată geana

Dă lumină. Doar acolo inspirarea-și face cuib.
De acolo chiar și însumi eu, domniță, mă îmbuib.
Ești, cunosc, nerăbdătoare ca să afli cine este
Ofițirul dă subt masă, ce aflat fu fără veste.
Bărbătoasa-nfățișare inema ți-a câștigat
Și o lacrimă îți puse subt ochi limpezi de agat.
Ca să nu te minț, fecioară, nici cât bobul cel de chimen,
Dintr-un pumn izbit în masă născu mândrul ipochimen.
Nu gândisem pân-atunce că să află-n Orient
Languedoc Brillant, zuavul, căci nu sunt omniscient.
Și de nu ți-am spus în cântul treile, e că n-am fost
Însumi eu, poeticescul, pregătit să-i dau de rost.
Încolțit acum de geana-ți, nu mai poci a da-napoi.
Iată deci:

P-atuncea francii cu inglejii-avea răsboi.
Ce răsboiul ca o râie s-au întins preste regate
D-au agiuns și-n Marmaraua încărcată de palate.
La Stambul, dă lemn dă cedru mii corăbii intră-n golf,
Clipere cu șase rânduri dă cearceafuri: „Tiger Rolf",
„Royal Sword", „The Proud Lilly", „Queen Victoria"
i proci
Cu catarte și vergele pline de matrozi veloci.
Sus pă perine dă purpuri, în seraiul dă cleștar,
Nu mai pridiдea sultanul a muia în chinovar
Greu condeiul cel dă aur înflorat și scrijălit
Pre hatișerif să-și puie lăbărțatul iscălit.
Lorzi trufași îl încolțește cu concesiuni o mie
Iar vizirul pune deștul, că i-i frică de Rusie.
Dese ițe diplomatici să țes tainic, tunuri trage,
Goelete fac manevre, iar gazeturile rage.
Încurcată-i și iscoada noastră, Languedoc Brillant
În urzelile aceste. Cu un ticluit ferman
El să strecorase pântre vameșii turbați dân Zant

Și-a lui ciorbagi neveste devenise dur amant.
Aișé, ce-n gungurele avea boare de narcise
Iar în crupe volutate, îl recomandarisise
Soțului, care Coranul i-l dăduse legiuit.
Mai pusese-o vorbă bună și șăgalnica Lilit.
Lalé, dulce ca laleaua, sumețise căpușorul
Iară Fatma, brațuri dalbe, bosumflase botișorul,
Astfel că Brillant caftanul cel de agă priimi
Chiar dă la neștiutorul, cornoratul ciorbagi.
Dă aici înfiripase tainică rețea: șpionii
Împânzea arhipeleagul. Jezuiții și masonii
Îi pitea pân cāși dă taină, pân poiate și pân hanuri,
Preschimbați la hăini, cu barbe și spoiți cu sulimanuri,
Prefăcuți în prunci, în babe, în băieși și în imami.
Sta ascunși pân șifoniere, pre subt jilțuri, după lami
Și lungea urechi ca ásini. Ca să scape de acuz,
Languedoc să îmbrăcasă chiar în haine de franțuz,
Iară turcii grei dă capuri nu gândea a-l bănui
Cum era cu ochii numai după babe și copii.
La agie la fereastră într-o ziuă el stătea
Și cu greu lunet la Franța preste ape să uita
Când caic cu baldachine zburând înspre țărm zări
Și în el, înveșmântată în șalvari liliachii,
O fămeie, o Venere tolănită pe o brâncă.
Săltă-n el inima francă și luci privirea frâncă.
El află că Zinaida favorită e lui Nikos
Negustor de cherestele, blând arhonda simandicos
Ce palaturi dă cleștare umple vecinic cu muieri.
Numai astfel se esplică întâmplarea cea dă ieri.
Nu politichia, dragă cetitoare, ci libovul
Îl împinsă pre zuavul să pătrunză în alcovul
Coperit de covorașe și să intre sub obroc.
Asta e istorioara lui monsieur Brillant Languedoc.
Cât de buchea cea sucită ce pe peptu-i să lățea

Nu poci ști nemica încă. Fii, gingașo, răbdurea,
Că nemica nu rămâne în final neesplicat.
E rotundă epopeea-mi ca și globul fermecat
Care poartă-n centru. Dară iar anticip, ce nărav!

Scurt, dădu pe față totul ceaprazatul de zuav.
El zavera plănuită brățișă cu tot avântul
Și de gentilom în fața obștii își dădu cuvântul
Umărul să puie vajnic l-al Valahiei car greu
Și Elada să o nalțe cu puternic brațul seu.
Dar lungii prea mult pelteaua. Pre subt stelele puzderii
Lin barcazele porniră cu logodnicii Etérii.
Lin rămase-n urmă Zante, mărgărint în scoica grea
Sidefiei mări. Dân țărmu-i la corăbii aducea
Ohtături adânci zefirul, plâns ca foc nepotolit:
Aișé era și Fatma, Lalé prunca și Lilit.

Luna calea cătră Hosna zgâria-n argintul moale
Al curenților, pirații sta în jururi de țambale,
Petrecea cu palicarii, doar puțini era de cart
Și bătea în clopot sarbăd ceasurile, pe catart.
Manoil scriea-n chilia de subt punte stihuri șchioape,
Adurmit de legănarea pe întinderea de ape,
Privind stelele ivite, prinse-n danț, săltând în zbeng
Pân patratul cald și negru de la gura de chepeng.
Languedoc privea pân gene pre frumoasa Zenaidă
Ce la pupa sta pe funii colăcite, o silfidă
Un contur de ambră preste scânteierea-n apă-a lunii...
Ea visa... la ce? visarea unei dame doar nebunii
Pot visa a înțelege, și poeticii, ș-amanții.
El ghitara înstrunează, ce-i adusă de din Franții
Și începe o cântare mulcomă, cu glas perit
(Dulce vorbe de aubadă eu aci am tălmăcit):

„Așa cum toamna, pe bolta scânteietoare,
apare șoldul plin și răcoros al lunii
iar stelele pălesc invidioase
și diamantele lor cu mii de focuri nu mai au preț,

Și cum într-o grădină se deschide dumnezeiesc
trandafirul
bucurând-o pe tânăra stăpână
și făcând celelalte flori să-și aplece căpșoarele
ofilite de mireasma îndurerată,

așa ai apărut în viața mea, pe neașteptate, cu putere
deplină,
făcându-mă să nu mai pot respira, să mă îmbolnăvesc
de dragoste,
să mi se pară nesuferit patul celorlalte femei
și gura lor veștejită.

Orion și tu blândă Cassiopee,
Săgetătorule de flacără, Lyră, Leu fabulos,
v-ați găsit, iată, împărăteasa.
Măghiran și mixandră, lalea sulemenită,
garoafă, vă știți de-acuma regina.
Plecați-vă ei, ah, plecați-vă!

Liubov, liubov...
Unde încape atâta chin?
Căci mă iubești și totuși mă chinuiesc,
ești lângă mine și parcă ai fi peste mări,
liubov, liubov..."

Oh, putere-a muzichiei! Cum Orfeu odat în veacuri
Aduna jigănii roată între stele și-ntre lacuri

Muind deștele în unda Lyrei, îmblânzind pre ele,
Își dășchisă Zenaida, între lacuri și-ntre stele,
Inema, ce-i de vergină, deși trupul e-ntinat.
— Spune, mări, venetice, d-unde tu ai învățat
Astfel să-ți faci joc c-un suflet ca și mâța cu un șoarec?
Hai și-mi zi mai mult sub punte,-n tunecatul arhondarec,
Fiindcă voi a plânge noaptea asta zugrăvită-n cer.
Și răpiți dă ploi dă stele junii în chilie pier.
Jos, ce lux! Nici Monte-Cristo nu visă pentru a lui
Hurie așa tapeturi pe mătăsuri nărămzui,
Așa perine brodate-n fir dă aur, ce închipui
Lebezi grele, gnomi, ondine care-și reflectează chipu-i
În mallarmeanul luciu cu intarsii de morfil
Gheridonului dân unghiu, mesei large jugendstil,
Paravane dân Țipangu și chineji săpați în jad,
Flori dă mine pe mileuri, ghiersuri dân Upanișad
Condeiate-n rame grele. Pe părete, o oglindă
Ș-arunca-n cămară apa tremurată, licurindă,
Dă cristal dă dân Veneții. Vai, adânc privi în ea
Languedoc. În loc de chipu-i, el văzu o beizadea,
Jun cu capul ras sub vastul glob dă muselin. Pe buză
O musteață supțirică. Verde-n ochii de meduză
Verde dă venin dă viperi, însă dulce e nespus
Cum e dulce gândul morței desperatului hindus.
E sprânceana ca și arcul, trasă cruntă dân penel
Și ineluri are-n mâne, ș-are în urechi cercel
Iar de stânga fir dă aur îi înconjură musteața...
O hanâmă numa-n văluri ce-i ivește poponeața
Și toți nurii, îi aduce lingurița de șerbet.
Pre o tavă odihnește în felii un melemet.
Să cutremură franțuzul, mâna la jungher își duce,
Dar să limpezi oglinda, iară el își face cruce.
Să lungește Zinaida pă divanul persian
Și zuavul ciupi dulce coardele. D-obsidian

Ochii își plecă fămeia:

— Zi-mi, dă știi, acea poveste
'N cari princesa Mădălina, care-n lume nu mai este
Mai frumoasă, e răpită d-un balaur uricios.
— Mais, bien sûr, grăi franțuzul ce în jilț stătusă jos.

Mai dați-mi vin și-mi mai zâmbiți,
Ochi dragi, iar voi de prisosiți,
Naramze,-n fața-mi poposiți,
Și-oi spune de Madelaine.
E mult de când s-a petrecut
Povestea, într-un vechi ținut
Cu ordalie și cu scut,
Ținutul Evergren.

Un crai bătrân, bețiv și mic
Cu pe obraz un roș petíc
Ce *lupus* doftorii îi zic
O fată-avea: Madelaine,
Ce peste câmpuri se plimba
Și-n codri goi se înfunda
Și-o mai frumoasă nu era
În țara Evergren.

În ochi adânc de îi priveai
Doar cai și cavaleri zăreai,
Turnire-n pajiști verzi de rai
Visa mereu Madelaine.
„Ah, niciodată nu voi fi
Decât a celui ce-ntr-o zi
Într-un turnir m-o cuceri,
Aici, în Evergren."

Dar riga altă vorbă-avea:
„Cine de *lupus* m-o scăpa

Răsplată fata mea voi da,
Cumintea mea Madelaine."
Se-nfățișară mii și mii
De felceri mari, cu letinii,
Dar nici un fel de doftorii
În tristul Evergren.

Nu ștergeau pata din obraz
A bețivanului de cneaz
Și nimeni nu primea ucaz
Și mâna lui Madelaine,
Pân-un negutător sosi
Pe ape reci, printre scrumbii,
Și marinarii pe frânghii
Strigară: „Evergren!"

La curte el intră semeț,
Pe rigă îl privi isteț
Și grăi chipeșul drumeț
Zâmbind către Madelaine:
„Eu, rigă, știu a vindeca
Într-o clipită pata ta
Căci nu-i ce spui domnia ta
Și toți din Evergren.

Nu *lupus*, ci-a rușinii pată
Îți e pe față înfierată
După o bătălie dată
(Oh, iartă-mă, Madelaine)
Când încolțit de crudul Kron
Tu ai fugit ca un poltron
Și te-ai ascuns aici, sub tron,
În plânsul Evergren.

Deci, dacă vrei a vindeca
De pe obraz rușinea ta,
Ai să-mi dai mie fata ta,
Pe dulcea mea Madelaine,
Și eu îndată voi porni
Și-ale lui Kron ținuturi mii
Cu spada le voi cuceri
Doar pentru Evergren."

Riga sări ca un pardós:
„Nerușinat și ticălos!
Să nu-l asculți, i-un mincinos,
Frumoasa mea Madelaine!
În temniță îl aruncați
Și mi-l munciți, și-l ferecați!
Vă dau poruncă să uitați,
Supuși din Evergren,

Tot ce grăi ăst fanfaron.
Dau ordin: Nu există Kron
Și nu am stat nicicând sub tron!"
Dar apriga Madelaine
Strigă din jilț de purpur: „Tată!
Tu știi că e adevărată
Povestea asta, știe toată
Suflarea-n Evergren!

Ah, scrie-i tu lui Kron în nord
Ca să își lase-al său fiord
Că sunt în totul de acord
Să îi dau eu, Madelaine,
Și inima și mâna mea
Dacă-n turnir va triumfa

Sub cerurile de lalea
De-aici, din Evergren.

Și junele de negustor
Îl va-nfrunta dacă-i e dor
De chipul meu surâzător."
„Așa va fi, Madelaine!"
Răspunse craiul aplecând
Obrazul roșu spre pământ
„Căci nu pot să-mi înec tot bând
Rușinea-n Evergren."

Trecură zilele de mai
Și în grădinile de rai
Sunt mână-n mână jun bălai
Și tulburea Madelaine.
El îi citește de Arthur,
De palida Badroulbadour...
Sub perii-n floare, sub azur
Ei cântă-n Evergren.

Ăsta timp, pe drum de cașaloți,
Cu țurțuri grei prinși în mustăți,
Vin mișcătoarele cetăți
(Uitase și Madelaine),
Ale lui Kron corăbii lungi.
Pe ale mării repezi dungi
Sălbaticii de Nibelungi
Ajung în Evergren.

Kron, ochi de piatră, barbă creață
Miroase a oțel și ceață.
Proptit în cizmele de ghiață,

Cu ochii la Madelaine,
Rânji spre rege: „Rege şui,
Pentru ai mei nimica nu-i
De preț în bietul tău, sâlhui,
Regat, în Evergren.

Nici fata ta n-o prețuiesc,
Dar provocarea o primesc.
Vreau în turnir să biruiesc
Sub ochii lui Madelaine.
Orice rival voi căsăpi
În lâncedul de miază-zi.
Cine mă poate birui
În blândul Evergren?"

Plecă, apoi, râzând în hohot,
Se depărtă pe cal în tropot.
Rămase inima în clocot
A palidei Madelaine.
„De ce gândind la el mă dor
Gândirile? De ce mi-e dor?
Doar îl iubesc pe negustor,
Strein în Evergren."

Pe seară ea intră-n iatac,
Se pieptănă prelung, buimac,
Când pe fereşti un vârcolac
Pătrunse la Madelaine.
Avea aripe mari de piei
Bătute-n pietre cu scântei.
Fiara, nimic de felul ei
Nu e în Evergren,

Căci are solzi sticloși de aur
Și nări cu foc, boașe de taur,
Labe cu ghiare de balaur.
Păși înspre Madelaine
Și o înfășură-n aripe,
Zbură cu ea în două clipe,
Pieri palatul ca nisipe,
Pieri și Evergren.

Iar dimineața o aduse,
Încercănată-n pat o puse,
Unde fusese nu știuse
(Sau ai știut, Madelaine?)
În gândul ei, o roșă pată
Venea mereu, văzută-odată,
Dar unde? Unde? Spune-odată,
Ah, unde-n Evergren?

Nopți după nopți la ea venea
Balaurul care ardea
Cu ochii reci de peruzea.
Pleca atunci Madelaine
Cu el. Se întorcea în zori
Și nu-i ardea de negustori,
De peri, de fluturi și de flori,
De regi, de Evergren.

Veni și ziua de turnir,
Se ridicară corturi șir,
Juni scutieri leiți în fir
Veneau după Madelaine.
Crainici din trâmbițe sunau,
Flamuri în lănci se agitau,

Covoare pe balcon erau
În țara Evergren.

Și iată-i: îmbrăcați bogat,
Pe cai cu pieptu-mplătoșat
Rivalii cu panaș rotat
Salută pe Madelaine.
Pierită ea le face semn.
Vibrează lăncile de lemn
Și caii zguduie solemn
Pământu-n Evergren.

Prin crăpătura vizierii
Crunt se scrutează cavalerii
Și se reped, se fac puzderii
Sub ochii lui Madelaine.
Caii se surpă, ei se scol
Și fac cu spada rotocol.
Nu s-a văzut așa pârjol
În blândul Evergren.

Căci spadele lucesc în soare
Ca niște flame arzătoare
Și se izbesc în scutul tare.
Și-acoperă Madelaine
Cu mâna cea subțire ochii
Și mâna s-a crispat pe rochii
Nimic mai crunt, din Capadochii
Și până-n Evergren.

Neguțătorul se feri
De-un fulger, și apoi izbi,
Capul lui Kron îi despărți

Și vesel spre Madelaine
Se îndreptă, când deodată
Căzu prințesa leșinată
Și se opri suflarea toată
'N regatul Evergren.

Nunta ținu o săptămână
Apoi străinu-o luă de mână
Și se-ncuiară împreună
El și a lui Madelaine.
Sub stelele ca mii de focuri
Mai continuau cânturi și jocuri,
Mii se rupseseră de tocuri
În vesel Evergren.

Dar dimineață, înjunghiată
Zăcea, într-o de sânge pată,
În *singura* de sânge pată,
Nevrednica Madelaine.
Negutătorul se porni
Spre Indii cu-a lui bogății
Și au rămas de-atunci pustii
Grădini în Evergren.

Balaurul, să știe-oricine,
Din visul de fecioară vine
Și pe ea însăși o răpune...
Așa păți Madelaine,
Ce răvășită-n orice noapte
La a lui Kron ureche șoapte
Fierbinți suflase. Pieri în noapte,
În noapte, Evergren!

Și tăcu ghitara, stinsă fu a muzichiei flamă,
Cum un écho să înghite în a nourilor scamă,
Cum să stânge un amoriu după lunge suferinți.
Își zbătusă Zenaida gene ude și fierbinți.
„Calimachi!" răcni juna suspinând înăbușit
Vrând a-și smulge de dân peptu-i cu sâni fragezi dăruit
Un amoriu ca un ghimpe, un blestem înmiresmat…
Iar Brillant rămasă palid, de blestem împovărat.

Juno, pentru care scris-am cântul patru special,
Ai să vezi că ofițirul cu aspect orighinal
Are să o izbăvească de zurlia beizadea
Pre-a lui Manoil sorioară, și de soață o s-o ia,
Dar la capul multor plânsuri, încercări, peripeții
Ce-n postmodernist opuscul te cufundă-n reverii…
Să-i lăsăm deci să suspine, suspina-vor încă lung.
Eu la Manoil, Iaurta și tâlhari vreau să ajung.
Cufundat în mii de harte, în sextanți și astrolabi
Făcea punctul cu compasul Manoil. Cârmaci arabi
Ticluise artea mândră-a navigării fără greș.
Învârtea matroz destoinic roata cârmii, de cireș,
La busol ochind, urechea întinzând spre Manoil,
Latitudini, longhitudini, graduri numărând umil.
Palicarii și pirații, în miroasne de obiele,
Zvârlea zaruri dân cornete, zuruia arșici de miele,
Pișea cidrul peste punte în șiroaie nărămzii
Pre spinăruri de delfinuri tot cercând a nemeri.
Iar subt negura de stele ce pe-arhipelag să lasă
Ca un roiu de lăcuste pre o pajiște umbroasă,
Lângă un catart întinde moșul Ghiorghi un taroc
Și dân el ghicește soartea ca țâganca dân ghioc:

— Uite Riga ce să culcă cu Reghina curviștină
Subt pocalul ce asvârlă coade-coade de lumină.
Asta, proștilor, semn este că veți da o luptă-n vis.
Faceți rugi, bateți metanii. Uite-un drum ce e închis
Dă un înecat: vezi oare ce obraz mâncat de raci?
Un casteliu însamnă, cu cătane audaci
Ce dân voi doar unul ști-va a-i dăschide poarta grea.
Într-acolo bila rece dă cristal îl va purta.
Uite și cea mai soioasă dântre fețe: E Milogul
Cu bocceaua-n băț: sălbatec o să fie epilogul,
Căci însamnă cerșetoriul totdeauna un alean.
Uite Chitul ce pe Iona l-au trecut preste Ochean:
Blestemaților, semn este că-ți vedea pre Dumnezeu!
Și sfârșind cu prevestirea, mult ciudosul de romeu
Rupe, rupe mucavaua și azvârlă-n mare toate
Cărțile. După barcaze, peticele colorate
Să ținură ca o trenă dă presimț și dă destin.

Curând scaldă Aurora ceriul palid, levantin.

Cântul al cincilea

Manoil găsi safirul • Hai, că am ajuns la Hosna • Ce v-am zis? E Dumnezelea • Dihănii noi, ciudoase, să iviră pe o rână • Au n-ați auzit de Zoe? • Vive le son du canon • E om ce suie-n aer, atârnat de trei elici • Aur! Aur! • Omul duh e, sete pură • Veac al nouășpe, te laud! • Da nu-ți pasă dă orfanii ce muncește la patron? • Da, vreau artă cu tendinți! • Mudromu i cestitomu • Elvira, mai ții minte? • Brav Iaurta • Cea școală 41 • Ostrovul Hosna curse ca o sticlă ce-i topită

Manoil găsi safirul ca cât oul cel dă curcă
Dă dân care să ivise ranchiunoasa stirpe turcă:
Era-n gaură dă șearpe învălit în marigold.
Scoase un jungher dân tașca ce purta pre lângă șold
Și crăpă cu lama coajea. Să ivi o lighioaie
Ce cu dintele te seacă și cu gheara te despoaie,
Ochi gălbui ca mahmudeaua și holbați ca gura pungăi,
Șapte limbe-n colțul gurii care largă-i, care lungă-i...
În o clipă feara cruntă vărsând foc pă patru nare
Lunecă dân mânuri moarte și să perde hăt în zare,
Dară ochiul lui Manoli o zărește, urmărind
Urma lucie dă bale: pre subt nori dă hiacint
Hojma cea cu creste-n spete ca anticii stegosauri
Pârjolește văi cu mure, munți cu sfinți, eroi cu lauri,
Arde cărți și cruci și plete dă femei cu țâțe grele
Dă de care-s atârnate prunculeți și puradele,
Iama dă în țintirimuri, scoate oasele, le roade,
Ce-nfășate-s în zapise, în peceți și în izvoade,

Și cu gheara ca o coasă sparge burtele de vaci
Cum spargi coaja tămâioasă strugurului pă araci.
Geaba caută Bulgarul adăpost, căci mursecat e,
Sârbul cu grăsime-n plete îl apucă pe la spate,
Arbănașul fuge-n luntre, Grecul fuge-n fustanelă,
Doar rumânca, o înfruntă feara, sveltă, soavă, belă,
Dar cu ochii care scapăr și cumplit răcnind dân pept...
Vârcolaciul o miroasă, fremătând nazalul sept,
Și întinde descărnate brațe lâncede s-o prinză...
Dar îi crește dân spinare aripi candide de pinză
Lui Manoli, care-n peptu-i sâmte cum să scoală vlaga.
Dântr-un salt el e în fața junii, și înfige spaga
Între solzii dă jivină: sânge negru a țâșnit
Și dihania grăiește:
— Manoile, te-ai trezit?
Hai, că am ajuns la Hosna, ne așteaptă-Ampotrofagul
Și nevasta-i liberală, să le trecem iute pragul.
Vai, nu-i feara, Ibrahim e, dar deși e turc și el
Acum crede în Fecioara ce născu dân porumbel.
Saltă fruntea, Manoile, de pe harte și echere,
Uite, ți-au rămas pe frunte imprimate, efemere,
Ale Mării Albe țărmuri și-ale mării Marmara.
Uite, scânteie Levantul tipărit pă fruntea ta.
Liniile-i sunt undite, ca și șoldul de femei-s,
Dac-au fost vizionare hartele lui Piri Reis,
Mai vizionară-i fruntea flăcăratului român.
El își duce mâna dreaptă cu inel la stângul sân:

Doamne al oștirilor
Dân catapeteasmă,
Care dărui florilor
Gingașe mireasmă,
Care dai smochinilor

Gust dă vin și miere,
Dă-mi și mie mânilor
Vlagă și putere!

Că nenorocirile
Au venit șuvoi,
Și-au întors privirile
Sfinții dă la noi,
Ni se-ncurcă ițele
Dă la ursitori
Și rămân troițele
Fără lumânări.

Doamne al pustiilor
Ce-ți iese ciorchine
Cu cârceii viilor
Dân trup dă la tine,
Dă-mi în pept o inemă
Și în pumn o bardă
Și de vrednic ține-mă
În tămâi și nardă!

Că sălbăticiunile
Nu mai vor ciuline,
Ci vin spurcăciunile
În staul la mine.
Ceartă tu protivnicii,
Neamul risipește-le,
Doamne, care schimnicii
Te laudă-n peștere!

Ruga-i fuse priimită, căci ieșind pe bocaport
El zări un ochiu-n nouri, străveziu, căprui, întort

Cătră sine mai degrabă...
— Ce v-am zis? E Dumnezelea!
Răcni Ghiorghi egipțianul scărpinându-și iute pielea.
Grecii, hoții în genuche să trântiră și pe burtă,
Ci rămaseră-n picioare apostatul de Iaurtă,
Manoil și Zenaida, ce-n picioare au jurat
Ca să șază și în fața Tronului cu nestemat
La eterna judecată. Mândre vițe de români!
Dar greșea zavera toată, și creștini ca și păgâni,
Căci cel ochiu ce o clipă în poema-mi se ivi
Al lui Dumnezeu nu fuse, ci al meu, care luci
Uitătură indiscretă între pagine de op,
Cum privește biologul goangele la microscop.
Heisenberg grăia cu minte că nu-i chip a cerceta
Fenomenuri subatomici fără a le-nfluența.
La fel eu, de vreu o lume vie să o ticluiesc
Nice voie am vreodată nici s-ating, nici să privesc.
Deci să-nchid ochiul dân nouri, nu cumva să îi smintească
Pă pirați și toți ca unul să mi se călugărească
Uitând de țaruchi, paluki, de zaveră și de tot.

Palid stei urcând dân ape verzi ca fierea ce dân bot
Iase la năpârci e Hosna (lângă Samos undeva),
Insul cari pre nici o hartă zugrăvit nu să afla.
Coborâră călătorii în bărcuțe și-o porni
Cătră țărmul cu volute de florar și coralii
Scoici cât casa, resfirate pe nisipe-n evantaliu,
Crabi cu gurile dă șearpe și cu ochii dă vitraliu,
Străvezii meduzi albastre și cu franjele lățoase
Zvâcnind moi pre lângă barce, mari cât niște gavanoase,
Iar pre țărmure, minune: bolovanii străvezii
Sunt ciopliți în chip de hurii, de satiri cu fudulii,
De pitici, de lupi de steclă care adunați în haiti-s,

Gryli și troli și alte hojme ce găsești în Baltrušaitis.
Curcubău să-ntinde leneș preste insulă ca pod
Și când trece pân picioru-i răzvrătitul meu norod
Să mânjește-n roș, naramză, galbin, verde, azuriu,
Indigo ca o brândușă, ca oftarea vioriu,
De să râde palicarii și-și dau coate, se ciupește,
Degete albastre barbe verzi și roșii le sbârlește
Iară gure mov proferă cruci și-anafuri rozalii.
Urca ceata cea pestriță pă poteci cu bălării,
Când dihănii noi, ciudoase să iviră pe o rână:
Mestecări de roți dințate unse cu lichid dă frână,
Arce rupte, cruci de Malta prinse tare în șurupe
De cremaliere știrbe, de rulmenturi și de cupe
Ce mișcau parcă Satana în cazane era-nchis:
Una mare cât hambarul lua poame dân cais
Cu trei dește de aramă și le pune iute-n coșuri;
Alta mică jumulește peanele de pe cocoșuri,
Le ascute și le moaie-n călămări ce cresc dân stâncă
Și înscrie-n pergaminturi vro istorie adâncă;
Alt mehanic cu lăboaie de paing înșfacă iute
Un pirat ce să holbase prea aproape dă volute
Și îl bagă-ntr-o chilie cu o poartă dă oțel:
Într-o clipă-l scuipă proaspăt, pomădat, spălat și chel,
Ras obrazul, ras și capul, cum să poartă la tătari;
O mahină ce da zumzet, mitutea cât un canari,
Zbura-n aer la un stânjen și prindea muște dân sbor,
Le băga subt coade pamblici, le lăsa în voia lor;
Una scurtă și-ndesată cu o perie freca
Stânca tare de subt dânsa, până când se străvedea
Pân grosimea Terii alte continenturi, Antipozii
Cu orașe răsturnate, unde umblă ca nerozii
Oamenii cu gaibe-ntoarse și cu capul tot în jos,
De să uită pre subt fuste ale sexului frumos
Deochiat rânjind pirații: aferim invențiune!

Dar i-apucă bâțâiala când zăresc altă minune:
O grămadă dă burlanuri care iese dântr-o oală
Unde ferbe-o spumă neagră, înstelată, cerebrală
Și fum iesă de pe coșuri — se închiagă fumu-n sfere
Ce roiesc domol în aer, pâlpâinde, efemere,
Căci planeți sunt fiecare, cu popoare și cu regi,
Floră, faună întreagă, legi pe care nu-nțelegi,
Cu istorii sângeroase, cu invenții, cu mari genii,
Cu stăpâni și sclavi, cu boale, cu cristaluri, cu milenii.
Toate, toate au speranța că vor dăinui în veci:
Pân-la urmă toate crapă ca bășicile cei seci,
Căci minciuna, silnicia, neghiobia pân-la urmă
Preste tot vârâte-n peptul Adevărului, îl scurmă.
Cum priveau cu-ncremenire toți în lumile-oglinde,
Iată că de pe cărare o muiere se desprinde.
E trufașă, poartă-n capu-i o bonetă frigiană
Și pe toți cu dușmănie îi privește subt sprânceană:
— Cine sunteți voi, obrasnici, de venit-ați fără voe,
Au n-ați auzit de mine? Au n-ați auzit de Zoe?
Ce dați buzna în ogradă?
— Doamnă, să avem pardon
(Languedoc luă cuvântul), bunul nostru-amfitrion
Leonidas să numește, renumitu-Ampotrofag.
Nu-i sunteți cumva iubita soață?
Însă cu arțag
Îndoit urmă fămeia: — Toți milogii mi-i aduce
Secătura, toți tâlharii, de îți vine să-ți faci cruce.
Aide, spuneți, cine sunteți și ce vreți și-apoi plecați!
— Chera mu, noi suntem grecii și rumânii răsculați
Cari jugul greu nu-l sufăr al tiranilor și vreu
La izbândă sau la moarte să își ducă steagul seu!
Zisă Manoil. Țaruki!
— Și paluki, muieroiul
Îi răspunsă-nflăcărată, înmuindu-și iute boiul,

Ba zvârlind și o ochiadă fanfaronului franțuz.
Da, să sugrumăm odată al tiranilor abuz!
Da, cu armele în mâne, cu furci, coase și topoare
Să ne-alăturăm vâlvorii ce coprinde pre popoare!
Da! Trăiască libertaua! viva-n veci egalitaua!
Jos șalvarii! jos cahveaua! jos halvaua! narghileaua!
Da! De trei ori da! M-alătur, suflet, trup, la căuzași!
Fiți bineveniți la Hosna greculeți și rumânași!
Cât de soțu-mi... of, ca vita e nesimțitor acesta,
Nu știe politichie, Bucuresci și Budapesta
Pentru el totuna este și le-ncurcă cu Milano,
Geaba-i zic de Galibardi, geaba-i spun de Candiano...
De statua Libertăței dân Ploesci n-a auzit,
De bonjur, de Carmaniola el nu știe negreșit.
Da' o să-l vedeți. Hai iute! Și-o luă pre Zenaida
De un braț. Colindă ceata pân rovinele ca crida
Tot cântând un cântec aprig:

Zon, zon, zon, vive le son,
Vive le son du canon!

Uriașilor, e vremea! Bunilor, sculați la arme!
Nu simțiți în inimi flăcări? Nu vreți spada s-apucați?
Lepădați dân suflet lenea, priimiți în suflet larme
Și în mândrele cazarme
Ca vultanii să strigați:

Zon, zon, zon, vive le son,
Vive le son du canon!

Își sfâșie pelicanul peptul să mănânce puii.
Voi de ce să păstrați viața? Și la ce v-ar folosi?
Râvniți floarea pe mormânturi, râvniți dafinul statuii

Și văpaia flăcăruii
Aideți a o înteți:

Zon, zon, zon, vive le son,
Vive le son du canon!

Unii vivă în desfrâuri, alții vivă în durere.
Ferbe indignațiunea în popolul suveran.
Vrem o constituțiune, nu despotică putere,
Să-ndrăznim doar a o cere
Și-o să vie momentan!

Zon, zon, zon, vive le son,
Vive le son du canon!

Nu mâncați de la zaveră și zdrobiți reacțiunea!
Cereți, cereți într-un strigăt sufragiu universal
Ăsta ni-este idealul, asta ni-e ambițiunea:
Propășască națiunea!
Vivat Teatrul Național!

Zon, zon, zon, vive le son,
Vive le son du canon!

Se curmă la jumătate însă cântul, că în zare
Pușcătură să aude, focuri-focuri bate-n mare
Și să-nalță dân tufișuri… ce? moroi sau pricolici?
Nu, e om ce suie-n aer, atârnat de trei elici!
Cu aripe ca de șoarec sburător, dân cherestea,
Către ceata-nmărmurită iată, mări, că sosea:
Leonidas e, bărboiul la genuche îi ajunge,
Anteriu poartă pre sine, iminei cu boturi lunge,
Brâu dă lefegiu, da-n locul dă jungher și dă pistoale

Are pile, șurubelniți și burghie cu spirale.
Vine-n zbor, poartă în spete un țilindru cu piston,
Ochilari pre nare large, iar în mâni un faust-patron.
— Anghelos! holbează grecii ochi ca ouăle dă gâscă,
Dară Zoe, bărbătoasă, izbucni dodat în râs, că
Ăl cu barba tutunie ș-anteriu ca dă la Atos
Brusc se prăvăli dân ceriu la picerele lui Tatos,
Cel pă care mehanismul îl ferchezuise-așa
Că-a Chanel dă la o poștă și-a Lancôme o fresh puțea.
Să râdică însă-ndată cum în Dante Aligher
(„Iadul", cântul zece) saltă din mormântul cel dă fer
Farinata, și-i înfruntă pă pirații cei cu spange:
— Voi, nelegiuiți, vreți aur? Ați venit aci-n falange
Pentru aur? Nu știți oare care aur e mai bun?
Talerul și mahmudeaua sunt a omului nebun.
Zimții dă florin sunt solzii care dracu-i poartă-n spete.
Guldenul mare ca roata dâmprejur dă sfârc la fete
La fel duce în ispită, firfiricul și carboava
Ca și filtrul dă amoriu picură-și în sân otrava,
Lira minte, rubla-nșeală, țéchinul te măsluiește
Și Mamona când vrei aur scuipă-n palme și rânjește.
Aur! Aur! și judanii au întors lui Moisi buca
La vițelul cel dă aur dând năvală. Matracuca
Dân Apocalipsă, Roma, ce lui Ámor inimică-i
Aur vrea. Și voi vreți aur? Uite ceasul care-l ticăi
Pre sub nasul vost.
Și scoasă un ceasornic cu capace
Pre cari scrie *Cave Tempum* cu sgârieturi dibace.
Tot dă aur lucitoriu iaste el, în filigran
Cum își lasă și cahfeaua dungele pă filigean.
Toți bărboșii cu basmale, cu cercei și cu inele
Răpeziră dește grase și deșchisă tășticele
Și-nhățase cel mai iute greu ceasornicul gălbui
Cum o coțofană ciobul. Însă vai dă mama lui!

În o clipă discul d-aur cu cadran încondeiat
Bubui cu sgomot groaznic și vui înfricoșat
Numa-n zdrențe dă rămase gros-obraznicul acela
Și-un văzduh ieși, ce moaie toți genuchii, dă cad lela
Hoții. Și își luă ciudatul ins vorbirea de la cap:
— Cicmigeaua e mormintu-ți și beșlicul i-un harap
Cu ferman venit să-ți prinză gușa-n coardă de mătasă.
Icrele dă aur grele sunt cocoașa ce te-apasă.
Voi, listopirați, acuma țineți minte ce vă spui:
Omul n-are numai mațe, să le-ndoape cu lămui
Cu fripturi și cu plăcinte, cu halvale și ghidem,
Nu-i burduf pentru vinațuri omul, nu-i un eritem,
Nu-i o ploșniță ce sânge suge până-și umflă rânza,
Nu-i păduche ce-și pitește ouăle pre după pânza
Care cusătură face. Omul duh e, sete pură
De știință, vas prea nobil ce primește-nvățătură.
Voi, ce nu știți nici a scrie și nu știți de Aristot,
Ca pre boi fără simțire, ca pre țapi eu vă socot.
Aurul știința iaste, bogăția adevăru-i,
Mehanismul ce rotește ceriul. Însă nu mai stărui.
Margaritas ante porcos. Zoe, cine sunt acești?
— Om nebun și tot mai capiu pre cât tu îmbătrânești,
Sunt prieteni, Manoil e și-a lui soră Zinaida,
Care Iancu Aricescu îți scrisese dân firida
Unde l-au ascuns-au fiara ce domnește la munteni,
C-or să vină să te vază. Căuzași sunt, ploeșteni.
— De-i așa, iertată fie-mi firea asta păcătoasă.
Adevăru-i că nu merge nici piston și nici chiulasă
Și cureaua cea dă piele dă rechin a cam pleznit
Dă la astă invențiune: „Mehanismul dă vâslit
Pân văzduh." Turbat sunt d-asta. Însă am aci un șip
Unde licăre-antidotul fără care nu e chip
Să vă mai sculați vrodată pă picere. Aide, sus!
Cum lui Lazăr îi grăise-n Evanghelie Iisus.

Îi pofti în casă-ndată chir Ampotrofagul, cari
Înviase pân minune șontorogii, palicarii.
Manoil îi spusă planul: c-o beșică să să suie
Tocma-n Turnu Colții care-n Bucureșci mai mare nu e,
Și acolo să răpească domnitorul cel tiranic
Ce va urmări cometul pe al cerului zăbranic.
Să gândi Ampotrofagul și răspuns dădu dăștept:
— Veac al nouășpe! Te laud cu tot duhul meu dân pept!
Secul ce-ai făcut dân omul cu-apucări dă animal
Frate drept al veciniciei și al Domnului egal!
Secul nobil unde-mi place a trăi în veci dă veci!
Vezi pân sticle-n microscoape fojgăieli dă parameci,
Pân luneturi vezi vâlvoare de-nstelări ce nici nu cugeți,
Roți dințate-nvârt curele la batelurile bugeți
Ce rotesc pe ape zbaturi și fum negru scot dân coș;
Bielele să-nvârte iute ca dervișii fioroși,
Pre pământ locomobiluri, iar în ape batiscafuri,
Dirijabile vărgate intră-n nouri ca-n pilafuri,
Telegraful bate depeși ce dân stâlp în stâlp aleargă
Și-un velociped te duce unde vrei, în lumea largă,
Ba și-n lună de-ți năzare, în ghiuleaua de obuz
Poți s-ajungi, și stai tot drumul ca sământa în harbuz.
Preste tot e propășire, propășire infinită,
Fabrice ș-ateliere unde munca e velită,
Da, travaliul ce face însul ca egal cu zeii.
Cură electricitatea ca la Cana Galileii
Vinul cel făcut dân apă chioară. Însă nu primesc
A uza de propășire într-un scop politicesc.
Vodă-i un tiran, îmi ziceți? Și ce-mi pasă? pentru mine
Mai neînsemnat el este ca o muscă dă latrine,
Că nu știe nici dă Volta, nice dă Flammarion…
— Da nu-ți pasă dă orfanii ce muncește la patron?
În ateliere-și scuipă ofticoși ai sei bojoci.
Cu-a sărmanilor obidă voiești tu ca să te joci?

Să îți pun în față, oame, jalnica icoană-a țerii:
Uvrierul întră-n crâșme cum să lasă geana serii
Și să-mbată cu rachie ca să uite dă amar.
Lefușoara-i întră toată în chimir de cârciumar,
Iar acasă pruncii plânge, iar fămeia-nnebunită
Să chiorăște-n ochi dă lampă, vede acul ca prin sită,
Tot ce fost-au frumusețe-n chipul ei acum mâncat e.
Scofâlcită e, ca ceara i-e obrazul. I să zbate
Inima în pept și plânge. Dar țeranul nu îl vezi
Cum să târâie ca verme pân câmpii și prin livezi
Rumegat de scrofuloză și podagră și-mbeznare?
Nici o rază dântre nouri nu îi râde-n desperare.
El doar cu căciula-n mână ce mâncată e de molii
Îl înghite cimitirul, zidurile sfintei Golii,
Când zapciu-i cere dijma el dă pielea de pe spete...
Umilit, Ampotrofagul sta cu ochii în părete.
— Ai grăit cuminte, Zoe, apriga mea soțioară.
Adeverul soțial eu îl zăresc întâia oară.
Orb am fost la suferințe și la diavol m-am vândut.
Calpă e știința toată dacă inema-i dă lut.
Arte și științe nu sunt decât simple bagatele,
Mai folositoare iaste o păreche de obiele
Decât tot ce scris-au vanii de Diderot și D'Alembert:
Nu perpetuum mobile să visăm, ci falanster
Unde toți egali să fie, să lucreze toți cuminți.
Da, vreu ștință angajată, da, vreu artă cu tendinți!
Știu ce-ți trebui, Manoile: dirijabilul îl țin
În hambar. Cu cinci elice-i și mătasa de nanchin
Zugrăvită-i c-un balaur ce își mușcă de dân coadă...

Dar el tace, că deodată să iveşte o iscoadă
Scoțând capul dântr-o pâlne unui antic gramofon.
Pe Languedoc el îl salută și-i grăiește monoton:

Mudromu i cestitomu i plemenitomu Monsieur Languedoc Brillant, i pak dau știre domnietale za lucrul inglesului, că știu de la omin de crezut vrenici că să-ndreaptă spre Hosna corabii ce sunt trimese să prinză pre un Manoli sân Negruț dân Lerești care aciuat ar fire în ostrovul ce ți-am spus. Scoală-te grabnic cu casa ta și aleargă la adăpost și ascunde-te că e primejdie de cap. Și au trimes inglesul opt barce mari cu bombarde dă cioaie și ducul lor iaste un lotru ce Mortimir să chiamă și are omen 400. A blagorodniciei tale umilită slugă, Bogoslav ot Gabrovo.

Capul îi dispariseşte, iară toți stătea uimiți.
— Apucați dă manivelă și degrabă învârtiți,
Poate că mai e pă placă vun mesagiu, zisă Zoe
Mestecând apelpisită o frunzuță dă aloe.
Să repede chir Iaurta crunt la gramofonul care
Fonografului urmasă, și resort sucește tare,
Da fâșit și miorlăiele dă pe placă doar ieși
Dâmpreună cu romanța ce o condeiem aci:

E toamnă. Se aude în berărie tacul.
Bătrânii-ndeasă-n pipe tutunul cu futacul.
Castanu-n curtea școlii primare e-ncărcat.
— Elvira, mai ții minte hogeacul d-altădat?
În mai, când Cișmegiul de liliac se-mbată
Și ceru-i de safire și norii sunt de vată,
Pe podul ce imită stejaru-atât de bine
Prin scrijeliri în ciment, mă promenam cu tine.

Ce dulci și dragi cuvinte îți șopoteam supus,
Și talia supțire eu ți-o strângeam nespus.
Păuni și păunițe p-aleile de tei
Pășeau, și eu, iubire, te-asemuiam cu ei.

Cânta în chioșcul verde fanfara militară
Și svon de mandoline te aromea spre seară.
Ce patemă nespusă când ochiu-mi îți zărea
Pân-la genunchi aproape pulpița sub dantea!

Când se stingea mireasma de dălii și gherghine,
Urcam în odăiță, cădeai pe pept la mine,
Îți desfăceai șireată corsetul cu șiret
Și beți de voluptate, citeam câte-un sonet.

Uscat e liliacul și veștedă e luna.
Se-mbată altu-acuma de gura ta, nebuna,
Un altul îți ascultă delirul monoton
Când îi reciți pierdută-n visări „Les sanglots longs..."

E toamnă. Se aude în berărie tacul.
Bătrânii-ndeasă-n pipe tutunul cu futacul.
Castanu-n curtea școlii primare e-ncărcat.
— Ții minte, adorato, hogeacul d-altădat?

Să perdu romanța însă-n bubuieli de canonadă.
Repezindu-să afară, bravii ce li-i dat să vadă?
Terțarolele umflate, flamuri desvălite-n vânturi,
Opt corabii urieșe pre a apelor frământuri
Cu, pre franje dă mătasă, ciucuri moi și sinilii,
Conjurasă tot ostrovu-n ordine dă bătălii.
Fumulețe dă aramă să râdică cât coló
Dă dân gurele dă tunuri, să destramă ca-n Callot
Și ghiulelele vine iute, iar pă una dântre ele
Șade burduhos Münhauzăn pân lornion privind la stele.
Uite-o bilă ce-i atârnă ca la lumânare mucul:
O înșfacă-n pălmi Iaurta și-și aprinde-ncet trabucul
Azvârlind apoi în mare bomba cât un topatam.

Pune mâna pă lunetul cu holbare-n cap, de geam,
Și cu unic ochi să uită la corabii. Dar le vede
Răsturnate. Să mai uită înc-odat. Nu-i vine-a crede,
Neștiind el pe ce parte să să uite pân lunet.
Cad de pă catart matrozii în a apelor sipet,
Vin cu capu-n gios în mare pă corabiile-ntoarse,
Cade tunuri pă tavane, ape-n cale se revarse,
Și se duce-n funduri toate opt barcazuri pă minut.
— Ura! strigă palicarii când minunea au văzut.
— Brav Iaurta, glăsuiește cu tristeță Manoil,
M-ai scăpat de la obidă, capu-ți datorez umil,
Dar e vreme să despartem ale noastre cărărui
Făr-a despărți și inemi. Ca a ta niciuna nu-i.
Meri deci, rumâneasca țeară de agiunge cu ai tei,
Pă barcazele zarverei. Palicari, voi aprigi lei,
Și voi, bravi pirați ca pardoși, însoțiți-l pă Iaurta
Și vă fie-n veci sâmțirea plină, de vi-i goală burta,
Simțimânturi patriotici să tot oploșiți în sâni.
Ne-ntâlnim la Giurgiu tocma preste două săptămâni.
Plânge Manoil, Iaurta și bocește lotrii roată
Ba pre jos, preste podele să trântește unii-n coată,
Urlă mai precum pruncuții când le ei dân gură țâța.

Urcă-n deal Ampotrofagul ce-n spinare-avea momâța
Dragă lui, ce-o cheamă Ercul și-are hăinuri dă cașmir,
Nădragi găuriți la spete, purpurii, dă serasir,
Dă dân care-i ese coada. Îl urmează Zenaida,
Manoil și-apoi franțuzul Languedoc și intrepida
Zoe cea republicană. Ei foc face-n vârv dă munte
Și apoi cu opintele și cu broboneli pă frunte
Umflă pinza cea vărgată ce stătusă vălătuc
Până oul să-ntărește, uriaș, dă cauciuc,
Strâns legat în mii dă funii cu grosimea ca pă braț,
Cânepă neruptă care îngrozește pă pirați.

Subt ovalul ce la coadă are cârmă și șurup
I-un coș mare dă nuiele. Să adună ca în stup
Toți iroii epopeii. Leonidas taie funga
Și să-nalță drăcăria de-i zărește mării dunga,
Mării care apărusă dintre colții unui stei.

Manoile,-ți flutur părul și îți pun în ochi schintei,
Buzele te fac să-ți umezi isaltat cu vârvul limbii,
Ca bătrânele icoane vă aprinz în creștet nimbii,
Dragi făpture dă hârtie. Manoile, voi să cugeți
La rotundul ban al mării, la a valurilor mugeți
Ce le-auzi dă sus, dân ceriu. Să gândești la libertate
Măcar tu, în opul ista ca de bande desenate
Ce trudesc de-un an (mai bine) să gravez în mușama.
Te pot face să-ți perzi mintea, te pot face a zbura,
Însă dar cu mine însumi ce-o să fac, ce duc o viață
Între casă și serviciu răsipită ca o ceață,
Într-un secul fără aripi, în odaie fără foc?
Nu-mi rămâne decât ție glas să-ți dau, ca ventriloc.
Mă apucă desperarea când gândesc că-i ora unu
Și trebui s-ajung îndată la cea școală 41,
Să mă-nghesui pân tramvaie, să citesc într-un picior
Bahtin și Bolintineau, Cortázar și Maldoror.
Iar apoi școlerii-n bance să le spun dă Coșovei,
Dă conjuncții, genitivuri ce nicicând visat-au ei
Să auză. Blestemată soarte ce m-adusă-aci!
Însă taci, tu, auctore, și urmează-a povesti:

Nici nu să-nălțase bine oul mare cât o chită
Că ostrovul Hosna curse ca o steclă ce-i topită
Sfârâind în marea verde, dispăru cu tot cu máhini
Cum dispare Daurita când să-nchide-n flori dă dafini,
Cum destramă-se viața ce credeai că vecinic ține.
Preste mare să ivise stele svelte și serine.

Cântul al șaselea

Să făcea că-s într-o urbe • E arhipelagul tainic • Știe că bărbații miaun ca cotoii în căldure • Te-ntrebi de ce mi-i părul smult? • Stop imagine! • Sub ferești trei muzicanți • Politichie naltă • Oh, va fi ca-n raiu! • Însă cine va cârmi? • Ficatul lui Lumumba • HELLESPONT • Ercul cu caninii goi • Este insula întâia, ce în formă e de H • Spun elinii cum că Eco • Pân pădurile sâlhue • Dân râpa arsă • Se-nfoaie flori dă mână pe cărarea-ntortochiată • O fee goală pușcă

Vis visai ciudos aznoapte. Tremurând mă pui să scriu.
Ci sunt visele sicrie unde, zăvorât de viu,
Cum gândacul în gogoașa dă mătasă tu îți țeși
Dân a genelor închise lână, lâncede cămeși
Cari poartă-n spate aripi. Or sunt visele alcovuri
Unde-ți prăvălești muiarea și-o despoi dă malacovuri
Și-o desmierzi, deși e oarbă și în pântec are plod.
Or în piața solitară bocănești pe eșafod,
Tu tâlharul, tu gealatul cu satâr și cu cagulă,
Și tu apa grea de stele, îngălată, somnambulă,
Care îți înghite leșul. Vis, tu poartă de cleștar
Dâncolo de care urlă feara cu miros amar
Și cu fața ta, dar ochii altuia, de nenumit!
Să făcea că-s într-o urbe cu statue de granit.
Urbe rece și gălbue, ziduri-ziduri cu licheni,
Străzi ca șanțuri singuratici, și niciunde pământeni,

Doar vrun câine galben, coasta de-i zărești pân blana roasă
Alergând dă la o poartă pân-la alta, friguroasă.
La fereștile rotunde dân mijloc dă capiteluri
Păsărici în colivie par văpsite cu văpseluri
Și statuele gigante dân răspântii sunt spoite:
Ruj pă buze, fard pă pleoape, supțioare curățite...
Sângur, Doamne, cum vrodată sânguratec nu am fost,
Preumblam pân scuaruri limpezi, rătăcisem drumul nost'
Și statuele dă carne mă privea ca dântr-un turn
Semănând ca picăture: muieri roz, cu ochi nocturn.
Mă durea sângurătatea, nostalghia mă sfâșie
De căzui pă caldarâmul cel de gheață viorie
Și mă tăvălii, sunt ore... Apoi drumul mi-am urmat
Până, într-o piață vastă, geometric loc tărcat,
Am zărit, imens, în centru, un fantastic „Remington".
Oglindea în lacul negru cartierul monoton.
Bătea singur: se afundă clapele rotunzi cu literi
Condeiate alb, cu sgomot, țăcănit ca și de țiteri
Și scria ceva pă foaia ce se perde în înalt.
Mă apropiai și-ndată sus p-o literă de smalt
Am sărit, dar prăbușit sunt în mașina cea de scris
Rătăcind pân arcușoare, pârghii cu șurup închis,
Cățărându-mă pă schele dă oțel pân-ajunsei
Sus, în nouri, unde foaia iese dân tamburul ei.
E cât mine orice buche care scrisă e pe filă
Și-a ceti încerc, dar ochiu-mi, ca și cel de coșenilă,
Nu-ncăpea imensitatea. Desperat atunci văzui
Cum coboară de pe socluri uriașele statui
Și-umplu piața nesfârșită. „Mamă, mamă!" am strigat
Și pe fila dân mașină dântr-un salt m-am aruncat
Până mă izbi o buche de mă răstigni în text.

Lector ipocrit, desigur visul ăsta-i un pretext
Pentru a-mi vârî iar coada în istoria ce-o torc.
Narcisismu-mi e de vină. Însă, iată, mă întorc
La narațiuni, descripții, personage, și-ți promit
Să mă mai zărești în carte tot mai mult către sfârșit.
E arhipelagul tainic veșmântat în solzi dă aur
E tăcerea nesfârșită, ca-n urechea unui maur
Un cercel e sântul soare care-n lună s-o schimba
Când sirene-or să plezneaască-n val cu coade de sardea.
Mii de valuri poartă spume și s-alungă și se zbate
Și se perd în rochea mării de mătăsuri dantelate,
Regi cu pletele dă spumă, cu coroane de sclipit
Ce să pleacă spre măritul împărat dân răsărit.
Valuri, nu sunteți voi chipul vieții noastre ce să trece?
Ca și junii cei resbelnici umpleți țărmurile grece
Toți plesnind d-enthousiasmos și bătând cu lancea-n scuturi,
Dar moșnegi cu plete albe vă întoarceți iar în luturi,
Luturi verzi și străvezie dă de unde v-ați ivit...
Ici și colo es dân mare colțurile dă granit.
Manoil și cu ortacii privea umbra ce o lasă
Dedesubt cu mii de stânjeni preste marea dă mătasă
Mongolferul ce să nalță colo-n ceruri și dă cari
Să agață coșul unde adunați sunt temerarii.
Ei văd putrede barcaze care lasă-n urmă dâre,
Și de soarele ce arde milionul dă satâre
Închid geana și să strâmbă. La motorul ce tușește
Leonid Ampotrofagul ceva tainic meșterește,
Tot el ține și dă cârma ce e parcă evantaliu.
Languedoc scrie-n răchită cu jungherul țapăn:
я люблю Тебя arată Zenaidei, ce o crede
Turcă, rusă sau rumâncă, e totuna, citarede
Baiadere, hetaire, toate sunt în Orient.
Zenaida îl străpunge cu un ochi ireverent.

Știe că bărbații miaun ca cotoii în căldure
Când simt sânuri dă muiere cu gurguiele cei dure,
Când văd coapsa zuvelcată arcuită subt șalvar.
Ei simțirile cei nobili iute scot dân bozonar.
Ei la mandolină-nstrună iute mațul cel dă oaie,
Își ascute peana smulsă și în călămări o-nmoaie
Și-ți trântește la soneturi și la ode și canțone
Dă ai zice că-i Petrarca, nu un vil de mascalțone
Ce îndată pune brânca, de sfârșește cu sonetul.
Zenaida să-ncrezuse în gurița ca șerbetul,
Când fu fată, a viclenei, ticăloasei beizadea
Care-n mahalăli fecioare cu sân fraged sfâșia.
Și acuma în corsaju-i cu dantelă de olandă
Păturit ține răvașul cu mireasmă de lavandă
Ce îi trimisese grecul de fetia i-o răpise.
Cu cârlige rafinate stihurile-n el sunt scrise:

Te-ntrebi de ce mi-i părul smult
Și nici nu văz și nici n-ascult
Pe nime, pe nime?
E că în soare mă uitai
Și te văzui în vâlvătai
Pre tine, pre tine!

De ce nu m-am mai ras pă cap?
De ce sunt negru ca harap
Și plângu, și plângu?
E că nu poci să îți vorbesc,
Că de te văz mă poticnesc
Nătângu, nătângu!

De ce nici nu mă mai închin,
De ce mă arde-n pept un chin

De miere, de miere?
E că vroiesc să mă ridici
Dac-o să caz l-a tale mici
Picere, picere!

Of, Zinaido, nici nu știi
Ce-aș vrea papucii tăi a fi
Sub talpe, sub talpe!
Cămeșa ta dă borangic
Aș vrea să fiu, vorbe nu-ți zic
Eu calpe, eu calpe.

Ca țâțișoare să-ți coprinz
În brațul meu ce-i prea aprins
Agapi, agapi!
Îți scrise astea beizadea
Nenorocită Calima —
Limachi, limachi!

Ese-o lacrimă dân ochiul chinuitei dă amoriu;
Să focalizăm pre dânsa și cu încetinitoriul
Să o urmărim cum curge pă obraz pă lângă nas.
Și cum scânteindă pică înspre apele de stras.
Stop imagine! Gros-planuri până sfera ce sclipește
Între cer și între mare s-umflă, se curbează, crește
Până împle tot ecranul și atuncea poți zări
O imagine într-însa: ceruri roz-liliachii
Ce-ncărcate sunt de stele ca și vazele de floare:
Sunt pre Bucuresci crescute ca o nobilă vâlvoare.
Pre subt stele, uliți pline dă noroaie, bezne groase,
Lătrături și umbre hâde, garduri râncezi și poroase,
Cerșitori ce își descoasă carnea falșă de pă pept,
Șontorogi cari aruncă cârja și pășește drept.

Umblă furii cu ciomege ca să tragă drept la mir
Bețivanilor ce-ntină haina scumpă dă cașmir,
Podăresele s-agață de drumețu-ntârziat
Și-i pun mâna pe rușine, să îl vază-ntărâtat...
Totu-i beznă, totu-i vițiu, colcăială de năpârce,
Își aduce-ndat ursitul babele ca niște hârce
Pă o coadă dă tigaie; doar la podul cel numit
Al Calicilor, o lambă la ferești a pâlpâit.
E-n cămara Zenaidii ce cetește un romanț.
Deodat răsar dân noapte sub ferești trei muzicanți:
Îi vezi bine subt fanariul ce le arde toată fața,
Doi sunt ciori ce trag arcușul și își rod avan mustața,
Sunt în zdrențe și ochi galbini tot rotește în găvani,
Dar al treile e tiner, muchelef ca un vultani,
O cupolă uriașă poartă-n creștet, de catlé,
Fermenea are în spete, căptușită cu nafé.
Ei să sfătuie o clipă și apoi începe jalnic
O cântare cu ohtaturi etajate. Un nacealnic
Să apropie, dar vede că-i a țării beizade
Și să-ndepărtează-n grabă. E vardist, dar prost nu e.
Zenaida iese iute la ferești pre subt castani.
E ca luna de frumoasă, are șaisprăzece ani
Și d-a lumei răotate nu aflat-au nicidecum.
Ea nu știe că bărbații ce promite e doar fum.
Jurăminți îi face junul până-l lasă să să suie
În iatacu-i ce a moscuri mirosește ș-a lămuie;
Fata tremurând la peptu-i să aruncă cu oftat
Și jertfit-o-a îndată junele cel desfrânat,
Iar în zori fugi lăsând-o cu o lacrimă p-obraz.
E aceeași care luce între cer și mare az.
S-o lăsăm dară să pice; estimp Zoe să certa
În politichie naltă cu Manoli, ce privea
Arhipelul dân nacelă.

— Bun. Să pui că îl răpim
Pă vampirul cel dă vodă. Și apoi?
— Îl omorim,
Răzbunând astfeliu chinul neamului prea obidit.
— Și apoi? urmase Zoe cugetarea-i neclintit.
— Apoi seculul dă aur dă la sine a veni,
Scutura-se-vor rumânii dă viclene tiranii
Și avea-se-vor ca frații, numai noi dă noi în țeară.
Națiunea va remâne, ce e venetic să peară.
Genia care veghează colo sus în nori românii
Le va da tăria vânei, le va da mireasma pânii,
Va-nflori liber-schimbismul, școalele să vor dășchide
Și beserici să vor face, cu sfinți mândri în firide,
Oh, va fi ca-n raiu! Unde nu mai am eu șapte vieți
Să-mi văz visul meu cu ochii: tăbăcari și precupeți,
Dascăli și țerani în hore să-nfrățească a lor rânduri,
Să zâmbească fiecare când se duce-n patru scânduri,
Căci trăind a fost ferice și ferice va muri.
— Pân-aici sunt bune toate. Însă cine va cârmi?
Căci corabia, se știe, tocma-n fundul mării cade
Dă nu este un mai-mare preste pânze și năvoade.
Machiavel, ce Guicciardini îl urmează și-l domoale,
Pre un Principe îl pune-n fruntea obștii. El morale
Gânduri n-are, ci-și frământă mintea cum să fie bine
Pentru Patrie. Nu-i pasă nici de mine, nici de tine.
Vrei să punem pre un princip luminat la țară-n frunte?
— Nici gândesc! Eu voi poporul să să facă luntre-punte
Singur să să cârmuiască, toți ca unul la putere,
Fiecare să își spuie-n libertate a sa vrere.
Să domnească câte unul, nu-i chip altfel, dar puțin,
Să nu guste al puterii fără de măsură vin
Ce îmbată și te face ca cu zeii să te-asameni,
Să socoți ca pre furnice subt papuc pre ceilalți oameni.
Da, gândesc că ar fi bine să să schimbe an dă an

Un boiar c-un negustoriu, un uvrer cu un țeran,
Cel mai bun din starea sieși, electat de-ntreaga obște.
Dar nu principe să fie (*vodă*-i zice îndeobște)
Ci umilul slujitoriu al poporului întreg.
Soțietatea ca un stupu dă albine o-nțeleg.
Să nu aive nici palaturi și nici cabaniță-n spete,
Să nu bată cu topuzul; nici fermanuri, nici decrete,
Nici năpăști să nu arunce pre spinare de rumân.
El sfătuitor să fie, ca un tată, un frățân
Ce să-l vază toți la munca câmpului mânându-și boii,
Iară nu-n saraiuri mândre, laolaltă cu ciocoii
Ce nimic cu națiunea nu mai au a împărți.
O, muri-voi pentru viața nobilei democrații!
Un republic democratic în Valahia voiesc!
— Biet Manoli, zise Zoe cu un zâmbet îngeresc,
Și eu sunt republicană, și eu voi democrație,
Dar mă tem că visul ista o fantasmă să nu fie.
Este oare neamul nostru pentru asta copt dăstul?
Nu cumva mai sus să sue cel mai rău, mai nesătul,
Ce-ascunzând cu viclenie lăcomia de putere
Să arată-n față nobil, strigă revoluționere
Cântice (oare ca asta ceva este mai ușor?)
Pă când bunul cel cuminte șade într-un colțișor
Și rușine-i e să ragă cât iubește el poporul?
În politichie iute să jertfește visătorul,
Iar naivii cu prințipuri umaniste să dau tumba.
Mulți mâncat-au în pădure dân ficatul lui Lumumba,
Mulți rânjit-au pre când Gramsci, Pătrășcanul sta sub gratii,
Mulți scurmară în bojocii lui Bălcescu și Istrati.
Oh, mă tem că și dân visul nostru va eși așa...

Pre când Zoe și Manoli tot din astea discuta,
Momâțica Ercul iute, fără niminea s-o vază

Sus pă funii să suisă, pă balonul dă turcoază
Și ținându-se cu labe îmblănite și cu coada
Dulmeca cu nare large arhipelul și Elada
Ce sub ei să desfășoară ca și hartele cei vechi.
Doar o boare dă albastru estompează munți părechi
Unde-ncepe Hellespontul.
— Ia te uită! Languedoc
Strigă tare, și să uită pân lunetul dân breloc.
— Ce e? strigă răzvrătiții. Dar zăriră de departe
Șir dă insuli ce în marea Marmará să-nșir. Catarte
Dă barcaze le înconjur, ca furnicile dă mici.
Insule cu stânci și codri, viaducturi și portici,
Iazuri pure ca azurul, sate albe și podgorii.
Ele-n formă sunt de literi care le umbrește norii
Și cu literile astea scrie-n mare:

HELLESPONT

Ca pre harte. Își ținteşte Leonidas nasul bont
Și nu-i vine-a crede. Ochii îi mijește Manoil.
Insuli-buchii încongioară valuri verzi de email.
Pre când toți stătea subt vrajă, Ercul cu caninii goi
Ronțăia mătasa tare a beșicii. Un șuvoi
Dă gaz galbin-verde iesă și spărtura să sfâșie,
Urlă dân bojoci momâța și aleargă pă frânghie,
Văz cu toții cum balonul pierde-pierde dân înalt;
În zadar aruncă sacii dă nisip și dă bazalt.
Pinza să zbârcește-ndată și motorul s-a oprit,
Desperat Ampotrofagul manivelul a smucit
D-a rămas cu el în mână. Marea vine mai aproape,
Să lărgește mult o zonă dân întinderea dă ape,
Zonă ce cuprinde-un ostrov, care crește-n sus abraș:
Este insula întâia, ce în formă e de H.
Și ea să lățește iute cum mongolfierul cade
Pân-să văd în ea pădure și pescarii cu năvoade

Răsturnând pă țărmuri broaște-n carapace de bagá.
— Țineți-vă bine-n funii! N-o să moară nimenea!
Tot răcnea Ampotrofagul cu bărboiul înfoiat.
Un bufnit, o izbitură și rămasă spânzurat
Zepelinul în un arbor ce-și lățea în cer coroana.
Acățat e în cordonul ordinului Sfânta Ana
Francul, iar Ampotrofagul e dă barbă încâlcit
Precum Ionatan odată, care este pomenit
În scripturile cei sfinte; ceilalți șede în nacel
Leșinați dă isbitură, dar să scoală cătinel
Și cu chiu, cu vai coboară dân copac întreaga ceată
Răzvrătiților ce vecinic ei către lumină cată.
Ocolind o pădurice să afundă între stânci...

D-ai putea privi în ochii melancolici și adânci
Lui Manoli, cetitoareo, ca-n oglinde, ca în undă,
Te-ai vedea pre tine însăți, visătoare, surâzândă,
Brună poate, au roșcată (cât iubesc să mi te-nchipui!)
Luând dă bune tot ce-n opu-mi doar ilusie, tertipu-i,
Meșterșug ce-n desperare tot încerc a stăpâni:
Bat smaragde, pun safire în horbote aurii,
Dar ce iaste poesie și ce iaste doar lipit
Dă tortițe, fioriture pă pocalul daurit?
Cât dân lume, lumea mare, cât dân stele, cât dân creer,
Dân real și dân visare sunt în stare să cutreer?
Cât dân iad și cât dân raiu, cât dân dor și cât dân patemi,
Cât dân tot ce fu vreodată scris cu râset și cu lacremi
Mai poci însumi a rescrie cocârjat pă foi cu drag?

Ercul saltă în spinarea marelui Ampotrofag,
Damele cu tocuri frânte șchiopătează pă cărare
Ce să perde-n defileul dă granit și dă calcáre.
Ce pă margini își resfiră fragii copți și clopoțeii.

Când poteca să lărgește, e de-a curmezișu-aleii
Neted zid dă stâncă, unde eco crește și descrește:
Când momâța dă un chiot, parcă zece chiuiește.
— Spun elinii cum că eco vrăjitor e și oracul,
Zisă Manoil. Hai dară ca să iscodim ce veacul
Și destinul ne va-aduce. Să-ntrebăm dară pă rând.
Și strigară câte unul, zidul vorbele-ngânând:

ZOE: Eco, cât mai este
Pân' s-aud aceste:
Că numai poporul
Este domnitorul
Sângur la putere?

ECO: Ere, ere, ere, ere...

ZENAIDA: Voi ajunge oare
Ziua cea cu soare
Când cel care minte
Iară-mi va întinde
Mâna cu perfumuri?

ECO: Fumuri, fumuri, fumuri, fumuri...

LANGUEDOC: Eco, la voilá
Țara de halva.
Voi rămâne oare
Lâng-o soțioare
În țara prosperă?

ECO: Speră, speră, speră, speră...

LEONIDAS: Când omul ferice,
Confirmând pre Nietzsche,

Va putea prin știință
Și prin străduință
Moartea s-o amâne?

ECO: Mâne, mâne, mâne, mâne...

MANOIL: După ce-om da jos
Tiranul fălos,
Cine a domniei
Și a volniciei
I-o gusta lichiorul?

ECO: Chiorul, chiorul, chiorul, chiorul...

Să afundă căuzașii pân pădurile sâlhue,
Iazuri negre trec pă plute strânse-n ruginite cue,
Ape unde-afundă-aripa lilieci în plină zi;
Dân bulboane iese fumuri sulfuroase, străvezii.
Anticii stejari au barbe dă licheni, dă vâsc și iască,
Șerpi, năpârce în crepuscul prind lucios să fojgăiască
Iară umbrele să-ntinde ca și cioturi sângerânde.
Coarne, colți dă fildeș galbin ies dân negure plăpânde,
Câte-un șuier, câte-un răget te îndeamnă să treci Styxul
Cum în „Cantafabuli" scoate (-n „Invocație")
„Phoenix"-ul.
Trec cei cinci pă lângă schituri cu anahoreți schelete,
Prăbușiți în rase putrezi sub ciupearce și burete,
Văd păianjenii cât palma ce aleargă ca să prinză
Paseri și nu muște: frânghii are ei în loc de pinză...
Și deodat să face noapte, și dodată iese luna
Râdicând în ceriu crace și găteji; troznește-ntr-una,
Tot mânjindu-se dă sânge dă din nori ca dân tifoane
Sângerate, codrul negru; spaime reci, sudori broboane

Îi înghesui unii-ntr-alții zavergiii și-i oprește,
Când o nălucire hâdă pre toți cinci îi copleșește:

Dân râpa arsă dodat se varsă,
Dodat se lasă duhori de iad
Fantasme iese în șiruri dese
Ca priotese subt crăci de brad.
Ceriul să-ntunecă, hârcele lunecă
Pă cai cu tunică, putrezi și ei.
Le iese coastele pân piele, mațele
Le-atârnă, oasele să sparg de șei.
Ies gărgăunii pe buza lunii
Și ca tăciunii stelele ard.
Se casc mormintele și osemintele
S-adună sprintene subt hâd stindard.
Zboară pân aere iazmele-n vaere,
Prind să se-ncaere feți lepădați.
Le ard căițele, s-aprind troițele,
Iese noițele pre unghii lați.
Codrii în clocote sună de hohote,
Balele-n horbote dă pricolici.
Cu târnăcoapele izbesc hârtoapele
Și tulbur apele trolii pitici.
Babele țepene cu pântec-pepene
Călări pe pieptene s-afundă-n nori.
Se iscă fulgere, pieloase ugere
Prind ca să sângere, mijesc tumori.
Cerul de bube, munții de hrube
Codrul de lupe e năpădit.
Ielele goale dau rotocoale
Strâmbe dân șale, cu pept scobit.
Dodat o vânătă lună, o vânătă
Mână, o vânătă hârcă luci.
Cad mandragorele în somnuri, orele

Se-nțeapăn, horele rămân pustii.
O vrăjitoare, o lipitoare
P-un țap călare strigă „Sabbath“!
Se-ncordă iasmele, se screm fantasmele
Și lasă muntele desferecat.
O grotă tulbure desface muntele
Precum muierile când sunt în rut.
Șoareci cu aripe, cârtițe umede,
Bufnițe râncede răsar din lut.
„Intrați!“ le zbiară celor d-afară
Cea vrăjitoară; cranii rânjind
I-mping în peștere cu brațe veștede,
I-azvârl cu deștele în labirint.

Languedoc intră întâiul cu jungheru-n dinți în grotă,
Minunat de țurțuri palizi atârnați de sus horbotă,
De gângănii străvezie, care umblă fără ochi...
Zoe și cu Zenaida scuipă-n sânuri de diochi
Și pătrund și ele-n stâncă; le urmează-Ampotrofagul
Cu o faclă-n mâne, cari lumina firav meleagul,
Iar la urmă e Manoli cufundat adânc în vis,
Floarea-albastră căutând-o ca și blândul Novalis.
Ei pe calea-ntortocheată se afundă, pân băltoace,
Sub tavanele ce-n lacrimi pururi vraja și-o desface,
Ei coprinși sunt ca de-un farmec, ca niște copii ei cată
Cum se-nfoaie flori de mină pe cărarea-ntortocheată.
Vecinice, crescând în beznă, pentru nici un ochiu, ele
Licăresc acum la faclă în cristaluri și dantele
Doar o clipă,-apoi s-afundă iar în întuneric greu.
Pentru cine e coloarea fragedului minereu?
Pentru cine turmalina, malachitul și cleștarul
Desfac ace străvezie, aurii ca chihlimbarul
Ori patrate, exagoane, prisme lucii, poliedre

Fulgeră, clivează tainic, întregesc icosaedre?
Poate niciodată nime nu ar fi trecut pân grotă.
Ș-atunci ce rost au, ivite dân pereți de teracotă,
Minunatele petale? Oame, cugetă la ele:
Tu la fel lucești o clipă pre subt pulberea de stele
Ca apoi, întors în beznă, să te-afunzi în vecinicii.
Sufletele noastre-s triste flori de mină, fumurii,
Pentru nimenea aprinse, pentru nimeni stinse iar,
Risipind atâta trudă și splendoare în zădar.
Tot coboară colidorul, tot mai cald, mai cald să face
Dar pă-ncetul să lărgește și-ntr-o sală se preface:
Are murii de oglinde negre, ce răsfrâng în ele
Candelabre daurite, licărind în mii de stele,
Căci subt prismele-i de cuarțuri se înalț-un tron măreț:
E cioplit dintr-un beriliu; lucrătura fără preț
Lei închipuie cu oarbe pleoape contemplând ceva
Ce e dincolo de lume; pe spătar de peruzea
Încrustat e-n vine d-aur șarpele ce coada-și mușcă,
Iar pe perina cea roșă șade-o fee goală pușcă,
O fămeie ce nici gândul nu cutează-a plăsmui.
Praxitel parcă cioplit-a șoldurile sidefii,
Iară părul străveziu e ca o apă de isvor
Ce îi curge-n valuri calde pre gingașul sânișor,
Coperindu-l, desvălindu-l ca pre lună un halo.
Stânga între sâni ș-apasă, iar în dreapta are glo —

Cântul al șaptelea

Microcosm și macrocosmos • Este omul o jivină sau e zeilor asemeni? • Dară sufer și stejarii • Oasele încep a crește • Gol era ca o statuă • HALUCINARIA • Cetate dăltuită în porfir • Ci passă, Manuele • Spune-mi ce e poesia • Un fantastic mehanism • De ce din umbră-mi ai fugit? • De ce nu-s singur și nefericit? • Numit ținut, grup simplu, falsă landă • E seară și ninge-ndesat • M-am retras într-o peșteră • Deodată mi s-a făcut moarte • Floare-a lumilor, val verde

Bul dă cuarț ce nici o lume nu să laudă că ține,
Dar în fiecare lume își trimete el lumine,
Căci sunt lumile cu astre, cu planeți, cu aurori
Oglindirea pă perete-a globului neperitori.
Lumi în lumi, telescopate dân mărunturi în înalturi,
Microcosm și macrocosmos între valvele dă smalturi
Ale scoicii grea a minții au în mijloc, mărgărint,
Globul dă cristal dân palma principesei Hyacint.
Poate că scrisei „Levantul" doar să aflu globul ista
Ce cătase Lionardo și-l cătase Gianbattista,
Ce-l sâmțise pă aproape Gongora și Fulcanelli
Și să află chiar în mijloc între-atomuri și-ntre steli.
Poate că la rându-mi scris sunt, cu viața-mi, cu haloul
Ce în juru-mi este Lumea, de alt îns ce cată oul
Și să-l afle nu putut-a într-o lume dă giganți.
Îl privesc cu fascinare ai luminelor amanți.
Nainteaz-apoi Manoli și-n amurgul care zbate

Voluptuos joc cu icoane și cu șoapte tremurate,
Glăsuiește:
— Zâna nopții, adâncimii și răcorii,
Ce Moiră ne împinse să-ți vedem subt pleoape sorii,
Sorii negri ce în pepturi ne aprind un negru foc?
Iată-ne: Ampotrofagul, cavalerul Languedoc,
Zenaida, sorioara-mi, Zoe, dama bărbătoasă,
Toți plecăm privirea noastră subt o vrajă ce ne-apasă.
Noi cutreerăm Levantul, dân ostroave în ostroave,
Vânt nebun de libertate umflă vântrele la nave
Ce-n amurguri roz să-nfoaie ca petale dă sidef.
Punem sânge, punem aur pă a zilelor gherghef.
Dară însă noi ne temem să nu fie un caprițiu
Al Istoriei (această damă cufundată-n vițiu)
Visul nostru dă iubire între oameni, între semeni...
Este omul o jivină sau e zeilor asemeni?
Poate revoluțiunea pentru care noi ne zbatem
Ca să izbăvească neamul, să îl curețe de patemi?
Sau e jertfă în zadariu, sângerare fără rost?
Feea Hyacint dăschise cu blândeță al său rost:
— Manoile, tu spui vorbe cari eu nu pot pricepe,
Lumea în cristalul ista să sfârșește și începe,
Iară eu dă orce murmur, d-orce dor departe sum.
Eu a veciniciei doară trag în pept amar perfum.
Au ce este pentru mine vacul ista? Punt ridicul
Ce abea să reflectează în cristal, în ombilicul
Kosmosului. Sufer oameni? Oprimați sunt, umiliți?
Dară sufer și stejarii, suferit-au trilobiți,
Stele sufer când pre ceriu ele schimbă-n supernove,
Sufer peștii-n ape, sufer în pădurea de mangrove
Pangolinii, sufer zorii când ameaza le ia locul,
Suferă pământul, apa și văzduhul, sufer focul,
Cocârjat e-n suferință tot ce pare că esistă,
Dar în centru e lumină, deși carnea este tristă,

Cum din chinul scoicei naște perla, bucurie pură.
Globul de cristal e singur care nu știe tortură.
Libertate n-afli-n lume, unde totu-i prins în mreajă.
Manoile, de vrei lumii să îi fii călită streajă
Liberează-te pre tine mai întâi, și-apoi pre cei
Ce să-ndoaie subt călcâiul de nebuni și de mișei.
Te cufundă-n poesie și-n visare, te cunoaște
Tu pre tine, dar nu-n lume, ce-i asemeni unei broaște
Unde merge orce cheie și niciuna, ci în sferă
Te cufundă, s-afli floarea sufletului. Efemeră
Nu e ea, ci-n nemurire, în Akasia-și întinde
Cupa limpede. Privește ici în glob și te desprinde!

Manoil păși în fața tronului cu scump desen,
Ceilalți șed în grup dă peatră ca burjuii lui Roden...
Manoil luă dân mâna cu brățare de onixă
Globu-n palmele-amândouă și-l privi cu pleoapa fixă
Pân-un foc de apă rece îi pătrunse-n braț și-n unghii;
Carnea i se face steclă, își putea privi rărunchii
Scânteioși ca vii smaralduri, oasele ca și mărgeanul,
Cum vezi plopii-n faptul serii vântul când dăschide geamul.
Grota, zâna i să pare depărtată și străină
Cum vezi lumea când ai ochii turburați dă atropină.
Dodat nu mai e nemica, numai trupu-i gol asvârle
Vâlvătaie înghețată, ca curentu-n jur dă gârle,
Flăcări ce destramă carnea-n stropi de rouă ce scânteie
Pă scheletul ca pistilul fabuloasei orchidee
A Levantului. Dar, iată, oasele încep a crește,
Pe scheletul mâinii aripi dă cleștar înmugurește
Pân-acoperă humérus, radius și cubitus,
Și dân grotă ca dân pântec își croiește drum în sus
Aripat gigant ce arde galben foc zvârlind sub stele.
Încrustat în stânca frunței arde-un glob cu ape grele,

Universul ca o haină îi plesnește-n cusături
Și se taie-n putrezi lațe atârnând de-nchieturi…
Galaxii să dau în lături zob făcute dă aripe,
Pere limitele lumii îndărăt în două clipe,
Loc și vreme bălmăjite-s ca în gure de copii,
Neființă și ființă-s râncede glosolalii
Bălăcite, luate-n peptul notătorului pân sine.
Să-mpăcau bune și rele, întunerec și lumine
Și totuna e mic, mare, nesfârșit și mărginit…
Genia și mai dăparte aripa și-a desdoit.
El sbura dodat în toate părțile, și în afară
Și înuntru, pân-ce totul fu împlut d-a sa povară,
Dă lumina-ntunecată a aripelor enorme…
Oul de cristal chilia unde treze ele dorm e.
Și dodată oul crapă în trozniri d-apocalipsă
După câte mii de ere? Vremea este în eclipsă.
Iar Manole-apare iarăși cum îl știm. Ce-n ou trăit-a
Nici în gând și nici în vorbe nu-și găsește potrivita:
Ochi ce se privește însuși, poate așa-o palâ umbră
Aș putea s-aștern pă filă, dân esperiența sumbră
A trăitului cu sine, a mușcatului dân totu-și…

Manoil dăschide ochii: pân la brâu el stă-ntre lotuși
Într-un iaz ce unda verde-i scânteiază străveziu.
Sori sunt trei în crucea bolței: galbin, frez, liliachiu,
Întreite deci aruncă umbre toate ce se vede.
Manoil eși pe malul tăului cu unda verde.
Gol era ca o statuă, ca dă marmur are peptul,
Plete scoase ca dân daltă, ochii goi ca înțeleptul
Dă Omir sau Milton bietul sau al lui Ulysses tată.
Talpele-i pășiră goale pre câmpia ce-i smălțată
Cu mii flori dă iod cu frunze dă safir și peruzele,
Cupele de carne-atinge cu moi buze paseri grele
Ce-s jumate transparente și jumate ca de plumb.

Șerpi cu creste de găină cântă-n lanul de porumb.
Fauni nalți de nici o palmă două flaute-au la gură
Nimfelor cu zeci de țâțe să le dea șuierătură,
Iar la râul cu dantură loc de punte triumfală
Ține luna, o felie fragedă de portocală.
Toate curg, să schimbă toate pe măsură ce se-ncheagă:
Peștele devine soare, soarele devine fragă,
Umbra, iată, să desprinde de pământ și prinde sânge
Iar ce aruncasă umbră-n cioburi licurind să strânge,
Fiecare ciob crescându-i aripe dă libeluli...
Manoil înaintează pântre moii glomeruli
Ai copacilor ce-ndată ei să schimbă în fămei.
Toate îl îmbie lâncezi, da-ntre pulpele de stei
Ele n-au nimic, doar peatră lustruită ca de ape:
Când să-ntorc, pe două fese dăschid ele două
pleoape.
Și dodat în aer luciu se ivi un curcubău
Și să-ncheagă slove limpezi atârnate preste hău,
Ce par când muiate-n ojă, când săpate în dantea.
Preste tot ținutul scrie-n arc:

I
C N
U A
L R
A I
H A

Literile schimbă-ndată în mii stele colorate
Și-n beșice de săpunuri zugrăvite și perlate
Ce să sparg subt ghiara lungă miilor pterodactili,
Numai H-ul mai remâne între nouri versatili,
Dar și el într-o beșică de săpun s-au prefăcut
Ce s-apropie de mutul Manoil, întrețesut

Cu bulboane de lumină roșie. Manole-atinge
Cu un deget ca de peatră umeda, sclipinda minge
Care are peisagiul desenat în semilună
Pe o margine de tremur; ca un clopoțel răsună
Bila, însă nu să sparge, ci-l coprinde pe erou
Și cu el să-nalță-n aer: stă ca puiul viu în ou.
Manoil privea pân coaja străvezie-un peisagiu
Ce cuprinde într-olaltă fandacsie și miragiu,
Unde norii au schelete, turlele au rochi de bal,
Lunele au gene-albastre, încurcate, ca-n Nerval,
Ale frunzelor aripe-s vene, ochii lor vitralii-s
Șoldul apelor domoale volutuos e ca-n Novalis,
Însuși ceriul e un pântec, soarele-i un ombilic,
Subt pământul ca de sticlă sunt petale, ca în Tieck...
Toate în anamorfoze stranii se resfrâng în bilă
Și apoi se inversează-n a eroului pupilă,
Pe retină pune fire de colori ca pe gherghef
Și lichide colorate curg pân nervii de sidef
Pân ajung prin centrul optic, unde să combină straniu
Și apoi să proiectează pă peretele de craniu
Și-astfel să încheagă visul, iar în sala uriașă
Șade-un singur spectatoriu, ce se zbate strâns în fașă,
Paralitic doar privire, doar dorinți, numai terori;
Are-un singur ochiu-n frunte, și aripe-n subțiori.
Este tristul, veșnic singur, sufletul al meu ș-al tău.

Bila de cristal pogoară în uitare și în hău.

E o vale străvezie chiar în centrul lumii estii,
I-un ostrov ca de faianță ferecat în scoici și trestii
Ș-are-n mijloc o cetate dăltuită în porfir.
Elefanți în două labe străjui scara de safir.
Campanele cu-orologii ce arată alte ore

Săgetează infinitul, lasă umbre incolore,
Și popoare de statue sunt suite pe zidiri:
Nu-i niciuna maiestoasă, toate strigă în delir,
Toate să sucesc dân șolduri, mânele întind cu jale,
Degete își frâng, se scutur, mușchii se-ncordez pe șale.
Unele sunt prăbușite p-a lor soclu și suspin
Altele să-mbrățișează sus în ceriul opalin...
Înaintea scării large să așază bila lină
Și plesnește fără sgomot în lumină hialină,
Iar Manoli se îndreaptă și pășește, gol, pe trepte.
Dăltuită-n corn și-n aur balustrada pân-la pept e,
Lespezile la picioru-i sunete încep să scoată,
Pești cu voal în fiecare, tot căscând dân guri, înoată;
Toată scara se-nghioacă pân-ajunge la intrare.
Manoil, deasupra, literi citi, reci, de chihlimbare:

„Dilecta sum cetate, quae Domnul o depinge,
Omnipotintul acvil que svoală colo-n cel,
Sum oglindirea mundei, belețea quae-și întinge
Radioase aque-n cerevel.

Un baciu sum, que boca ți-l pune, mortiferă,
A soartei svânturoase, pe peplu-ți și pe vis,
Abis abdominabil que angelii proferă,
Dar volutate în abis.

Nu circonda cetatea, ci passă, Manuele,
În templul que e-n tine quel mai profund ospel,
Risorge, interoagă și cogită la stelle
În tempul esta solenel.

Înterogare pune, cetatea-ți va respunde,
Turmentul din cervelu-ți va resipi pe loc

Coragio, căci tu sângur știi, admirabil, unde
Jace seraful ventriloc."

Sus, pă ultima lespéde, Manoil pune-o-ntrebare
Care parcă nu dân sine se iscă, ci-n depărtare
Ea obârșia își află, nu în minte ci în sânge...
„Domă tu urieșească, preste care státui plânge,
Spune-mi, ce e poesia și-ncotro o să se-ndrepte?
Profetesă fii, arată-mi duhurile înțelepte
Ce-or împinge mai departe al visării dulce chin,
Împlinind făgăduința geniei dân Bolintin!"
Brusc, o statuă pogoară de pe pedestal în sbor,
Deși este dân granituri, dar ușoară ca un nor,
Iar pă când s-apropiază străvezie ea se face,
De se vede pân cristalu-i omoplați și iliace.
Mână-n mână ea se prinde cu poeticescul care
Sta mărunt în poarta vastă.
— Nu căta în depărtare,
Manoil, răspuns zadarnic, vin-cu mine, mă urmează
Pân aceste colidoare ferestrite în turcoază,
Pân aceste sale lunge, mățărie minerală,
Ce spre venitor te duce; pune iute talpa goală
Pe dulci dalele dă marmuri care sună: lir-liu-gean.
Iată-ntâia grotă largă, gigantescul filigean.
Are-o boltă cu vitraluri prinse-n ramele dă plumburi
Pă podea ce-aruncă pete dă colori în zgrunțuri, țumburi,
Iar subt boltă un fantastic mehanism: e Poesia.
Sunt pistoane lucitoare dă oțel, e și Maria
Ce își poartă pruncu-n mânuri, dar Iisus copilul are
Țeasta rasă și-mpărțită în patraturi de coloare
Și dân pelea țestii-i iese electrozi; e și un flutur
Ce cu trompa suge-amanții cocârjați în așternuturi;
Între axele cu came, pârghii, biele și șurube
Doarme un bărbat cu sânuri, coperit dă plăgi și bube,

Ci dân fiecare rană ese-un astru ce scântee...
Lângă un cazan cu aburi robotește o femee
De pământ, dar îmbrăcată numa-n purpură și gold
Ce-i răsare o cartelă perforată dă dân șold
Iar o prizmă colorată între ochi reflectă sala.
Cea femee la mașina de cusut mișca pedala
Până fluturul dân aripi da, și-l mângâia Maria
Pă însinguratul, blândul, torturatul prunc Messia.
— Manoile, noi aice suntem chiar în ochiul minții,
În adâncul dân adâncul dân adâncurile ființii,
Mehanismul cel poetic ce-i dân pârghii și imagini
Are-n cellalt cap o peană ce-nnegrește zeci de pagini
Care crezi că *tu* le cugeți, dară ele-s cugetate
Dânainte dă potopuri, dă fosili, dă coacervate,
Dânainte să răsară soarele, să dea vecia
Mugurii cari sunt aștrii, floarea ce e galaxia.
Înșirați suntem pre ața globului de cuarț ce zace
În acestui mehanismu orbitoarele capace
Și-l hrănește cu misterul lumilor dân lumi dân lumi...

Mehanismul cel fantastic să perdea în nori și brumi...

Să deschide-o poartă largă în o gleznă a Fecioarii.
Manoil condus de nimfă străbătură sale varii
Pân-ajunseră într-una naltă, spartă-n diamant.
E o sângură statuă pe un pedestal gigant.
Zeci și zeci de stânjeni are de la talpe până-n frunte,
Peplu-i strânge cu o mână crețîi cutelor mărunte.
— Este primul dân cei șapte corifei, și cel mai tiner,
Cel mai nobil dân amanții muselor și zânei Vineri.
Oh, grăiește-ne, statuă cu ochi negri și cuminți!
Prinse viață-al poesiei și al nopței dulce prinț:

„De ce din umbra-mi ai fugit?
De ce n-auzi chemare-mi?
În crângul vechi și liniștit
Să vii o clipă baremi,

Și lin al apei scânteiat
Să-ți lunece pe pleoape-ți...
În tristul somnului regat
Intrarea să o capeți.

Tu pleoapa ta o-nchide blând
Sub crengele-n murmúre
S-auzi doar stele lunecând
Pe vârfuri de pădure.

Și feței tale-ntoarse-n vis
O zână să-i răsaie,
Sub văl e chipul ei închis
Și pletele bălaie.

Ușor ca umbra a pășit
P-a apelor oglindă
Și-a-ntins a mâinii licărit
De mână să te prindă.

Dar ochiul ei cu gene lungi
E rece cum e gheața.
Din creștet vălul i-l alungi
Ca să-i descoperi fața.

Și inima-ți îngheață-n piept
Și te îneacă plânsu-ți:

Cu ochii goi se uită drept
    La tine, singur însuți.

Și te deștepți apoi din somn
    În vuietul de ape...
O, vino iar, al umbrei domn,
    Aproape, mai aproape..."

Așa mă ispitea odat
    A codrilor mireasmă,
Ci inima mi-a sfârtecat
    O turbure fantasmă.

De-atunci strein prin lume trec
    Cum peste mare luna,
Și-mi vine-un gând: să mă înec,
    În valuri, totdeauna.

Să zac sub apele pustii
    Închis pe veci în raclă,
Vegheat de-o stea ce-o răsări
    Pe boltă, ca o faclă.

Fabulosul înger tace și devine piatră iarăș.
— Să-l lăsăm închis în visu-i pre al codrilor tovarăș,
Și pășește mai departe pân aceste galerii
Ca pân țevele curbate unei mari distilerii
Unde tainica lucoare-a poesiei se prefiră
De poți bea dân cupe limpezi notele ce es dân liră.
Iată, sala să lărgește și se-nalță iar o boltă.
Patru sunt aci statue uriește; se desvoltă
Ici între pereți de gheață arabescuri mii și sute.
Prima statuă-i versatilă: acum bronz, acuma lut e,

Acum arde ca o torță, acum e doar jărăgai.
Filtre face dân veninuri, perle reci dân mucigai:

De ce nu-s singur și nefericit?

Tu îți făcuseși din mine un schit
Săpat în hoitul meu, Părinte,
De-ți înălțam în piscuri crucile sfinte.
Cu tine ca un preot în altar,
Mă învăleam în cergi de har,
Singur pe stei, lângă stele,
Aducându-ți mulțumirea nefericirii mele.
Nu venea nimeni ca să bocească
La ușa cu scrisoare-mpărătească
Și nimeni n-auzea ca să vie
Clopotul meu de pâslă, ceață și hârtie,
Iar mâna Născătoarei, cu zmaralde,
N-o năclăiau buzele calde
Ale niciunei femei de plugar.
Uscat îți stam la hotar,
Fără un mugur, făr-o ciocârlie,
Fiindcă știam, Părinte, c-așa îți place Ție.

Doamne, stihia nenvinsă a vieții mele!
Eu am vândut lumina ta de stele
Și m-am ticăloșit:
Am mințit și am tâlhărit.
Icoanele le-am stricat,
Care cu har le-ai fost încondeiat,
Am noroit cu cizmele stranele
Ce le luminaseră icoanele,
Am destrămat patrafirele
Să le zmulg odoarele și safirele
Și-am smuls cu jungherul boabe de mărgărint

Din gingiile de argint
Ale chivotului cu lucrătură.
Pe la chindii, iubita ta lepădătură
A dat drumul înuntru la o femee
Cu idoli în brațe, cu Baali și cu Astartee
Venită din râpe și smârcuri,
Sulemenită pe sfârcuri,
Și cu ea s-a încolăcit
Chiar în altarul tău preasfințit.
De-acum schitul geme de flori,
De cintezoi cântători,
De ceruri blajine.

Doamne, aruncă-ți trăznetul peste mine!

Și încremeni statua. Dară cea de lângă sine,
Rătăcită în epúre, eptagoane și lumine,
Având *Craii*-n mâna dreaptă lucurind ca d-un halou
Iar în stânga cu vădita climă Edgar Allan Pöe,
Prinde viață, ș-ochiul verde în triunghi virgin deschisul
La geamii încolăcite, turci pufoși, prefiră visul
Hialinului, prea tainic, visul Hogei Nastratin...
Sărutare, preasmerite, ție astăzi mă închin,
Geometru-n zahăr candel! Dân ostroavele Antile
Și dân Isarlâk-mireasa au purces aceste file,
Bune-ori rele. Ci grăiește reci silabe coralii,
Pre când eu zornesc daireaua și îngân: pa, vu, ga, di...

Numit ținut, grup simplu, falsă landă
La soarele pontifical întors.
Plug străveziu în recea Helgolandă
Văditului, tras cu compasul, tors

Retează emisfere, netezește
Lunulele spre planul sterp, mai pur.
Minune! Sfânta nu mai dogorește.
Mareea Lunii crește la Mercur.

Aici triumf? În spirit, unic, plugul
La valea divulgată s-a ciobit.
Triumf revers, cum al planetei crugul,
Recesie, dar rai și nenuntit.

Se făcu în sloi de gheață străveziu cum e cleștarul
Cel care rosti aceste, și-a grăi deprins-au harul
Altă statuă gigantă: e aproape un schelet
Înfășat în cute rupte unei toge de finet.
Toate oasele dân față în triunghiuri es pân piele,
Dân mandibulă de-a dreptul țepii barbei cresc rebele,
Iară ochii... nu sunt ochii unui om ce au trăit.
Este aura ftiziei preste chipul ascuțit,
Este grea povara vieții ce o simți junghind în oase
Când te clateni dimineața pe lungi stradele ploioase,
Prăbușit în tine însuți și-n noroaiele de-afară...
Croncăne cu greu strigoiul melopeea solitară:

E seară și ninge-ndesat.
Zăpada-n zăpadă se lasă,
Și-abia mă mai mișc înghețat,
Și-abia mai știu drumul spre casă.

E beznă. Un câine-a lătrat.
De-acum n-are rost să mai sper.
Sprijinit de un stâlp, un soldat
Și-aprinde țigarea, stingher.

E noapte și ninge turbat
Și nu mai zăresc nici un drum...
Cum viața-i un loc depărtat!
Cum totu-i mai simplu de-acum!

Hohote satanici spală dala sălii-nmărmurite.
— Manoile, mă urmează la al patrulea ermite,
Ce stătu până acuma cu privirile-n pământ.
Are-n mâni o floare care-și risipește cupa-n vânt,
Focul grelelor petale, fiindcă ea legat-au rod
Și un măr se-nfiripează-n palma blândului rapsod
Ce ascultă cum lumina lunii lunecă pe coajă
Cum suspină-n somn sămânța în mirabila ei vrajă
Și presimte rădăcina. Duhul prinse a grăi
Iscând umbre pe sticloase colonade viorii:

M-am retras într-o peșteră
Și număr stelele căzătoare.
Dumnezeule, încotro ai plecat?
Cerul e gol de tine,
Piatra e stearpă, greierii tac, iezerii s-au uscat
Ca niște pleoape de bătrâni.
Morile lasă umbre de îngeri,
Umbre roșii fără nădejde.
Elohim, unde sângeri?

Cerbii din codrii românești au pierdut
Pe cărări de velință coarne și lacrimi.
Mi-e gura arsă.
De nu m-aș fi născut niciodată
Poate sufeream mai ușor lipsa ta,
Și poate-aș fi iubit noaptea netulburată.

Dar așa, la ce bun cocoșii cu penele,
Și cum să săruți miezul florii de mac?
Mă zvârcolesc ca șarpele în umbrele asfințitului
Lângă fântânele ce desfac
Ochii pământului, mitului.

Și când, cu părul plin de stele căzătoare
Mă adâncesc pe cărările somnului,
Elohim, tot pe tine te caut.
Atunci pașii tăi îi aud și îi număr
Și-mi pare
Că o lumină mare vine în peștera mea
Și-o pasăre măiastră îmi adoarme pe umăr.

Bardul tace și devine munte coperit de ierburi,
Cu, pe pantele-nsorite, clopoței și fragi în herburi,
Iară angelul urmase:
— Ceștia patru, Manoil,
Sunt măieștrii poesiei vacului cel versatil,
XX. Doar doi sunt încă, spre sfârșit de secul, solii
Ce la altă poesie au ivit dân mări atolii
Și în alte lumi, năprasnici, cutezară ca să cadă
Cum pirații săr pă funii într-un galion și-l pradă.
Vezi ușița ce să crapă-n glesna primului dân sală?
Să pătrundem pă acolo în arterele dă smoală
Ce se-ncurcă, se-ntretaie, suie trepte și coboară,
Acum parcă-i dimineață iar acum se face seară,
Și-enigmatice chimere în firide împietresc.
Să boltește altă sală cu decorul gigantesc.
Pe un pedestal stă singur, dăltuit în perlă mată,
Un colos cu ochi albaștri și cu buza sângerată,
Căutând în jur de sine cam sfios și rătăcit.
Un pulovăr ca o zale preste peptu-i stă lipit.

Vițele cărunte-i cade preste frunte. (Ah, bătrâne,
Eu privii aceste pleoape și strânsei aceste mâne,
Și vorbirăm împreună, dară nu te-am cunoscut.
Drămuiam în poesia-ți cât e aur și cât lut,
Făr-atunci a înțelege că de aur doar o vână
Dacă-n munte să găsește stins în peatra cea bătrână,
E tot muntele de aur și minune e a lumii.
Rău îmi pare de acestea, și destul rușine-acu mi-i)
Haide, cu tărăgănată voce spunerea o-ncepe
Unde în cuvânt se luptă a simți și a pricepe
Ș-unde-*a fi* ca un balaur săgetat e de *erând*.
Sângele gravid ivește uluirea unui gând:

Deodată mi s-a făcut moarte
cum altora somn li se face.
și cum lor li se îngreunează ochii
așa și mie mi se îngreunează inima.
Atât inima îmi ajunge de grea
că o scap dintre coaste
cum aș scăpa-o dintre degete.

Și chiar atunci vine îngerul.
— Ce ai făcut, bă, cu inima ta?
Ce ai făcut cu inima ta?

Aripile lui sunt țurțuri de gheață.
În sprâncene are țurțuri de gheață.
Mantia de pe umeri din țurțuri de gheață-i țesută.

— Ai dat-o la porci s-o mănânce
ai dat-o iepurilor să o roadă
ai dat-o la cârtițe să își sape în sângele ei tunele.
Ai sângele plin de cârtițe, bre,
nu vezi că ai sângele plin de cârtițe?

Stăteam în fața lui cu coastele desfăcute
și el tot lopăta din aripi de țurțuri.
Lopăta, lopăta, până când
a izbit cu aripile luna
și-a dat-o jos
și-a călcat-o cu tălpile
până când
a stricat soarele și planetele
până când
a ruinat sentimentele.

— Nu, nu, i-am răspuns
fâlfâind și eu din coastele desfăcute.

Dar deja el povârnise cu aripa
și zdrobise cu talpa toate cuvintele.

— E toamnă, a mai zis îngerul
lopătând,
lopătând...

Manoil lăsase capul mult pe spete ca să vază
Buzele scoțând silabe dăltuite în turcoază,
Ce spărgându-se-n păreții halei să prefac în praf.
Greu îl trage după sine palidul al său seraf.
— Aide, prinde-mă în brață să zburăm dân astă boltă
Pân-la ultima-ncăpere mult înaltă, mult învoltă,
Unde ultima statuă uriașă-ți va grăi.
Pe aceasta însă nu poți tu nicicum a o privi.
Căci nu-i dat să vază ființa pă acel ce-i dădu nume
Și-mpregiuru-i ca o mantă plăsmui un vac și-o lume,
De aceea îți pun palma mea de peatră și de vânt
Preste pleoape; dar ascultă și nu perde un cuvânt,

Căci e ultimul poetic însemnat dân vacul cari
Va să vie, și cu dânsul om ajunge la fruntarii.
Mai încolo ce-o să fie, la-nceput dă nou mileniu,
Nice Domnul o cunoaște, nice înger, nice geniu.
Uite, suntem la picioare statuei dă sticlă pură.
Ci grăește, blând prieten, hai, deschide a ta gură!

„Floare-a lumilor, val verde cu lucori de petre rare,
Mări pe care vase d-aur port piper și scorțișoare,
Părând piepțeni trecuți molcom printr-un păr
împarfumat,
Strop de rouă-n care ceriul e cu nouri mestecat,
O, Levant, în cari zefirul umflă-ai sei obraji de zeu,
Cu simțiri aprinse umpli neguros sufletul meu!
O, Levant, Levant ferice, cum nu simți a mea turbare,
Cum nu vede al tău ochiu cu văpăi de chihlimbare
Noaptea turbure din peptu-mi, zbuciumul ce am în sân,
De când sunt deștept pe lume, de când știu că sunt
român!
Cum n-am ochii mii, ca Argus, ca cu mii de lăcrămioare
Să jelesc ticăloșita a poporului meu stare
Peste care lupi și pardoși s-au făcut stăpâni deplin,
Zgâriind cu gheare lunge al Valahiei drag sân."

— Dar acesta-mi știe gândul! — Manoil uimit
grăiește,
Însă dân aripe genia lopătarea întețește
Și se naltă cu Manoli pân-la bolta de azur
Ce se surpă numai țăndări; ceriul negru, mort și dur
E bătut în mii de stele. Pe ostrov cetatea scade
Cu statuile-i patetici pe cornișe și arcade,
Pân-un punt ajunge-n caos. Contopit cu Manoil,
Angelul fantastic sboară cu aripe de trotil
Și în sine și-n afară, în ființă și-n abis,

Pân realitatea vagă, pân suprarealul vis,
De se regăsește iară în mijloc de labirint,
Față-n față cu fantasta, minunata Hyacint.
Globul de cristal în palme, greu și limpede, scânteie
Tot mai stins, iară lucirea-i luminează dalba fee
Și pe răzvrătiți, ce-n sine se strânsese năpristan,
Zoe și Ampotrofagul, Zenaida și Brillant.
Se cutremură Manoli, ca dân vis ori ca dân moarte,
Globul făr-o vorbă-ntinde zânei tainicelor arte
A Visării, Nemuririi. I se-nchină și-apoi pleacă,
Pântre geme și cristaluri se silesc cu toți să treacă
Și să vază iar lumina. Când subt poala stâncii ies,
Se făcuse dimineață și pre dealuri, și pre șes,
Iară marea împregiururi focuri albe și albastre
Mesteca, reci flori dă spumă-n miriadele de glastre.

Două săptămâni rămas-au zavergiii în ostrovul
Ce în formă e de buche, să-și mai ogoie istovul
Și să coase cu mătasă sfâșiatul zepelin.
Roate dau în golf albastru aripioare de rechin.

Cântul al optulea

Estimp grelele barcaze • O, listopirați • Turcii crunți cu iatagane • Toți cu aripe dă îngeri • Padișah a șapte neamuri, sunt un hoge, Nastratin • Mânia strică omenia • Măgariul și negustorul • Sunt țigani! • Aide-n șatră, împărate • Cortul lui vătaf e mare • Oh, copile, ești Zotalis! • Spovedanie să-ți fac • Dado, află că spre știință m-aplecai • Vis avut-am • Acolo cășile-s dă friptură • Află, preaiubit Zotalis, că trăim numai o dată • Ție mă alătur • Uf, s-a dus și cântul ista

Estimp grelele barcaze, fiindcă are-n cală scule
Îndesate-n cuferi putrezi, dă la jefuiri destule
A piraților, ș-urmează calea lor pântre scrumbii
Ce din valuri scot întruna capurile sinilii.
Cu ei umblă laolaltă și arșice joc cu hoții
Pă frecate punți dă scânduri, palicarii, sanchiloții
Zenaidii, care vieața pentru patrie ș-ar da.
I-un parfum în tot Levantul dă pastramă trufanda...
Pe catart un mus lunetul îndreptează-n patru vânturi
Da nu vede cât e zarea nice barce, nici pământuri:
Vecinica, albastra mare să întinde-n pat dă spumă
Ca o blondă hetairă bucălată și huidumă
Ce lui Rubens vreodată într-un vis a năzărit.
Bocăne pă bocaporturi chir Iaurta,-apelpisit.
Împregiurul lui pirații tot să cațără pă funii,
Lustruiește țevi dă flinte, numără în sbor lăstunii
Și socoate icusarii ce dân punge îi produc
Ori icoane pupă lânced și lui sfântul Nepomuk

Își destăinuie păcatul: că o dată au mințit.
Vrunul face pe soitarul și în curvă s-a-nțolit:
Uite-l cum mai mișcă șele, și cum roate dă cu dosul
Pă când muzichie face cu un tumbelechi fălosul
Lambros; și să trece zile, nopți cu stele ce lumin
Pân-să vază iar pribegii vreun țărmure strein.

E-n amurg. Pe deal bulgarul
Își conduce telecarul.
Când deodată boulenii și-i strunește cu un hăis,
Cu un țol acoper iute crumpi, făsui și părădăis,
Că la țărm au tras caicuri și cobor dân ele hoți.
Roșcovanul dă Iaurta-i mână pă iscarioți
În o ceată desmățată pân porumb, pân arături
Pân-ajung și mân la poala unei falnice păduri.
Acoló întinde corturi, beau, înfulecă și cânt,
Roată se adun și-nfige cu bricegele-n pământ.
Focuri-focuri cresc spre stele, stele nalte, necorupte
Cari nu știe dă vreo pohtă, nici de patemi, nici de lupte
Ori de ființele minusculi cari oameni să numesc
Și trăiește cu sperare subt azur dumnezeiesc.
O, listopirați ce-n focuri frigeți hălcile de slană
Și vă picură untura colo-n pept, preste icoană,
Când veți înălța privirea către stele, când vun gând
Va ivi în țeasta voastră, ce-i cu botul în pământ
Precum oaia totdauna, când vă va veni de sus
Luminarea că și vouă v-a jertfit cândva Iisus?
Acum doarme simoria, cari pre unde-au băut vinul
Acum sforăie și-mi tulbur horăind alexandrinul
Cel la care cu credință ciocănesc d-atâta timp
Năzuind și eu o strană în Parnas sau în Olimp.
Cum p-un țărmure tâmplarii rașchetează cherestele,
Le-ncleiază-n clei dă oase, le văpsește cu văpsele
Și le bate-n cuie lunge să închipuie-un barcaz

Ce-i proptit cu stâlpi de cedru într-un peș, și dat cu gaz,
De e gata pe trei sferturi, da tot coaste se mai văd,
Așa-mi fac și eu poema, tot cetesc și tot revăd,
Îndes câlți în crăpăture, topesc smoală în cazane,
Dau la găuri cu burghie, mai cioplesc la cabestane,
Ca odată-mpinsă-n mare strop de apă să nu ia.
Criticos, ce-n veci în mânuri ai satâr și ai nuia,
Judecă aceste toate, tu ce poate-ai vrut să fii
Auctore fără moarte, înălțat în bagdadii,
Însă nu putuși nici barce dă hârtie, pergamint,
Să așezi pă apa rece-a Inspirării, dă argint.
De-njura-vei epopeea-mi, tu pre tine te înjuri.

Noaptea turmele dă stele tot le mână împrejuri.
Dorm pirații, palicarii dorm așișderi, în sileaf
Mângâind cocoșul armei, pungulițele cu praf
Și grăunțe mici dă aur, și visând cu zâmbet reu
Să îl tragă jos dă barbe pă tiran, samoderseu.
Ei nu știe că la numai două sute stânjeni doarme
Infanteria turcească, cruzi nizami ticsiți dă arme
Ce trimiși au fost dă Pașa dân Vidin să-i prinză vii
Ca să-i nalțe sus în țepe pe ai mândrei Eterii
Slujitori până la moarte. Doarme streje pă mazdrace,
Acângii pă șei dă iepe și neferi pă bulumace.
Hurii rumene visează a lui Mahomed pramatii,
Ba și băietani molatici (mai departe vezi Istrati).
Turcii! cari decât ciuma, buba-rea și deșelarea
Mai temuți sunt, cari-n sate iarna-ncep cu spintecarea
Pruncilor, și șomoioage vâră-aprinse pân bordeie
Și preasfintele beserici ei le schimbă în moschee,
Turcii crunți cu iatagane, turcii cari porcul, vinul
Nu le sufer, cum nu sufer tot ce bucură creștinul.
Cu șalvari și cu cealmale, cu ciubuc și cu peșcheș
Ei Valahia schimbat-au într-un soi dă Bangladeș.

Mor copilele române în haremele spurcate,
Doar scheleturi vezi pe câmpuri de imparicopitate,
Pre când vodă mulge țeara ca să-ndestule seraiul,
Cașcavaluri, miere, turme mână-n caravanseraiul
Cel hulpav, ce niciodată nu se satură-ndestul.
Oh, sărmană țeara noastră, mai ai roade în pătul?
Mai ai sânge în rumânii care vecinic robotește?
Poate că și acest sânge vrun vecin ți-l priimește,
Vinde-l iute și p-acesta. Oh, ajuns-ai la ceas greu!

Preste amândouă taberi umbra și-a întins Morfeu.
Însă ochiu-nchis afară al oricărui ianicer
Cum și-al grecilor eroici cari desrobire cer
Să deșteaptă înăuntru și se vede orce ins
Treaz, gătit de bătălie, cu sileaful roș încins
Și-n sileaf jungher, pistoale, pulbere în corn de vită
Cu argint bătut, și trusă ce cu alb este văpsită
Care cruce-ori semilună roșie pre ea e pusă.
Toți cu aripe dă îngeri păturite strâns în husă.
Primii turcii să desprinde dă dân corpuri toropite,
Port de sangulie mantii licărind ca și pirite,
Fulgere le joc pre săbii care parcă lune sunt.
Însă mulți, grei de halvale, pică iarăși la pământ.
Să înalță și Iaurta, care șese aripi are
Ce cu perle presărate-s. El dă glas de adunare.
Hoții aripați se-nalță, hoardă capie, în sbor,
Le ning fulgii ca la gâște, preste luncă gros covor.
Care cum voia să-njure să oprea blestemu-n gâturi
Și „Osana!" todeauna le ieșea greoi dân râturi...
Oștile-ntâlnesc la mijloc, pe deasupra unui sat
De bulgari ce cu găine deodată s-au culcat,
Însă-i trage-afară larmă care vine dân înalturi.
Ies țeranii-n cămeșoaie, privesc ceriul dă smalturi,
Cruce-și fac și scuipă-n sânuri, căci arhangheli ei zăresc

Cum în ceriu, pântre stele, să împung, să miruiesc.
Fulgi pe sat încep a ninge, câte-un înger cade-n troacă
Or în vrun smochin cu frupte ce sunt gata să se coacă
Și se sbate-acolo-n sânge, cu un umăr retezat.
Că necredincioși sunt unii și buni alții au aflat
După truse medicale ce le poartă-n cingători
Străveziii, adormiții, avântații zburători.
Când vreun căzut o cruce roșie pe trusă poartă
Îl ridic dân glod sătenii și îi leg aripa moartă,
Dar de vede semiluna ei se face foc și jar:
Cu topoare și cu coase spintecă pre ișlicar.
Lupta ține noaptea toată, biruința se înclină
Ca un talger de balanță când spre liota creștină,
Când spre cei cari la Mecca pre un covoraș fac tumbe,
Vin pompierii dân comună cu sacale și tulumbe
Ca să stingă vâlvătaie ce în sat au isbucnit
Dă la trosnet de sânețe, de l-a spangelor sclipit.
Doar când zorii ca o geană dă lumină să arată
Preste sat, păgânătatea e ca pleava vânturată,
Și să-ntorc cu biruință duhurile-n trupul lor
Ce le caut pre sub mese, lângă bute și ulcior.
Când se scol, nu știu nemică, numai unii-i doare-n coastă
Alții șchioapăt, alții-n cefe o durere mai adastă
Ca când țeasta retezată au avut-o oarecând.
Ei se scol și pântre roșii și ardei pășesc cântând.
Însă nici un ceas nu merse și-nainte cu mirare
Ei zăresc întăriture, corturéle lucitoare
Da' p-a taberei drumeaguri nici țipenie, pustiu.
Când intrară pântre corturi dă mătasă și pambriu
Ei înmărmuresc: mormane leșuri zace preste tot.
Doar un hoge cam spânatec viu dă subt un țol mi-l scot.
— Ce-i aicea, bre? răstește vorba cătră el Iaurta.
— O, mărite,-ți spui îndată, numai nu mă lua cu hurta,
Cești ce vezi muri aznoapte ca pântr-o minune-n somn,

Cari cred că mâniat-au pre Allah, al nostru domn.
— Dară tu? Mai breaz ești oare?
— Numai nu te-nfuria,
O, tu soare al pustiei, eu băut-am o cahvea
Și nicicum s-adorm putut-am orișicât m-am cioșmolit...
Că Allah nicicând nu bate pre acela ce-a postit
Și-a cinstit mereu Coranul, fie numele lui sfânt!
Și o temenea făcut-au turcul până la pământ.
— Câine! mai rosti piratul, mutră ai de muezin.
— Padișah a șapte neamuri, sunt un hoge, Nastratin,
Ce și eu pe lumea asta viețuiesc prea umilit
Dân cimilituri și snoave ce cu mintea am brodit,
Și de-ngădui eu ți-oi spune la ciubuc și la cahvea
Câte o istorioară. Numai nu te mânia!
Că, vorba ăluia,
Mânia
strică omenia
și
S-a supărat ca văcarul pe sat
dar tu
Stai strâmb și judecă drept
și nu face ca țiganul care
Când s-a văzut împărat
Întâi pe tată-său l-a spânzurat
ca să zică lumea că
După ce că-i prost, mai face și-n cărare.
Că, să știe,
Prostul până nu-i fudul
Parcă nu e prost destul
fiindcă, să mă ierte cinstiții domniei tale ortaci,
Spune-mi cu cine te însoțești
Ca să-ți spun cine ești
și
Cine intră-n rând cu boii iese cu coarne

dar, ce să fac și eu?
    Fă-te frate cu dracul până treci puntea,
că
    Mai aproape dinții
    Decât părinții
și
    Decât cu înțeleptul în smoală
    Mai bine cu nebunul în ceruri.
Deci, preaiubiților, fac și eu ca ăla:
    Lasă-mă sub pat, lasă-mă în pat
și vă cer să-mi cruțați viața, ca să nu vă căineze lumea
că
    Din beție te mai trezești,
    Dar din prostie niciodată.

Sta înmărmuriți pirații de atâta-nțelepciune.
Se-nchină adânc Iaurta-n fața lui ca la minune
Și-i grăi:
    — O, Nastratine, fericită-ți este muma
Și relighia în cari tu deprins-ai paideuma.
Ci ia spune, ca să aflu în adâncuri al tău cuget,
Ce sâmțește corăberul în a valurilor muget
Când i se strică barcazul și să duce în afund?
Fără d-a intra în apă, nu e umed pă la fund?
Ce sâmțești când iataganul îl rotesc ca un vultan
Preste țeasta smochinită congiurată cu turban?
Oare poate-nțelepciunea să se puie cu puterea?
Au nu tace orice minte când tiranu-și spune vrerea?
Au mai este dignitate într-un suflet asuprit?
— Vrednice Iaurta, lasă a-ți răspunde umilit.
Mulți pre *astăzi* sunt stăpânii, sunt puțini stăpâni pre *mâine*
E umil cugetătorul și abea mănâncă pâine,
Gândul lui însă coprinde lumea toată-n lung și-n lat.

Fila tu întoarce-n carte, și vezi regele plecat
Și alt rege p-altă filă, ce să crede și el mare
Dar curând să înglodează în blestem sau în uitare,
Precând înțeleptul este pretutindenea în buchii
Fiindcă el au scris ceaslovul, cu trudire, pe genuchi-i.
Brav Iaurta, am a-ți spune o istorie cu tâlc
Dacă tu și palicarii veți tăcea cu toții mâlc
(Ceea ce și eu, smeritul, îmi implor auditorul):

MĂGARIUL ȘI NEGUSTORUL

Un negustor oarecând,
Pe la daraveri mergând,
A ajuns la Țarigrad
Unde casa n-are gard
Ci doar zid, împărătește,
Cine vede se uimește.
Acolo când a ajuns
Și bocceaua jos și-a pus,
Un agă-ndat a venit
Și pe loc l-a probozit:
— Desaga, tu, obraz gros,
Căci ai lăsat-o pe jos?
Nu vezi ce scrie aci?
(Și începe a ceti:)
„Vericare dân negustori
Ce vine în târgușori
La agă-ndat a păși
Se cuvine, ș-a cerși
Cu osârdie și grabă
Loc în piață la tarabă."
Auzit-ai, cap de câine?
Nu meriți să mănânci pâine.
Negustoriul auzind

Îi dădu răspuns zicând:
— Dar eu graiul cel turcesc
Nicicum nu poci să cetesc,
Orșicât m-aș strădui
Literile-a desluși.
Aga nimic ascultând,
Pre limba lui înjurând,
Îl târî pe negustor
Până la judecător.
Acesta se nimeri iar
Ca să fie un măgar
Ce în jilț cu fală sta
Și urechile mișca.
— Care-i pricina? întreabă
Iară aga-i spune-n grabă.
— Așa! Pricepui îndată.
Ce ai de spus, barbă lată?
Negustoriul, cam mirat
De judele urechiat,
Totuși se plecă umil
Și-a răspuns ca un copil
Cum că literi el n-a ști
Nicidecum a le ceti
Și bocceaua jos să-și puie
Nu știu că voie nu e.
— Pricepui și zisa ta.
Hei, Iusuf și Mustafa!
Voi îndată să-l luați
Și cincizeci bețe să-i dați
Că a pus desaga jos.
Încă cincizeci cu folos
Că nu știe a ceti
Literile-a desluși.
Fiindcă e necredincios

Încă zece-i dați la dos.
Văzând așa judecată,
Negustoriul strigă-ndată:
— Ian' ascultă măi, măgare,
Te văzuși mare și tare?
Mergi mai bine pe tarla
Ca să strigi: i-ha, i-ha!
Unui urecheat ca tine
Nu îi șade-aicea bine.
Ce să vezi? Atuncea aga
De la brâu își scoase spaga
Pe măgar de-l dete-afară
Cu cuvinte de ocară.
Apoi sub musteți râzând
Spre negustor zise blând:
— Cer iertare, efendi,
C-am vrut așa a glumi.
Dar să știi că de-ascultai
Și județul respectai
Mâncai, fără înconjur,
Toate bețele la cur,
Că cine se tot înclină
La orișicare jivină,
Merită să-l canonească
Și cu bețe să-l cinstească.

Și tot astfel mult mintosul Nastratin grăi în pilde,
Conjurat de lefegiii puși pe căprării și ghilde,
Până seara își desface trandafilii preste câmp.
Unul se scobește-n nară, altu-și freacă gușa tâmp,
Dară-n fiecare creier cugetarea-și face loc
Și sâmțirea se aprinde. Nu e omul dobitoc,
Doar să tragă aghioase și să umple-ntr-una mațul,
Ci un adamant subt țeasta cât de groasă e nesațul

De a știre, a pricepe toate câte sunt subt stele.
Iată, noaptea se aprinde, ceriu-i plin de asfodele,
Două lune sunt subt norii ca marame argintie:
Una galbină dasupra, alta-n zare pe geamie,
Iatagan ce-n orice suflet un balaur a ucis —
E balaurul Tu însuți năzărit în somn și vis...
Cetitor sau cetitoare (vâj bătrân sau domnișoară)
Ce-n lumină de opaiț mă cetești în astă seară
Năzuind să afli taina marelui Ampotrofag,
A lui Languedoc i proci, dac-ai ști cât mi-ești de drag!
Crede, nu știu opul ista, epopeea de alviță
Ce ți-am pus-o între mânuri, domnișor sau copiliță,
Dă ce lupt s-o-nchei, când poate nu-i decât o nălucire:
Nice glorie-mi aduce, nice bani și nici mărire
Și nu știu, nu știu, mă crede, dacă duce undeva.
Mă silesc să sap un templu în o stâncă de halva,
Bombonele, mieji de nucă pun pe el ca pe-o colivă
Năzuind să fie totuși un palat. Fii milostivă,
Gingașo, și ia din carte numai cât e pentru tine.

Dimineața-i străvezie ca și mierea de albine.
Se scol iute palicarii și să-nșiruie pe drum,
Blestemând sandala cari nu să-ncalță nicidecum
Și să-ncongiurând cu brâul ce e lung de zece coți.
O iau câș pântre porumburi cătrăniții sanchiloți.
Către prânz doar ce aude ciocăneli pre nicovală,
Rânchezat de mânză, chiot, suduit și lălăială
Și văd fumuri ce subt soare suie drept ca niște funii.
— Sunt țigani! cu îngrijare mâni la punge duce unii,
Dară cei mai mulți rânjește, că gândește la țigance
Cari crupa arămie tot sucește, Rade, Stance
Fuste crețe și subt fuste doar rușinea gol-goluță.
— Aide ca să dăm o raită pă la șatră olecuță
Glăsui Iaurta luându-și de pe peptu-i un păduche

Și strivindu-l cu murdare ale unghielor muche,
Poate om găsi acolo niște urdă, mămăligă...
Să-ntrebăm de bulibașa, care la țigani e rigă.
Și pătrunsă palicarii în o vale toată verde
Da o pâclă e de fumuri pă dasupra, ce se perde
În nori albi pă ceriu galbin ca zărit pân chihlimbar.
Dă dăparte îi zărește un covaci, un corturar.
Șatra n-o descriu, să știe dân citit ori amintire:
Dancii goi, țigănci cu sânuri tuciurii pân coviltire
Etc. Avu-ntr-o vreme și la noi țiganii voga
În regia lui Loteanu (muzica, Evgheni Doga).
La zărirea cruntei oaste cu junghere în sileaf
La pământ căzu țiganii tăvălindu-se pân praf,
Se olicăie, -și trag palme și își smulg în capuri perii,
Ba mai trage câte una și pe spetele muierii
De se cletin zloții-n coade cari unse sunt cu seu.
— Ghiorghios, tu știi vorbirea a poporului romeu,
Fii tălmaci. Ce zice gloata tăvălită în noroi?
— Ei să bat cu pumnii-n pepturi: „Haolio, nu suntem noi!
Cruță-ne, pupa-ți-aș talpa, nu ne omorî pă toți
Că ț-om face linguri bune și tălpicile la roți!"
— Zi-le să să scoale-ndată, că eu nici un rău le-oi face
De or vrea a ne citire pe nemica în ghioace,
Dar de-o pune unul mâna în chimir, îi sui în țepe.
Și întreabă de au lapte de la ugere de iepe
Și de știe cevași danțuri să ne bucure la ochi.
Să ridic zlătarii-ndată, nu le fie de diochi,
Lălăind în timp ce unii în covate bate tactul:
— Aide-n șatră, împărate, of, pupa-ți-l-aș pe tac-tu,
Aide, și-o să vezi țiganii dacă știu a priimi!
Strig țigance între buze cu liulele coralii.
Două-trei pă fiecare dân voinici îi ia dă braț
Ce la țâțele boite să holbează cu nesaț,

Are șiruri dă mărgele: scoici văpsite și turcoaz
Acățate după gâturi și bujori au în obraz.
Și la bulibașa-i duce tot cântând dân guri așa:
Giagardea gardeaua, giani no mura!
Cortul lui vătaf e mare și vărgat, de bogasíu,
Căptușit cu cel mai moale și mai fin calemcheriu
Un țigan cu pept de taur la intrare-i c-un baros
Toți se potolesc și-așteaptă cu privirile în jos.
Cum în ziorii primaverii iese iar măritul soare
Punând buze rumenele pre căpșor de florioare,
Cum o vorbă de amoriu dântr-o inimă-a ieșit,
Așa iese și vătaful de din cortu-i, oțărit.
Subt biniș până la talpe e-n cămașă cu fulie,
Scumpi ceacșiri lilá cu ape poartă el cu fudulie
Iar pe cap, ce-i ras ca-n palmă, fes cochet de marțelin.
După nasu-i ca de uliu toate damele suspin.
Orișicare deget are câte două-trei inele,
Diamanturi în ureche îi lucește, lungi oțele
La chimir stau fioroase, cu prăselele de os
Și pistoale înflorate, cu cocoașele în jos.
Poate te aștepți să-i fie tare tuciurie fața.
Te înșeli: obrazu-n lapte parcă-și spală, dimineața,
Și pe umeri de obraze parcă-și dă cu suliman.
Arde subt sprâncene dese ochii ageri de vultan.
Doar o pată-n patru colțuri pe obraz, lângă cercel
Ca o stea întunecată însemnă pre tinerel.
Ochiul singur ce-i rămase îl holbează până-i iese
Ca la melci dân cap Iaurta, bâțâind dân craci și fese:
— Nu să poate! Treaz sunt oare? Ia împunge-mă puțin
Cu cuțitul, Spiridoane! Mai încet, tâlhar hain!
Oh, deștept sunt! Oh, copile, ești Zotalis! Tu să fii?
— Dado! strigă și vătaful și să-mpiedică-n frânghii
Vrând să se arunce-n grabă drept la peptul lui Iaurta
Ce păros să tot umflase până îi pleznise scurta.

Minunați de-așa tâmplare ce găsești doar în romanțuri
Palicarii cu zlătarii se porniră-n chiu și danțuri
Până seara îi închise în ghiocul de cleștar.

— Scumpul meu cocon Zotalis, șopti grecul temerar
Cum ședeau pe perne grele la cahvea și mezelic
Pre când trupeșe țigance juca foarte dân buric,
Drag copil, venit-a ceasul spovedanie să-ți fac:
Da, ucis-am prunci în leagăn, da, băut-am basamac,
Scufundat-am la barcaze, gologani să ai atâțea,
Și icoane aruncat-am cocinilor, cu tărâțea.
Toate sculele dă aur încrustate-n mărgărinturi,
Vase canelate, fine, dă onixă și arginturi,
Patrafire cari scene dân Scriptură reprezint
Petre scumpe, berlianturi, mirodenii, hyacint,
Sclave tinere, fecioare, doar de unsprezece ai
Ce-n zăbrele au să steie la vrun pașe în sarai,
Mirt, cahvea dă Mocca, verde, auriu tutun dă pipă
Stampe lubrice dă care japonejii face-n pripă,
Da' ce ștofă inglesească, da' ce ceaiuri de Chitai —
Toate, toate aste-odoare pentru cari prad și tai
Iute-s prefăcute-n lire și în grele guinee
Să te ție-n facultate, Englitera să îți deie
Tot ce eu, preaticălosul, nu avut-am nicidecum,
Că nu știu nici Tatăl Nostru, doar să-nec și să sugrum.
Și ce văz? În loc tu mintea să-ți căznești cu științe varii
Și cu vorbe-ncolăcite să sclipești în seminarii
De să strici în tot Levantul gloria lui Cacavelas,
Înhăitatu-te-ai cu ăștia cari toată ziua lela-s,
Egipțienii, faraonii, balaoacheșii-n dezmăț.
Așa plată-mi dai tu mie, care pururi te răsfăț?
— Dado, află că spre știință m-aplecai și-o găsii fadă.
Ea nicicum nu te învață ce să faci în târg, pre stradă,
Filosofii-acolo spune că nemica nu esistă,

Doftorii pre latinește bâjbâiesc în carnea tristă,
Darvin, tata Darvin zice că ne tragem dân gorili,
Gheometrii scrie cercuri, când pe stradă vezi umili
Cerșitori ce nici veșminte au și nici ce pune-n gură
Vezi familii muncitoare năclăite-n beutură
Iar de cați în lume afli nedreptate preste tot:
Națiunile în lanțuri și în vârv câte-un despot.
Sclavii lumii estii, ce-are ei a face cu tabele
Unde sinusuri, cosinus sunt puzderii ca și stele,
De precesie ce știe? Periheliu, echinox
Nu le-aduce mămăliga. Iată cruntul paradox
Lumii ăsteia. De-aceea detei foc bucoavnei vane
Și pre urmele lui Bairon o luai, în caravane
Dă creștini ce merg alături până la Ierusalim.
Întâlnii pe drum o șatră, și ca în Șir Hașirim
Dragă îmi pică o jună mai nurlie decât luna
Și cu sânii pui de ciută gemănați întotdeauna.
Îmi legai pe cap năframa și-uite, mă făcui țâgan,
Că acilea viața este fericită, de vultan.
— Bun, țâgan, dar bulibașe cum ajuns-ai? Nu-nțăleg.
— O, pân viclenie, dado, că sunt fiul tău întreg!
Cătră zori, acu vo lună, săr dân pae și fac larmă
De să scoală toți zlătarii ca la goarnă în cazarmă
Și mă-nconjur. „Vis avut-am, dă ahela ce-i trimis
Dă dân cer dă Dumnezelea. Să nu-mi spuneți Zotalís
Și să nu mai hiu pă lume dă nu e adevărat!"
(Însă eu numai minciune și gogoși le-am îndrugat.)
„Ascultați lăieși la mine, să făcea că-s treaz cumvași
Când tot ceriul să deșchise și văzui un îngeraș
Ce mi se propti nainte-mi cum vă văz și cum mă vezi.
Ședea cu talpele goale pă câmp, între căcărezi.
„Zieu, trimes sunt dă Sânpetrea să te-apuc dă chică-ndată
Și dân nori să-ți pui nainte hastă lume minunată

Să-ț alegi o țărișoară unde șatra să ți-o mâi
Și de vrei, cu toți grămadă,-n veci acolo să remâi!"
Terminând dă zise aheste, el mă-nșfacă și mă duce
Tocma sus în bagdadie, în a cerurilor cruce
Dă-l văzui purtându-și bârna în spinare pă Hristos
Și pă Iosif cu Maria cum ședea și juca stos.
Pă un nour Sfântul Petrea joacă-arșice pe un ban
Și, fiind giolar dă seamă, bagă ichiul în armean.
Gios privind văzui a lumei blagă multă, avuție
În Nepal maharajahii Ramayana o renvie,
Elefanții poartă săbii pre lungi colții de morfil;
Țarul naltă bolți sucite; la Paris, la Bal-Mabil
Vezi pre juni în lupanare de cinismu și de lene;
În Holandia lalele sunt păscute de joiene
Ce abia târăsc burdufe ugerele între pulpi;
Scoțianul cu genuche goale fuge după vulpi
Pân pădure, cu ogarii, răsunând adânc dân goarnă;
Lumea Nouă jad și aur preste lusitani răstoarnă.
Da' mai mândră decât toate țerile dân hastă sferă
E Valahia ferice, e Valahia prosperă:

Acolo cășile-s dă friptură
    Cu ușe dă telemea o bucată,
Iazurile dă mujdei și dă saramură
    Și dă sarmale malurile roată.
Zieu! Uitându-te la toate-aheste
Îți pare cum c-ar hi doar poveste.

Cum Briareu cu o sută dă mâne
    Măcelarii coaste retează,
Jupoi șoriciul, despic căpățâne
    Dă dân ziori până când să-nserează,
Dă Paște mielul nu lipsește nicicui,
Nici dă Crăciun godac cu gutui.

Cahveaua cură pă la cișmele,
    Dă care vrei, solubilă, naturelă,
Locomotivele au dă fagure biele
    Și dă ghiudem manivelă.
Ulițile târgurilor toate
Cu caș afumat sunt pavate.

Tramvaele umblă pă doi cârnăciori
    Și se prind de fir cu spaghete
Pruncii de Sân'Niculae în zori
    Toblerone găsesc în ghete,
Portucale, smochine și gref
Banane și orce mai au chef.

Vinul spumegă pân canale, în stradă,
    Dă vutcă sunt lacuri întinse
Coniacuri franțozești dân ogradă
    Scoți, dân fântâni necoprinse.
Doar un lucru stârnește uimirea:
Nu e șampanie pă nicăirea.

Crumpii, făsuiul sunt alungate
    Chiar și de săraci cu rușine,
Că se-ndoapă doar cu antricoate
    Și iepure conjurat de măsline
La pui rumeniți cârnesc nasul
Și la o parte împing carasul.

Ce să mai spui! Dă unt sunt statue
    Beserici dă zahăr văpsit, marțipan
Și paratrăznet în urbe nu e
    Să n-aivă-n vârv bombonuri în celofan.
Pă mărgini de uliți e plină rigola
Dă pepsi și dă coca-cola.

Când moare vun om ei îl pune
În sicriu dă șuncă de Praga
Preotul zice o rugăciune
Și rudele-adulmecă vaga
Mieasmă de sărătură,
Căci dân pastramă crucea făcură.

Astfel, dado, eu țâganii îi vrăjii ca pe sugaci
Și să mă urmeze-ndată îi făcui, buluc, buimaci
Dă acum ei mi se-nchină și în toate mă urmează.
— Fiule, grăi Iaurta, dacă inema-ți cutează,
(În ăst timp o paceaură le aduse baclava)
Dântr-o biată bulibașe te voi face beizadea!
Și-i istorisi de-a valma storyul lui Manoil
Mângâind ușor cu palma brâul lat, de crocodil.
— Află, preaiubit Zotalis, că trăim numai o dată
În scârbavnicul al lumei vis cu pleoapa rădicată.
Să jertfește pentru țeară junele adolescinte
Care numai idealuri are-n țeasta fără minte;
De fervoarea lui să cade tot mereu a profita:
El să chinuie în ocne, noi ședem la baclava.
El zavera o începe și cu nobile simțiri
Pre popor el îl rădică ca să scuture pre zbiri
Și să-ngăduie dreptăței, libertăței ca să rege,
Dar tot noi până la urmă biciul luăm și facem lege,
Noi, pre cari consciința nu îi chinuie de fel,
Noi, ce știm că lumea asta e tavernă și bordel
Unde iei cât poți, te cațeri cât mai sus și asta-i tot.
Sigur, vei fi plin de vorbe și-ți vei zice sanchilot,
Că nemica nu te costă să te bați în pept cu mâna
De vrei bine a o duce. După moarte-i doar țărâna.
Aid-cu mine până-n Giurgiu, cu țiganii laolaltă
Să ne-alăturăm zaverei (om lăsa-o iute baltă)...

— Dado, a răspuns Zotalis cu privirea înțeleaptă,
Diavolul e doar genunea între vorbă și-ntre faptă.
Dacă astfel cugeți, semn e că la diavol te-ai vândut.
Ție mă alătur, însă eu știu bine ce-am făcut.
Ce la tine este dracul e la mine Machiavel.
Nu e lumea o tavernă, nice lumea e bordel,
Tablă e de șah în care cel mai ascuțit la minte
Știe turlele dă fildeș a muta napoi, nainte
Că să-nghesuie pă riga celuilalt, să biruiască.
Fără patemă eu mânui sforile, politicească
Știință-având. E acțiunea pentru mine Dumnezeu.
— Bate palma, bre Zotalis! Te cunosc, ești fiul meu!

... Și să duce, umblă șatra pân Bulgaria turcită
Lăsând șleauri dă căruțe-n urmă, dâră-ncolăcită
Dă la fumuri și duhoarea fearei cu belciug în nas.
Ei să perd pântre coline dă aramă și dă stras,
Pân-la Dunăre ajunge pă cărări dă scorțișoară
Subt un ceriu dă sânge, păcură aprinsă, ceară...

Uf, s-a dus și cântul ista. Ostenit sunt preste poate.
O să treacă oare anul pân-o să le văd pe toate
Isprăvite? În o sticlă fumurie-o sta macheta
Dă corăbioară sveltă, migălită cu penseta?
La ce bun? Doi ani dân viață pentru astă jucărea...
Uneori îmi pare vană, alteori mi-e dor de ea
Și cetesc la întâmplare... Nu știu, nu știu ce să spui.
E întâi april dân anul '88. Prea soare nu-i.
În bucătărie țăcăn la mașina mea de scris...

Arde tare aragazul, nici un ochi nu e închis.

Cântul al nouălea

Braga bun! • Susan! Șerbeturi! • Când dân nouri o bășică • Decupă dân epopee bucățica cu balonul • La arătarea de mirare • Manoile, cuget nobil • Dar ce dracu faci? Dă-mi drumul • EU, MIRCEA CĂRTĂRESCU • Împregiur pirații sforăi • Miliardele dă stele • Cobor treptele cernite ale scării înghețate • Cu prapuri, cu cădelnițí, cu-elohimi • Te-am căutat peste tot • Nu-n Talmud și nu-n descântec

Braga bun! Susan! Șerbeturi! Ia rahatul cu fistic!
Sarailia dă dân care mierea curge pic cu pic!
Zahăr candel și smochine, la un ban o mână plină!
Hei, efendi, vrei o hure cu fund greu, vrei o cadină?
Au îți face trebuință un barcaz cu pânze late
Să îți poarte cheresteaua preste-a apelor palate,
Unde este dulful pașe și morunii sunt cadii?
Faci un chef? Îmi iau daireaua și îți cânt: pa, vu, ga, di.
Giurgiu! Tu, ciupercărie care crești pă bălegar
Unde putregaiul, smârcul port lumini și aur rar,
Unde gâturi de moschee să lungesc spre cornul lunii
Răsucindu-se pă turle dă biserici; unde brunii
Turci bat palma la negoțuri cu moldavii cei balai
Pă batali cu coade groase sulimanuri dând, și strai.
Tu ești undeva în mine, raia dulce, asudată,
Te-am văzut poate cu ochii cei ai numelui de fată
Care mama îl purtase: să chemase Badislav...
Turci, bulgari, tatari în mine vărs vârtute și narav.
Pă la ceasul dimineței lapte acru, bulzi de unt

Duc olteni în cobiliţe, iar armeni dân Trapezunt
Au adus în piaţă vase dă aramă ciocănite.
Icre moi în blide unse pă tarabe sunt lăţite.
Clopotele dă biserici ortodoxe bat în dungă,
Să deschide, să închide băierele dă la pungă
La zaraful în dugheană, und-pă taleri dă balanţe
Lei, pistoli, ţechini, carboave odihnesc printre fitanţe.
Întreita ceată cari eu cu ea vă plictisii
În tot cântul dinainte: palicarii fistichii,
Hoţii strâmbi ai lui Iaurta, faraonii lui Zotalis,
Să-ndesa pân ulicioare, trecea greu, căci matahali-s
Pântre murii dă paiantă zugrăvită roz, azur.

Nori suciţi ca acadele să-nşurub pă ceriul pur...

Când dân nouri o beşică preste cruci şi semilune
Fâşâire dă mătasă a întins, şi umbre brune,
De cu gurele căscate târgoveţii au răcnit.
Manoil văzu-n lunetă că tot târgul e spuzit
Dă guri roşii cu dinţi putrezi şi dă ochi holbaţi ca cepe,
Vrând pân care mehanismu stă beşica a pricepe
Atârnată-n bagdadie, punând soarele-n eclips
Cum pre sfârcul de ureche eleganta prinde-un clips.
Peştele rămâne sângur pre tărăbi, şi nepăzât,
Muezinul în geamie *sura* i-a rămas în gât,
Că toţi fug, cu mic cu mare, rătăcindu-şi imineii
Ca să vază cum balonul răsucesc în degeţi zeii
Unei preaciudate, tulburi, minunate seminţii...
Languedoc tăia cu junghiul un harbuz felii-felii,
Şi muşca dân mezul roşu, siropat, precând Ercúl
Momâţica molfăieşte între fălci un tubercul.
Zoe şi cu Zenaida-n fund dă coş făcea pasenţe.
Ce fusese rochi învoalte le atârnă-acuma zdrenţe,
Precum zdrenţe ne rămâne trupul la sfârşitul vieţii.

Leonidas, a cui barbă depășește parapeții
Și ca o velință-atârnă pă deasupra de nacel,
Cu o cheie franțozească răsucea un șurubel
Dă la o mașinărie dă dân care ese arce,
Bolțuri, cremaliere unse, chei cu care se întoarce,
Cum și-un ochiu dă lentilă lucurind a curcubău...
Zepelinu-ncet să lasă preste târg, vâslind pân hău.
Uite, e deasupra pieței dânainte de agie.
Mușteriii, negustorii, în cașmir sau în dimie
Perd liulelele dân gure; o borțoasă în dureri
Scapă plodul chiar acolo (asta-i după „Frații Jderi").
Iute furii lui Iaurta zid făcu dân pepturi late
Care împregiur dă țâțe cu sirene-s tatuate
Și în rotocolul unde nici țipenie nu fuse
Ancoră aeriana luntre. — Ampotrofagul puse
Mehanismul ce în brațe îl ținuse ca p-o gâscă
Pă un trepied. Dodată dân lentil o rază vâscă
Decupă dân epopee bucățica cu balonul
Ca p-o poză-n patru colțuri. Preț de-o clipă, în cotlonul
Deschis astfel în „Levantul" apărui chiar eu, bătând
La mașină cântul nouă, chip prelung, obraz plăpând,
Ochi ce obsedați de sine doar spre sine se întort.
Dară Leonidas coase gaura c-un fir de tort,
Iară hoții, palicarii și țiganii-n opintire
Poza cu balonul duce pre o pajiște subțire
În afara urbei Giurgiu. În ăst feliu târgoveții
Li se pare că visară, că fu izvodire-a ceții
Dirijabilul, și merge fiecare după trebi.
A rămas ceva dân astă nălucire, mă întrebi?
Da, fiindcă tâmplarea face ca meser Tripanosoma,
Un poetic ce lui vodă pre la nări trecea aroma
Dă-nfocate osanale, dă-ndoite plecăciuni,
Că-l numea mereu doar „Fala ăstei nobili năciuni",
Să să afle-atuncea-n Giurgiu, la pohtirea unei bresle

Ca să le cetească stihuri dăspre nașterea în iesle
(Starostele la cultură un punct astfel mai bifa)
Zilierilor dân docuri, calfelor dân cherhana.
Când zări beșica-n ceriu se mișcând încet-încet,
Condeierul moaie peana și croiește un sonet:

LA ARĂTAREA DE MIRARE, BEȘICA CE S-A IVIT DASUPRA RAIALEI GIURGIULUI LA ANUL 18...

Pă timpul râmlenilor, pre când Pompilie Numa
Rigă solomonar, cu vârtute
Rătăcisă pe drumuri necunoscute
Mielului Hristos, care-și slăvește muma,

S-ar fi ivit pă cer de lumină roate
Dupe cum zice Plinie vechiul,
Ce știa și giuvaerele și curechiul
Și în „Povestea firei" au scris dă toate.

O, vremi, o, năravuri, iacă ș-acuma
Noroadele semn află dân ceri,
D-unde Providența răotăți numa

Zărește. Ci voi, evgheniți boieri,
N-aveți a vă teme: voi sunteți spuma
Ce Domnul nu o strică nicăieri.

Cetitor, cu fantasia-ți tu vezi scene ce vitralii-s
Tot cetind la epopee. Cum Manoli și Zotalis
Regăsiți să-mbrățișară eu nu poci a-nfățișa:
Peana-i cârpă, simțimântul e mai aprig decât ea.
Priimit cu bucurie fu-n zaveră Nastratin,
Deși turc, dară e contra la tiran și la hain
Iar pân cuget el e numai cetățean dân univers.

Să pun toți în jur dă focuri, privind joc, ascultând ghiers
Rupând halce dân berbece pă cârlige fript ca hoții...
Somn la umbră dă beșică au gustat apoi cu toții.
Manoile, cuget nobil, doară tu șezi la o parte,
Numai tu dân toți deștept ești, efigia fără moarte
Libertăței, Poesiei, care una sunt în veac.
Ți-este a spinării șiră ax al lumii, prepeleac.
Jertfă ești de-a pururi, iară după jertfă acei care
Te-au batjocorit mai bine, îți vor înălța altare
Carne, zgârciuri, sânge lacom aplecându-se la duh.
Frunte naltă și ochi limpezi, nări ce freamătă-n văzduh,
Manoile, însă totuși chiar și tu ești vis ca toate,
Trandafil deschis în mintea-mi dân răsfăț și volutate.
Liber te sâmțești în luncă, lângă foc; în mână ții
Floarea serei ce să lasă pre biserici și geamii,
Coperindu-le cu franjuri de stamine și petale
Pântre cari scapăr stele: mehanisme dă cristale
Clinchetind melanholie, legănându-se domol,
Dar ești numai personagiu dă hârtie și de gol.
Pot să-ți curm acuma viața, pot să fac ca să devii
Trădător și Iudă, rege sau călugăr în pustii.
Iată, te coprind în palme, te înalț ca p-o păpușă,
Alte linii scriu în palma-ți cu o peană jucăușă,
Ba te scot chiar din hârtia ce-n mașina mea de scris e:
Pân-la brâu acum afară ești dân fabrica de vise
Și ca cel ce să deșteaptă cu clipit te uiți în jur:
O bucătărie mică prinde-n ochiul tău contur.
Ceașca de cafea pe masă, vase multe în chiuvetă
Și, privind în ochii-ți negri, un bărbat cu verighetă
Ce își odihnește palma p-o claviatură gri.
Ai urcat acum o treaptă dân a lumei trepte mii.
Ce mai este Poesia? Libertatea ce mai este
Dacă lumea mii de valuri are, cu-nspumate creste,
Creatori și creature de-s în lanț neîntrerupt?

Dar ce dracu faci? Dă-mi drumul, uite, mâneca mi-ai rupt!
Lasă-mă, dă-mi drumul, respectă convenția, ce naiba! Ce vrei să faci? Hei, dă-mi drumul la mâini! Desfă o dată degetele! Mi-ai rănit buza! N-ai voie! Nu-nțelegi? Tu nu ești de aici, tu nu ai ce să cauți aici! Tu ai alt grad de realitate, Doamne, și totuși ce labe viguroase! ia te uită, poetul, visătorul, Doamne, de ce m-am apucat de povestea asta, ce m-o fi găsit, când toți sunt înnebuniți de actualitate, când se scrie poezia cotidianului, coborârea poeziei în stradă, când — uf, mă sufoci — toată lumea s-a plictisit de metaforă imagine stil încărcat, ornamente ciubucării păianjeni, drace, numai o epopee orientală îmi mai lipsea, care să mă și țină paralizat doi ani și care — trosc! ticălosule, era o ceașcă scumpă, 60 de lei, o... hm... filigeană, ca să pricepi și tu — da, și care o să-mi aducă dacă o să se publice vreodată numai ironii, aha, te-am apucat și eu de plete, stai, nu mișca, ce naiba, să ne înțelegem, of, Pirandello, și Nibola, sau Nevola sau cum îi zice, în fine, Negura, uf, ia uite-l cum stă pe jumătate în epopee ca un portar de polo, bate apa, și eu în timpul ăsta trebuie să spun ceva inteligent despre postmodernism... Ihab Hassan, iha, iha! ăsta-i Nichita, nu, nu. NU, NU, NUUU! Cristinaaaaaaaa Cristinaaaaaaaaaaaaaa! Am luat o gură de Levant, lasă-mă, drace! Manoile! Ptiu! ce gust... colivă... alviță... ghici! salep! nuuu... fistic! nuuu... levant levant levant levant levant... ia mâna de pe scaun, te ating, să știi! cât mi-ești de drag! cu pisălogul! Stai! Stai! Aaaaah! Cri! Cristinaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa! Stai! M-ai terminat, lasă-mă doar o clipă, doar cinci minute, atât. Un armistițiu. După aia, Domnul cu mila. Doar să scriu asta:

EU, MIRCEA CĂRTĂRESCU, AM SCRIS
L E V A N T U L
ÎNTR-UN MOMENT GREU AL VIEȚII
MELE, LA VÂRSTA DE TREIZECI ȘI
UNU DE ANI, CÂND, NEMAICREZÂND
ÎN POEZIE (TOATĂ VIAȚA MEA DE
PÂNĂ ATUNCI) ȘI ÎN REALITATEA
LUMII ȘI ÎN DESTINUL MEU ÎN ACEASTĂ
LUME, M-AM HOTĂRÂT SĂ ÎMI
OCUP TIMPUL CLOCIND O ILUZIE.

și acum acum acum dionis liniile-mpăienjenite și păianjenul orbitor orbitor și valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri ajutor valuri valuri ajutor valuri valuri valuri valuri ajutor ajutor valuri quasari valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri supergalaxii radiogalaxii valuri valuri valuri

valuri valuri valuri

galaxii

galaxii galaxii stele

galaxii galaxii

stele stele galaxii

stele

stele stele

stele stele stele

stele stele

stele stele

stele stele

stele

stele

Iar adânc, adânc subt stele zac subt globul de mătasă
Lângă Manoil, jaboul subt jiletcă ce-și îndeasă
Și își freacă vânătaia de subt ochiu cu pelin.
Îmbrăcat sunt cam subțire: doar cu blugii bleumarin
Și un plovăr care dunge albe pă fond mov lățește.
Dar la foc dă vreascuri putrezi încălzesc a mele dește.
Împregiur pirații sforăi, mai hidoși decât credeam,
Cu țigance ce-și ivește pulpele după bairam
Dă subt multe fuste crețe; văz îndată pă Iaurta
Care încă dân pruncie doar înjurături și furt a
Nărăvit, pă Leonidas lângă Zoe horăind
Stelele tivindu-i barba cu horbotă dă argint,
Și, în fine, mai de-o parte, mângâindu-se fierbinte,
Buze dulci îngemănându-și, gungurindu-și jurăminte
Care Cupido, prunc tainic, li le picură în sân,
Languedoc și Zenaida pă un maldăre de fân.
Toți esistă, toți respiră, nimenea habar nu are
Că-n adâncul unei file viețuiește-n închisoare.
Mă întreb ce trup gigantic stă în locul meu la masă
În bucătăria unde la mașină scriu acasă.
Poate-fi c-acum mașina mea de scris singură bate
Să nu lase aste file dezolant neterminate,
Poate-fi, la fel, ca însăși epopeea să-și înnoadă
Finele, firesc, la fința-i ca șopârla fără coadă.
Fapt e că ajuns-am, iată, personagi neînsemnat,
Cum în boabă dă rășină un gândac s-au încleiat.
Dân visarea mea adâncă mă trezește Manoil:
— Mircea, uită-te pă boltă! Ce balaur dă trotil!
Uite pântre frunzi dă carpin miliardele dă stele,
Nopți pe nopți pe nopți sunt puse, nopți în nopți
și nopți-tunele,
Constelații în vârteje, un clinamen de văpăi.
Stele se născând și stele acuplate-n năbădăi,
Stele mor și stele cuget, stele danță, stele plânge,

Țări de stele, țări de stele le supun, le scaldă-n sânge,
Fiindcă ceriul reflectă în turbarea-i înstelată
Viața toată, moartea toată, roată îmbucată-n roată,
Cum lui Iezechil proorocul la Chedron i-a năzărit.
Noaptea nopților i-aceasta, covor scump și înflorit!

Subt arcadele dă stele Manoil și eu, minusculi,
Vii, dar răsăriți dân literi condeiate în opusculi,
Degetele ne-mpletirăm pășind moale preste cei
Adormiți subt ploi de stele, subt lumini și subt
schintei.
La un lac ajuns-am, ape gungurind, pulsând alene
Reflectând nemărginirea de văpaie între gene,
Provocând la meditare orice suflet, orice minte.
Un poem născu în visu-mi. Iată, îl aștern nainte:

Cobor treptele cernite ale scării înghețate
Printre cetine și roze care în aprins amurg
Sfâșie zaimful serii cu ghimpi tari și coji uscate
Și întind tăcute rane peste cerul cu vărgate
Dungi de purpură și aur și de nouri care curg.

În penumbra vișinie ca și ugerul văratic
De măceș în legănare pe uscatul pețiol
Doarme lacul ca un ochiu de femeie, voluptatic
Și căprui, în care peștii cu înotul tremuratic
Ard din solzii calzi de ambră, scot pe unde rotocol.

Luna bate-n pietre scumpe caldarâmul de cleștaruri.
Sălcii cu miros de algă scot pe maluri rădăcini.
Foc nepotolit și sânge varsă norii-n nenufaruri
Ca în crude, ca în roze și molatice paharuri.
Băncile, prin frunze moarte, se acopăr cu lumini.

Lebezi lâncede pe unde lasă-n urma lor văpaie
Și se-nfundă în cotloane înnegrite de amurg
Unde capul și-l protege sub aripe de bălaie
Pene tari și înfoiate, până somnul le-ncovoaie
Și rămân încremenite, pradă viselor ce curg.

Eu? Pe care suferința l-a luat ca fiu de taină
Și pe care nostalgia după vremi de care fugi
L-a gonit din miezul lumii putrede, și ce se caină,
Stau pe malul singuratic, învelit în marea haină
A răcoarei și a ceții, și în zornăitul sumbru al fermoarelor de blugi.

Lumea, zic? Dar ce e lumea? Suflete ce mi te-asemeni,
Ai gândit oare vreo clipă la chircitul bob de lut
Unde din Mossul la Lipsca, din Alasca până-n Iemen
Treapădă ca-n moșuroaie miliardele de semeni
Duși cu valul către moarte numai fiindcă s-au născut?

Numai fiindcă o Martiră luminată de durere
Pe un pat roșit de sânge a dat suflet unui fiu
Cu un briliant în țeastă, sub o glugă de artere,
Omenirea-mpleticită, din cădere în cădere
Fumegă ca o cascadă risipită în pustiu.

Căci e mintea mestecare de contrarii fără leacuri
De cinismu și de milă, de prostie și de duh
Este omul unul singur, meșterind stricate veacuri,
Gemeni sunt Homer vestitul și Rimbaud sub zodiacuri
Și sunt gemene cvadriga și naveta spațială ce se pierde în văzduh.

E, firește, globul nostru conjurat de lumi hirsute,
De șăgalnice comete și planeți nenumărați.
Focuri-focuri, peste sate și pe codri, stele mute
Luminează blând și tainic, duc pe drumuri nevăzute
Pe corăbierii vajnici, pe năierii încercați.

Dar cât ai privit spre stele, orășean cu fața suptă?
Cât ai vrut ataraxia de la sânul lor să sugi?
Greu căznit de vreo idee, ai pornit cândva la luptă?
În oglinda argintată ți-ai văzut icoana ruptă
Și la ocna ta tu însuți ai făcut din tine drugi.

Cine suntem? Nu se știe. Ce am fost? E doar părere.
Viața ni se trece ca prin crengi de măr o adiere
— Scintilație stârnită pe-un ecran de un atom —
Slujbe și canalizare, receptoare și mixére
Și din când în când în brațe o uitată de muiere
Iar apoi un Vierme lacom — iată datul unui om.

Ai să zici, fecioară pală ce-mi citești aceste știre,
Că rănit am fost de lume de o văd atât de crud,
Că în lume e și soare, că și-n curți de cimitire
Flori gingașe scot potirul sub a cerului iubire,
Că în lume cântă îngeri și doar eu nu îi aud.

Însă ce știi tu, copilă? Ochii tăi sub lună plină
Doar de veștede arginturi cupe reci a unui crin
Au atins cu geana lungă. Chiar și tu ești numai tină:
Sub tricou cu „Shakin' Stevens" și sub sânul de lumină
Hâd îți stăruie scheletul ce triumfă pe deplin.

Am crezut și eu o dată în amor. Am scris o carte
Ce-o găsești în fișierul galben de la B.C.U.
Dar văzui sub transparența cărnii pe cumplita moarte

Și sub șoapte și leșinuri viclenia unei soarte
Care pentru a ei scopuri totdeauna se bătu.

Zici amor? Zici procreare. Patimă? Instinct ce vine
Să ne vadă cu fier roșu însemnați ca pe ocnași.
Rătăciți fără ieșire în regatul de vitrine
Și de mațe-ncolăcite și de gusturi alcaline,
Noi de chipul nostru însuși spre femei sântem atrași.

Vai, nimic nu ne trezește din temutele arcane.
Vai, ni-i mintea țesătoarea unei grea tapiserii.
Vai, nimic nu e aievea: bande de casetofoane
Ce le ștergi când vrei, imagini pe fantastice ecrane
Celebrând în zgură floarea veștedei nimicnicii.

Crezi că ești? dar uite, nu ești până gându-ți duci la capăt.
Splendide civilizații știi că s-au întors în vid.
Stelele cele mai lucii știi că pân'la urmă scapăt.
În urechi nimic nu vine, de la ochi nimic nu capăt
Cari să nu fie părere și vis lânced, insipid.

Nici divina poezie, candelă ce dă sclipire
Lumii, altfel de gunoaie, de grețos și rânced fard,
Și de țevi în camioane, de containere, de fire,
Nu mai umple cupa vieții cu speranță și iubire.
Nimeni nu mai pleacă fruntea la cântarea unui bard.

. . . .

Stele s-au aprins pe ceruri, clinchetind ca diamante
Și în lacul mut de ambră tremură icoana lor.
Dorm în trestii foșnitoare ale viselor amante,
Lebezile legănate pe sub sălcii elegante
Și raiaua se străvede în fundalul de decor.

Doamne, dă-mi atât: tărie să îndur până la urmă
Farmecul și chinul vieții și să nu dau înapoi.
Fă să îmi aduc la buze trandafirul de noroi
Și în clipa cea din urmă
Să-ți dau cupa ce mi-ai dat-o, Disperarea fără capăt,
neștirbită înapoi.

Manoil în zori de ziuă cunoscut la toți mă face
Pă la hoții ce își spală supțiori în boloboace,
La țiganii ce se scarpin și la nobilii iroi:
— E efendi Auctore, negustor dân țări dă sloi.
Carte are dă la Șvedul către Oton cel mărit
Sabia să ia în toate țerile dân răsărit,
Toți creștinii să se scoale, că el va trimite-ndată
Zece mii de pusce bune ce au țeava retezată.
Nu-l puteți privi în față? Faptu-acesta nu vă mire:
Și mireasa prima dată a privi i-i greu pre mire
Dar cu vremea să deprinde.
— Tânărule, grăi Zoe
Hăinile ți-s mai ciudate ca lui Robinson Crusoe
Și ivirea ta așișderi; dar dân asta nu-ți fac vină.
Spune-mi: e la voi în țeară despoție au lumină?
Poate oropsitul glasul să râdice la urgie,
Au îndată îl înșfacă și îl duce la agie
Unde la secret îl bagă și-apoi minte îl învață
Și plătește libertaua cu măselele dân față?
— Vai, evghenisită chera, începui cu șovăire
Da-mi tăie cuvântul larmă și-un sclipit dă patrafire
Și dodată văz câmpia coperită dă mulțimi:
Sunt, călări, pe gios, cu prapuri, cu cădelniți,
cu-elohimi,
Negri cari idoli poartă, ce să strâmbă-n roș și verde,
Indiani cu grașii Buda ce subt baldachin își perde
Vagul râs și pleoapa-nchisă; sunt zuluși pictați, maori,

Japonezi ce-nalță zmee dă mătasă pre subt norii
Răsuciți cum chimonouri pre un mijloc supțirel.
Joacă lin cu Tora-n brațe oamenii lui Israel.
Vin creștini dân Lima (cupe poartă ei, cu chocolatl)
Cari încă îl confundă pă Hristos cu Quetzalcoatl,
Tatuați șamani bororo ce se înrudesc frumos
Dupe reguli structurale, cum vedem în Lévi-Strauss,
Pă cămile musulmanii, pă măgari cordelierii
Pravoslavnicii cu barbe până-n brâuri vin puzderii
Cu icoane condeiate și nimbate-n foi de aur.
Mai târziu agiung campuchii ce să-nchină la balaur:
Aduc vase smălțuite, delicate ca păuni.
Schimnici ce la gâturi are crucifix legat cu funi
Pâlcuri-pâlcuri vin în luncă, costelivi și păroșați,
Îi urmează episcopii-n fir de aur înfășați
Și cu mitrele bătute în smaragde ca și ouă.
Schisme, secte se amestec pă cărările de rouă,
Indienii Picior Negru pipa trec cu dignitate
Cătră pastorii ce fumul scot pă nările umflate,
Pre când scurmă în obrazu-i cu o sulă un derviș.
Toată lunca amiroasă a tămâie și hașiș.
Psalmodii gregoriene, gonguri grele din pagode,
Psalmi și ritmuri havaiene să-ntretaie, imne, ode
Să înalță pân-la ceriu dă dân pepturi dă martiri.
Toți s-opresc naintea noastră-n rogojini și serasir.
Gios așază daruri, iară un bătrân ce gene albe
Le râdică cu toiagul, că-i ajunge pân-la talpe,
Agrăiește: (dară spusa lui, iubite cetitor,
Tălmăcesc pe rumânește, spre-a-nțălege mai ușor):

Te-am căutat peste tot. Între orăcăitul copilului
abia ieșit din uter și încețoșarea
din ochii celui care trebuie să moară.
Am simțit că nu asta e tot.
De ce ne chinuiești? De ce lumina stelelor

și lucitul elitrei de buburuză
ne fac să te bănuim?
De ce apari fugitiv
în mirosul frunzelor de mărar?
Mereu bănuială, presimțire, mereu în subtext,
mereu subliminal
mereu în inimă, în străfundul inimii
mereu simțit în chimia celulei, în creșterea
embrionului
în vârtejul limbilor de foc...
niciodată văzut, auzit, mirosit, gustat, pipăit.

De gândit, gândesc prost la tine. Unde tu simți
duhoarea de creier, te depărtezi. Nimeni, nicicând
nu te-a gândit corect. Căci tu ești dincolo
de pielița de pe creierul meu
și de pielea mea
și de pielea ce îmbracă lumea. Tu ești poate o lume
bărbat
ce mângâíe sânii lumii mele, ce îi sărută ochii.
Tu poate strângi în brațe lumea noastră
și poate pătrunzi în pântecul ei
și poate eu sunt cel ce se va naște.
Eu țin la tine ca la un tată pierdut,
sunt ca orfanul care privește poza tatălui său.

Încet, mă apropii de echilibru.
Curând, dialogul nostru se va sfârși.
Îți mulțumesc pentru moarte și putrefacție
ca și pentru acest miros iute de frezie
ca și pentru aspectul aspru al tencuielii.
Am văzut lumea.
Între moarte și viață,

pe această scală mi-am plimbat corpul.
Știu vinișoarele din petala florii de corcoduș
știu chinul geloziei
știu burta galbenă-a viespii.

Vâjul conteni și geana îi căzu preste privire.
„Nu-n Talmud și nu-n descântec, nu-n Coran și nu-n
Psaltire
E Acel care-ți dă soarte și îți pune vorbe-n gură:
Totu-i încâlciri de literi, parodie, scriitură.
Un amoriu neferice de te sfâșie,-i un trop,
O zorzoană care Zeul pune-n pagine de op
Pentru cine știe care simetrie a urzelii;
De savant ești, care jură pe Niutón și Toriceli,
Te înfunzi în legitatea iluzorie dân visul
Auctorelui ce astfel înflorește manuscrisul,
El, ce poate și o lume să urzească ce-i pe dos
Și-unde cauza efectul îl urmează ne-ndoios.
Teolog de ești, își bate cel mai tare joc dă tine:
Te târăște pă la idoli, la icoane să te-nchine,
Plăsmuiește rugăciune, mit și rit el le îmbină
Într-un jug ce îți apleacă fruntea-n gios dă la lumină
Căci n-au fost vreo nălucire omul să nu fi crezut…"
Astfel vrui a spune celor ce smintiți s-au așternut
La picioarele-mi (căci Zeul, cu a lor mirosuri fine
Îl simțiseră pe dată, şí mânaseră spre mine)
Dară seama-mi luai și-ndată o minune vrui a face:

Întinsei spre toți o mână, și-ndat gloatele buimace
Să topiră în văzduhuri nalte,-asemenea nălucii
Dă de care se-apărase Sân-Anton cu semnul Crucii.

Cântul al zecelea

Fantasie, fantasie... • Și intrarăm iar în Giurgiu • Babă știrbă cu zâmbiri • Grea beserică spăimoasă • Musă! ce odat pretins-ai • Un metamorfos • Totul este scriitură • Mormoloc eșit dân spaima dă codană ce-a visat • E Hermina • Doamne, unde-i omul nobil • O saca • Scrisoare cu pecete • Soare mândru să înalță p-a Valahiei ogoare • Dar e inima tenebră • Auctore, ce-o să fie cu acești preabuni ipochimi? • Mai închei aci un tiv

Fantasie, fantasie... formă ce coprinzi informul,
Șoaptă ce șoptești tăcerea und' scânteie cloroformul
Ca și vinul dân pocalul revărsat, dân sântul Graal!
Pogribanie spoită în colori dă carnaval!
Vis precis ca și o riglă dă cristal, da'moale totuși,
Parcă rigla să topește și echerul pierde cotu-și
La un soare ce preschimbă infinitul într-un strop,
Glob dă cuarț și ou al altor universuri, cronotop!
Râs al meu, tu ești „Levantul"; întristare și frământ,
Sunteți orchideea cari-n dimineți aprinse-o cânt
La lumina-ntunecată a cahfelei dân oglindă.
Viața-mi cură pe alături, de burjui, și mucezindă,
Școală, casă, rude, boale... ce m-aș face de n-ai fi,
Fantasie cu lungi pene, braț dă marmoră ce ții
Crieru-mi în palma rece, de să-ntipăresc în el
Liniile, a vieții, a amorului rebel?
Ce-aș fi de n-aș scri „Levantul", dacă n-aș râvni la tron
Unde preste ilusorii lumi veghează Metatron,

Să mă scriu pe mine însumi dacă nu aș cuteza?
Lasă-mă să sap o lume, fie și în acadea,
Orbitoare fantasie... Altfel nu știu de ce viv.

— Hai, musiu! răcni Iaurta, iară Languedoc:
— J'arrive!
Și intrarăm iar în Giurgiu. Manoil mă veșmântase
'N libadea cu flori dă vișin scrise-n ape de mătase,
Iar pre dedesubt ceacșirii să perdea în iminei
Îmbumbați cu bumbi dă aur. În urechi mi-a pus cercei
Iar în brâu dă două palme un jungher cu reci prăsele
Ce-s tăiate strâmbe dântr-a elefanților măsele
Și-s săpate cu icoane: cerbi și uli și pardoși hâzi.
Pre cap fes dă sangulie ce te face ca să râzi,
Iar în degete ineluri, foc, sticliri zvârlind nainte...
Preumblam pre lângă garduri de fistic, a terebinte
Ce puțeau, pre sub prea triste, cu-oleandri, sacnasii,
Pântre valuri dă tarabe, pântre codri dă geamii,
Labirint dă putregaiuri, dă lut galbin, dă sudoare,
Unde-n gloată să ivește chipul vrunei hurioare,
Au vro gloabă costelivă ce târăște o saca,
Au pre un covor călare, vreun djin dân Halima...
M-așteptam ca dânăuntru lumea asta să să vadă
Numa găuri, să nu fie decât poleieli, pomadă,
Greutate și coloare să nu aive nicidecum
Find doar numai cogitare, doar capriț și doar perfum.
Însă uite-un purec cari sare-n barba unui jude,
Uite-o floricea în iarbă cu petali dă rouă ude,
Uite, tremură-o cadină geana ei muiată-n kohl:
Văz oricare fir dân păru-i deslușit; văz, rotocol,
Înspumatele vapeluri ce pe șold o înconjúră;
Iau țărână-n pumn și număr fiecare firmitură:
Totul e real în visu-mi ca și lumea d-unde vin.
Ce descrii are ființă și respiră pă deplin.

Sara-și întindea șerbetul dă naramză, năclăind
Al fantasticilor ceruri pocal moale dă argint.
Umbre lunge dân pașale începea a isvori,
Barbe lungi și semilune în țărână-a se-mpleti,
Cum și scrâșnetul de osii cu daireaua și tulumba.
Își cânta pe nas Iaurta, când dodată dân porumb a
Eșit, hojmă preagheboasă, babă știrbă cu zâmbiri,
Cu toiag dă dud în mânuri și veșmânt dă serasir.
— Efendi (și vocea-i pute hârâind ca cozi dă șerpe),
Nu te uită la cocoașă și la țițele-mi cei sterpe,
Crede că prin gura știrbă îți grăiește-acu Hermina.
Prinților, ce-n lumea asta hâdă voi cătați lumina,
Mă urmați, și la stăpână vă voi duce negreșit.
— Iazmă, să-ncruntă Manoli, cum să știu că n-ai mințit?
— Iac-așa: țaruki!
— Paluki! Precum văz, ori ești cu noi,
Roabă revoluțiunii și plămadă de iroi,
Ori vicleană tu aflat-ai vorbele aceste sânte
Dă la vun mișel ce-n cazne el pornit-au ca să cânte.
Dar oricum ar fi, să mergem! Aide, du-ne tu la ea.
Și cu toții-urmarăm baba pân' dulceaga dă raia.
Sara dân boboc desface mii petale carnivore,
Ulițe devine strune unsuroase, dă mandore
Ce îngân-un cântec straniu, o visare dă derviș.
Luna ese găurită dup-o turlă, ca bacșiș
Pus în palma unui nour. Languedoc și Zenaida,
Leonidas și cu Zoe, Nastratin pre subt omida
Serei orb înaintează; Manoil, Iaurta, eu
Îi urmăm, Zotalis junul vine-n coadă, teleleu,
Și prin ulițі colăcite clinchetim cercei și dange.
Spre-o beserică ne mână ale babei lungi falange
Fluturând ca și paingăni în painjenișul serii.
Spânzurați dă limbi dă clopot sunt scheleți paracliserii.
Crucea-n vârv i-a căzut bârna curmezișă, i-o săgeată

Ce pă turla răsucită ceriurile le arată,
Ceruri daurite, goale, coji dă ou ce fără pui-s…
Grea beserică spăimoasă, împetrită, Malpertuis.
Am întrat pă sub arcade. Pe păreți, icoane strâmbe,
Parcă de Soutine văpsite cu văpselele scălâmbe,
Zugrăvind nu pă Maria cu pruncuțul ei dă poală
Ci-un bărbat purtând în brațe pruncă dodoloață, goală
Iar pă crucifixul mare care strejuie altarul
Nu Iisus, ci o fămeie răstignită e, ce harul
Îi șiroaie ca și părul ce să-ncreață pân' pe șale
Picurând pă sânuri limpezi în cârcei și rotocoale.
În triunghiul plin dă umbră dântre coapse și-ntre pântec
Își dășchide-un ochiu pleoapa licărând ca un încântec,
Ochi ce-au cunoscut vitejii zavergii: același este
Ce în cântul cinci ivise dântre nouri, fără veste.
— Blasfemie! răcni chiorul dân brâu junghiul vrând a scoate.
— Antihrist, șopti zuavul cu obraze-mpurpurate
Dară toți tăcu, că baba prinse boiul a-și schimba
Și să traseră cu toții cu spăimare acaná.
(Musă! ce odat pretins-ai că îmi ești ca soțioară
Și ades în tinerență sâmțeam palma ta dă ceară
P-al meu umăr ce s-apleacă pă mașina mea dă scris
Și-umbra părului tău moale îmi cădea pă manuscris,
De lăsam poem, novelă, mă sculam și-n june brață
Te purtam la canapeaua-ncovoiată cu dulceață
Și în dulci încovoiele literi noi închipuisem
Ce-n cearceaful ca o coală vergină le-ntipărisem,
Musă, ce mereu la alții geana tulbure întorci,
Tu ai spus cuiva cum Circe îi schimbă pre greci în porci
Ș-altcuiva șoptit-ai tandru la ureche de Proteu,
Monstru care monștri duce la păscut, în hypogeu,
Iar toscanului dă șerpii ce să schimbă îi vorbiși

În tălhari pân contopire, nălucire dă hașiș,
Mă ajută și pă mine, de și tiner nu mai sunt,
Să mai scoț dân crieri veșteji vo statuă dă pământ
Vun ulcior pă cari cu deștul un metamorfos să-ncrop.
Cetitor, un filigran e-n dunga foii; nictalop,
Tu cetește pântre slove):
Carnea babei deodată
Lumină ca mii de aștri în beserica boltată
Și să risipi-n văzduhul cafeniu și năbușit.
Dân bojoci, dân piei, dân mațe galaxii au izbucnit
Ce în grabă fuge iute; dân vertebre, dân măsele
Să închipuie comeate, sori, planeți giganți și stele
Până schitul tot apare ca un microunivers.
Măreția ființei sale nu încape-n gând și-n vers.
Și dân mii de mii de zboruri de sfârleze-ntretăiate
Spulberări de berlianturi, de topaze și granate
Cari fulgeră, să naște, pâlpâie, zbucnește, mor
Ca dân mii de mii de gure să înalță straniu cor
Care numai armonia lumilor să suie poate
Peste minte, peste fire, peste viață, peste poate:

Totul este scriitură,
Totul este doar holon,
Lumi turtite-ntrețesură
Ca să facă lumi balon.
În Geneză lumea crapă
Cu troznit de-Apocalips.
Lumi zidite-n lumi se-adapă
Din iluzie, eclips.

Doar poet și poezie,
Conștiință și destin,
Existența o învie

Și-o fixează pe deplin.
Tragi realu-n nări, și vis
Tu expiri, altă natură.
Totul este manuscris,
Totul este scriitură.

Lumea-n infinite trepte
Se afundă-n sus și-n jos.
E compact în cer, perfect e
Ce-n prăpastie-i poros.
Mii de turnuri Babel suie
Se-mpletesc în Babilon.
De coboară sau de suie,
Totul este doar holon.

Lumi create, lumi creează:
Scriitoru-i personaj
Ce la rându-i se-ntrupează
În prințese și în paji.
Pajii-apucă și ei pana,
Moaie-n dragoste și ură
Și pe fila lor, bălana,
Lumi turtite-ntrețesură.

Fantezia este zeul
Asimptotic ce-a gândit
Leul ce înghite leul
Ce pe leu l-a înghițit.
Ce vertij când mintea-ți cade
În al lumilor plonjon!
Foi în teanc sunt adunate
Ca să facă lumi-balon.

Între lumi — doar intervale
Infinit de mari și mici,
Interstiții și canale
De cristal sau de chirpici.
Toate scârțâie, vibrează
Ca un toc sau ca o clapă
Când, ca oul ce-nviază,
Lumea în Geneză crapă.

Cocârjat pe semne care
Stele sânt în altă lume,
Scriitorul ți se pare
Rege-n țările de spume.
Dar și el e o stafie
Doar de câlți și doar de rips,
Și-auzi pana care-l scrie
Cu troznit de-Apocalips.

Sus, în vârful largei spire
Nu-i Vreunul ce s-a scris
Singur cu un scris subțire,
Contopind real și vis?
Sau o literă e doară
Infinita spiră, apă
D-unde seară după seară
Lumi zidite-n lumi se-adapă?

Și atunci nici fantezia
Nu mai este decât praf.
N-ai pricepe măreția
Scrisei, de ai fi seraf.
Hipertext și hiperlume
Ce nu-ncape-n minți de ghips,

El doar s-a salvat din spume,
Din iluzie, eclips.

Din iluzie, eclips
Lumi zidite-n lumi se-adapă.
Cu troznit de-Apocalips
În Geneză lumea crapă.
Ca să facă lumi-balon
Lumi turtite-ntrețesură.
Totul este doar holon,
Totul este scriitură.

Galaxiele, cuasarii să aprind dodat mai tare,
Punând muchii dă foc galbin pă junghere și cătare
Și în ochii noștri focuri, limbi dă flamă pă cerceii
Zenaidii, sunătorii, limpezii, rotunzii, greii
Să așază; o beșică e dă jar întregul schit
Stele-n stele se înghesui pân-un glob a-nchipuit.
Străveziu, strunjit și gingaș ca buricele de dește
Ale tale, cetitoareo (nu surâde, ci cetește)
Globul crapă pă dân două, jumătățile iar crapă
Și tot astfel mai dăparte, o ființă se încroapă,
Făt ciucit în burta caldă-a beznei duhului dân noi.
Cap imens și ochi albaștri și căiță dă moroi.
Oasele-i să văd pân carnea fumurie, sânge cură
Pân arterele dă sticlă, creierul pâlpâitură
Ca dă flutur are-n țeastă, urieșul mez dă nucă,
Unghile și dinții crește și-n umbrire prind să lucă,
Mormoloc eșit dân spaima dă codană ce-a visat
Că rămas-a grea c-un demon dup-o noapte dă păcat.
Fătul, inema la care tot zvâcnește să să spargă,
Prinde-a crește ca un luger, desdoit subt bolta largă
Până cel mai nalt dân ceata-mi i-ajungea pân-la
genunchi.

Are țâțe rădicate, femeiesc e al său trunchi
Preste umerii dă marmori cade plete dă aramă
Ce în mii și mii dă lițe și fuioare să destramă,
Da-ntre pulpele strungite și subt păr cârlionțat
Are, treflă spânzurată, o rușine dă bărbat.
Preafrumoasă dumnezee! Trandafil în dește are
Care foi înfoaie roze, fâșâind cu-nmiresmare
De o greață ne coprinse și un dor nemărginit.
Tot creștea bărbat-muierea până bolta a pleznit
Și beserica în țăndări să făcu, și ca statuie
Idolul bălan să-nalță pân-la ceriul unde cuie
Dă cristal sunt constelații ce găsești în astrolab.
Talpa moale să desprinde; către Leu și către Crab
Să ridică zeitatea fluturându-și moale păru-i
Până ca o porumbiță ea apare fiecărui,
Ápoi ca o gâză doară între Vega și Alcoor.
— Ne-ai urzit la toți, Părinte, un destin aleator.
Eu sunt tu și tu ești altul, asta știu, da-ți mulțumesc
C-ai voit să-ntingi în lutu-mi un fior nepământesc.
Ce îmi pasă d-unde vine viziunea, mântuirea,
Când în clipe de extază sparg cu trupu-mi toată firea
Ca să pot zări în degeți minunatul trandafir!
Toți să cheamă Mântuitul, toți au numele Sotir!
(Glăsuia astfeliu baba lângă noi ce apăruse
Când pân pâcla dimineții străvedea târgșorul Ruse
Preste falnicul Danubiu, moșneag gol cu barbă caier,
Și urmase:) E Hermina ce s-au întrupat în aer.
O jivină preacurată ce hermină să numește
Să vânează fără câine, nu cu flinta, ci hoțește:
Crângurile bat hăitașii pân-o scot dân vizunie
Și pă margine dă mlaștini o silește să să ție.
Biata-i este așa scârbă dă băltoace și noroaie,
Că acolo să oprește până vine de-o jupoaie,
Că decât pe-a sa blăniță vreo pată să îndure

Ea mai bine cată moartea în adâncul dă pădure.
Luați aminte, voi, ce firea vă îndeamnă la păcat:
Sori, luceferi, aurore, universul e **curat**.
Ca zăpada ne-ntinat e, ca obrazul de copilă.
Voi fiți buni, nu-ntingeți brânca în mocirla versatilă
Astei vieți: jigodii, brute și vânduți — e plin dă ei
Cald le e în astă lume la lingăi, la farisei
Și la curve. Câtă ură, câtă luptă s-umpli mațul,
Ce sudori între cearceafuri râncede când joci strapațul,
Ce fălci grase îți arată ce să faci și să nu faci,
Ce guri vinete te toarnă să te puie-n bulumaci!
Oameni sunt? Așa mâncare dă rahat, atâta vorbă
Pentru o dregătorie, pentru-o lingură de ciorbă,
Pentru-a pune pă o iudă dă muiere blăni și scule,
Architect al vieței tale dă puroaie și fistule...
N-are mumă, n-are tată cel ce năzuie putere,
Milioanele dă robi el îi pisează în picere
Și la muncă-i îndemnează, el, ce n-au muncit nicicând.
Pre feciorii lui îi bagă iute-n pâne, preste rând.
Cine-apucă este mare, cine-nșfacă stăpânește
Dâmpreună cu slugoii ce pre el îl sprijinește
Și în zugrăveli o mie să scălâmbă chipu-i hâd
Cu slugarnice văpsele condeiat de cei ce-și râd
Pă ascuns de dânsul, meșteri fără cuget, puși pe-ajuns.
Și apoi ce imne, ode să închină celui uns,
De te-ntrebi, ce-i mai scârbavnic și ce e mai dă rușine:
Depsot tu să fii ori scriptor care lingi așa jivine?
Doamne, unde-i omul nobil pentru care să uiți voma
Și mocirla lumii estii, unde-i dreptul dân Sodoma,
Unde-i cel ce Dioghene ziua-meaza mare cată
Cu sfeștila care-și pică ceara-n lacrime, curată?
De-i un sângur drept în lume, pentru el lumea să iartă
Și în jurul lui rotește stelele, aprinsă hartă,
Altfel palma dă lumină mâniată ar strivi-o..."

Conjurații să treziră în lumină roz dă zio.
Baba să topise-n pâclă, iar beserica stetea
Cenușie subt a bolței fantasmatică lalea.
O pornirăm iar cu toții pântr-a uliții sucișuri,
Înghițind la prav albastru, târâind mărăcinișuri,
Până ce-am ajuns în piața cu tarabele dă brad.
Roșioare vindea unul, altul opera lui Sade...
O saca, butoiul cărei să-ncorda în cerc dă feare
Avea turc ce cu turcoază își vărgase-a lui șalvare.
El își trage măgărușul de căpăstrul înțintat
Pă alăturea de mine tropotind. Când, deodat,
Peptul tot i se despică drept în două la măgar
Și o barbă să ițește în spărtură cu fermoar
Ce cu tainic semn îl cheamă pă vestitul Languedoc.
Ei o vreme tot șoptește hârâind subt oboroc
Până când să trage iarăși peptul ciușului, ce pleacă
Dus de frâu de sacagiul cari odihnise-oleacă.
Brav zuavul ține-n mânuri o scrisoare cu pecete
Ce ne adunăm în grabă a ceti-o pe-ndelete:

„DREPTATE, FRĂȚIE.

văleat 18...

Chir Manolachi,

Aibă-te-n pază Hodighitria ce cu lăcrămosu-i ochiu toate de pă lume le vede și le cunoaște. Iartă pre bietul negustor dă bogasiu că s-au nălțat până la peană, și încai nu pentru socotelele dân registrul dă obște, ci ca să trimiță carte, cui? Ălui mai meșter întru slovă ce cunoscut-au Muma noastră, Valafia cea înjosită. Da nu mai poci răbda, iară pă un ostrov neumblat, au pă un stâlp înalt au într-o pustie fioroasă, plină de jigănii și bazilisci nu poci a mă îngropa asemine cuvioșilor Sfinți

Părinți de care scrie în „Vieți", sângura scrisoare cu care îmi mângăi zilele de pe urmă.

Află, frate întru prea dreapta Zaveră, că țeara-i în jac și-n ruinuri, iar în ruinuri să prăsesc năpârcile înveninate. Neamul ne scade, mulți iau calea pribegiei dă răul Răului celui care cârmuiește. Țeranii bejenesc și nu mai află mămăligă, țiganii mor subt harapnic. Uvrerii, câți se află, au spart cu barosuri mahinele dă țesut. Nice boiarii pământeni veseli nu sunt. Numa grecii, numa neamul lor cel rânjit și plin de cinismu să prăsesc dân minciună și să îngrașe și nu altceva gândesc ei decât perirea noastră la toți, dă foame, dă frig, dă istovire. Suntem vânduți la streini și nici cămeșa de pe noi, câți o mai au, nu-i a noastră. Oh, oh, Valahie sireacă, oh, neam al meu obidit! Când apuca-o vei pe drumul dă aur al mântuirii? Când au să vază și ochii tăi o rază dă sperare? Când mâna Domnului să va lăsa preste tine?

Și eu, bătrân prost, vorbesc în bobote și fac gâlceavă când nema putirință, în loc a-ți spune mai degrabă marea durere. Păziți-vă, tu și căuzașii, căci Tiranul cunoaște strateghia voastră. Coada de topor, blestemul și urâciunea de totdeauna a ofilitului nostru neam românesc, s-au ivit și aici, de unde cu gândul nu gândești. Arză-l focul și mănânce-l pământul și scorpiile cu chip de om și racii ăi mari, pre cari Machedon au tâlnit în pustie, pă Iuda, vândutul și vânzătoriul, zbirul cel încruntat dă sânge al Agiei, urechea păroșată a lui Vodă, care răspunde la odiosul nume de Iancu Aric..."

— Preste poate! strigă Zoe.

— Sunt scorneli! răcni Iaurta.

Zenaida-mbujorată înălță privirea-n iurta
Ceriului dă dimineață, unde-not de-a pururi norii
Ca Islande caste, limpezi, în, dorită, harta orii...

— Mai departe zi, cetește și vedea-vom de e vis
Ori o viperă în sânuri încălzit-am, cum e scris.

„… de Iancu Aricescu. Îi grăiesc cu greață numele, ce s-ar cădea nimene să nu-l mai spuie, precum a lui Erostrat dân vechime. El zăcea precum știi, la ocnă, când tricletul despot, ce-i vine-n minte? Îl scoate,-l îmbracă și o săptămână numai cu alese bucate îl îndoapă, colivă și orez cu lapte și șerbeturi de cele scumpe, iar apoi îi publicarisește cărțulia dă fabuli și alte ghersuri, păntru care Iuda au dat în genunche și au sărutat mâna cu ineluri rare. Iară vodă l-au băgat în pâne, la Agie, unde cel mai necruțător prigonitor al zaverei devenit-au. Musa însă nu l-au părăsit, că pântre răcnetele ticăloșilor munciți în beciuri el tot au aflat vreme a mai scri un op, ce să chia-mă „Mărire Ție, binefăcătoriu al țerii!" cu o epistolie închinătoare către Samoderseu. Iată ce zice în prima filă:

Soare mândru să înalță p-a Valahiei ogoare,
Ce nicicând văzu vrodată fericitul meu popor;
Este soarele slăvita noastră stirpe domnitoare
Ce pe toți ne mână-n grabă către-un falnic venitor.

Omenie, slobozie ea la toți ne prooroceşte
De urma-o-vom pre dânsa chiar și pre un drum spinos.
Fiindcă munca este sacră, pre noi toți ea ne muncește
Ca mai repede în raiu să ne vază, cu folos.

Îndrăgitu-l-au pre Vodă la valahi suflarea toată,
În bordeie și-n palaturi îi cinstim icoana lui.

Strânși cu toți cum copchilașii subt aripa-i avântată
Zidim noul chip al țerii pă ruinele sâlhui.

Aghios! O vecinicie să ne ducă la pășune
Ca pre turmă un păstoriu, iar de-n țeară e prea cald
S-aibă grije a ne tunde și întreaga năciune
Mai ușor astfel pășească-n jurul marelui Herald!

Judecă aceasta, chir Manoli! Zice-se că Satana afurisitul fusese cel mai alb și mai mândru înger, iar când s-au prăbușit, dracul cel mai hâd au ajuns...

V-am scris aceste ca să știți să vă păziți, căci vodă vă va întinde o capcană în Turnu Colței, aflând el, ai ghicit de unde, că aveți a veni cu beșica. Grecul e dat în mintea copiilor, dar viclenia nu l-au părăsit, și mai de temut este ca oricând.

Cu mare primejdie am scris cartea asta către tine și am încredințat-o iscoadei lui chir Brian, cu care te știu priaten.

Mă închin ție și măreței Revoluțiuni,
umilitul Costache, bogasier în Târgu Ocnii"

Cetitor dân altă lume, te-așteptai l-așa lovire?
Să să schimbe-așa, deodată, insul, ca-n „Bunavestire"
Straniul Grobei, s-apară în obrazul dă copil
Chipul fearei, uitătura vânzătoriului cel vil?
Nici eu însumi, ce lui Iancu Aricescu am dat ființă
Nu credeam a fi vrodată lucrul ista cu putință,
Da e inima tenebră și e sufletul abis:
Preacurvim cu-a noastră soră și benchetuim în vis
Cu tiranul ciocnind cupa, lingușindu-l, mândri foarte
De a fi-n sobor cu dânsul, de a fi ajuns departe.

Dă cristal să fie râul, el noroi pă funduri are,
Ce îl târâie cu sine și îl slobode în mare,
Iar la firile cei slabe dă noroi să umple unda
Turbure dân vârf dă valuri până hăt în jos, de-a funda.
Ca trăsniți steteam, privirea neluînd de pe scrisoare,
Doară momâțica Ercul juca iute pă picioare
În spinarea Leonidii. Manoil privi în ochii-mi:
— Auctore, ce-o să fie cu acești preabuni ipóchimi?
Oare nu știi tu urmarea, oare vom peri cu toți?
Eu te-am scoborât anume între bravii sanchiloți
Să ne fii ca o Mafaldă (Ah, Casandră de n-ai fi...)
Tu, ce zugrăviși cu nouri ceriurile coralii
Și cu flori spuzit-ai câmpul: gura-leului, grozamă...
— Bravilor, grăii, de moarte voi nicicum să n-aveți
teamă:
Fiind voi doar personagii, Nastratin, Zotalis, Zoe
Vă iscați în textul cărții numai unde e nevoe,
Iară chiar de vă ucide vun dușman, e în zadar:
Trăiți iarăși când un ochiu literile dă tipar
Deslușește, cetitoriul când desface cartea-n brață.
Să îmflăm din nou bešica ce-i pitită în verdeață
Și la Bucuresci s-ajungem. Clipa mare a sosit.
Desfășoară iar cometul dân apus la răsărit
Coadele ca dă balaur însolzate cu văpăi.

Fantasie aripată, Giurgiu pere jos în văi
Iară tu înalți iroii pân-la tainicii zefiri
Cu obrazele umflate, pân-la marii trandafiri
Galaxielor, ce-n roiuri să adună și în crânguri,
Căptușind bule dă spațiu, înșirându-se pe stringuri,
Fantasie-al cărei nume cel dă taină este vis
Ce-l gândești cu crieri limpezi, ce-l zărești cu ochi
deșchis,
Fă să pot sfârși această nesfârșită epopee,

Fă să pot scăpa dân miezu-i şi să-mi regăsesc femee,
Casă, slujbă, soarte. Iată, mai închei aci un tiv.

— Hai, musiu! răcni Iaurta. Iară Languedoc:

— J'arrive!

Cântul al unsprezecelea

În palatele aprinse • Ar fi cu cale ca să aruncăm zapise • Nu, eu alta aş scornire • Este planul meu dân toate dl mai bun şi cilibiu • E sara naltă şi e Bărăganu-ntins • Un smău • Totuşi noi suntem acilea-n Orient • Bucuresciul stă răsfrânt • În capul mesei large şade Vodă • E la nave va • O tâmplare minunată • Evoé! Ce biruinţă! • Mais... d-acuma vine greul • Bolţi dă cărămizi antice! • Trii sunt lacăte • Însă toţi sunt ca de abur • Nu, prietine, nu-i vrajă • Zgomot mare, pneuri, frâne • Eu aş pune pă Manoli • Trei podghiazuri deşuchiate • S-au revizuit puterea • Miliţian cu walkie-talkie • Fiorituri, înluminiuri

În palatele aprinse, pân balcoane şi unghere
Unde zgândăreşte struna deştul unei baiadere
Care ghiul dă aur poartă răsucit ca un ghioc,
Liturghia bogăţiei are ş-astă seară loc.
E sub ţeasta-mi poleită platou harnic dă filmare,
Unde să înalţ decoruri urieşe, solitare,
Cu brâncoveneşti coloane ca spiralele cu cremă
Şi cu loggii ca acelea dă dân care o triremă
Dogele binecuvântă la Venezia,-n San Marc.
Dară totul e aicea ca la jucării, cu arc.
Sunt palatele dă şiţă, dă carton, şi sunt proptite
Pă dân dos cu pari, faţade cu arcade aurite
Şi cu sveltele statue găunoase sunt, minciuni.
E cu câlţi umplut, dă ipsos, chiar şi cornul sfintei luni.

Cabluri, șine sunt întinse preste tot și microfoane,
Reflectoare pune spotul pă cupole și frontoane,
Camerele dă filmare cu ecranul cât un timbru
Să pătrund pân transfocare-n sale ce miros a cimbru,
Sau în rozele alcovuri unde roze coapse dansă.
Totul e ca tu, iubite cetitor, să intri-n transă.
Toate, toate sunt efecte plănuite îndelung
Să te-nșurubezi în ele ca și becul în fasung,
Să te-mpleticești, să nu știi cât e vis și cât aeve-i...
Sângur ca să eși dân astă-ntortochiere nu pute-vei.
Aide, uită-te pre tine... aide, îmi pătrunde somnul,
Vino, vino mai aproape... sunt în aste clipe domnul
Tenebros al minței tale... dormi... adormi... răsuflă lin...

Sanchiloții să pusese la taclale-n zepelin.
— Mai întâi ar fi cu cale, chir Ampotrofagul zise,
Cât suntem deasupra urbei ca să aruncăm zapise
Unde să-nsemnăm aceste, cu chirilice dă sânge:
„Neam al meu prea obidite, șterge lacrimi, nu mai
plânge,
Iacă, țe-a venit dân ceruri mântuirea dă nevoi.
Plăpumari, șelari și dascăli, puneți mâna pă pietroi!"
Și om iscăli: Guvernul Provisoriu dân Nori.
Să vor bate pă aceste foi volante trecători.
Or cădea pă coperișe, s-or înfige-n giruete,
Ulițe se vor podire cu zapise dân perete
În perete dă cocioabe, în beserici vor intrare
Și-or eși enoriașii cu ciomege și topoare.
În tăbăcării duhoarea unde te trăznește-ndată
Or pluti pân ochi dă geamuri foile cu slova lată
Și or sparge tăbăcarii șteampuri, roate unse, pive...
O ninsoare răzvrătită gloatele cei costelive
Le-o însufleți, și-ndată adunări constituante,

Cluburi, oratori avea-vom ca și-n țerile-alelante,
Iar dân vodă noi om face o persoană oarecare
(Aș propune să-i dăm nume „Cetățeanul Neatârnare“...)
Iacă, am aci în traistă Boston greu și mititel,
Și cu literi moi dă plumburi, și cu icuri dă oțel,
Și-am un top dă foi pă care un „Levant“ întreg poți scri...
(Cătră mine Leonida strânse pleoapa și zâmbi).
Ei, ce spuneți dă aceste?
— Mai nemic nu spun, nebune,
Că hârtia nu îndură tot cât aș avea a-ți spune.
Pă statua Libertăței dân Ploesci, ești un bolund!
Câți cetesc în urbea asta? Toți ștergea-se-vor la fund
Cu zapisele pre cari mintea-ți slabă le scorni,
Iar muierile pre moațe pletele-și vor răsuci.
Plin dă cărturari tu oare îți închipui Bucureștul?
Păi acilea chiar și aga, chiar și juzii pune deștul.
E poetic cu renume ăl de gângăve „oi — boi",
Iară ăla care știe Tatăl Nostru-i ghizoroi.
Nu, eu alta aș scornire. Fraților, ci fiți atenți:
Să vă-nveșmântați în straie de domnești locotenenți.
Eu oi merge înainte cu pistoale-n ambe mâne
(Ca și *Revoluțiunea*-n mintea plebei voi remâne)
Iar când Vodă va ieșire, îi voi pune țeava-n pept.
Garda spangele-o s-arunce (Nu e planul înțelept?)
Tu urca-vei, Manoile, pă statua lui Michaiu
Și în fața gloatei strânse înălța-vei tare graiul:
„Fracilor! vei zice, iată, ziua mare au sosit!
A perit reacțiunea, ciocoimea a perit!"
Iară peața să va umple dă drapeluri tricoloare,
Și-or da mâna cetățenii, or întinde hora mare,
Și or apărea gazeturi, s-or deschide teatre, școale
O să curgă vinul spume la serbări electorale...
Robul va vedea lumina iară orbul libertaua.
Să trezi atunci Iaurta:

— Nu știu ce frecați mărgeaua,
Au crezi, Zoe, că e vodă vreun prunc dân cei dă țâță
Și că are arvaniții ce-l păzește,-n cap tărâță?
Zilnic fac instrucțiune cu-alebarde și cu pale
Iar când dau cu pușca bagă glonții pân inel dă zale.
N-apuca-vei nice-a scoate vun pistol, și te-i trezi
În adânce hrube unde niciodată nu e zi
Și dă unde oase goale să mai scot într-un târziu...
Este planul meu dân toate ăl mai bun și cilibiu.
Ascultați.

... E sara-naltă și e Bărăganu-ntins,
Presărat cu mii de stele, luminat de foc nestins,
În sătucuri caii-n grajduri mișcă nările-n pristoale,
Ies copilele la poartă, svelte, cu picere goale
Și le arde spuza nopții, și așteaptă-un Sburător...
Ceriul tot să strânge-n luciu pă un pântec dă ulcior.
O troiță strâmbă-n gura uliței își bate-n cuie
Hristul schilav, gol, cu pielea ofilită și verzuie,
Ce n-a izbăvit pre nimeni, ce nu s-au întors nicicând.
Boii-n staul le lucește coarnele. Tot rumegând,
Ei pân ușa-ntredeschisă mongolferul au zărit
Lunecând pe mări dă stele spre cometul nesfârșit.
Se vor fi mirat în sine? De nimic ei nu se miră:
Nu și-au cletinat un deget coarnele, ciudată liră,
Când în iesle prunc în fașă, dolofan, au oblicit.
Când și când, un câine galben urlă,-n beznă învălit.
Pân bordeie, câte-un candel a mânjit c-un strop dă aur
O bucată de părete, o icoană c-un balaur
Și c-un călăreț: Sân-Gheorghe, plătoșat și-nțepenit.
Dorm țeranul și fămeia în tăcere ca dă schit.
Totul doar a lut miroasă, a mormânt și a sfințire:
Preste somnul lor coboară îngerii în patrafire,

Maica Domnului p-o tavă le aduce un pahăr
Încrustat cu bani dă aur și cu ochiuri dă cleștar,
Dă dân care ia agheasmă, stropi mărunți pă vârf dă deget
Şi le unge pleoape triste pre subt care vise preget,
Şi același vis dodată sufletul le-a-nfiorat:
Sunt în rai și mână-n mână șed subt mărul cel rotat.
E noaptea-naltă, veche, mai veche ca aiurea,
Beșica lasă-n urmă și satul, și pădurea,
Și râuri care leagăn pe unde caloieni.
Sunt licăriri pre ape, sunt focuri pân poieni...

După ce grăi Iaurta să însufleți cu toții
Şi coraj la inemi prinde zavragiii, sanchiloții,
Chiar și Ercul mai cu râvnă scarpină șezutul roș;
Toți să simte mai aproape în scârțâitorul coș.
Manoil, ce-al poesiei în Valahia e rege,
Un ceva în al Iaurtei glas nu poate a-nțălege:
Ochii limpezi el întoarnă l-al său frate roșcovan
Şi-un cuvânt dă să-l întrebe. Când dodat Languedoc
Brillant
Sare ars și brațu-ntinde cătră Cloșca cea cu pui
Ce pre ceriuri negre-smoală răsucește flăcărui.
Se uit toți și mai le vine a cădea dân oboroc:
Că pășește pântre stele cătră ei taman Languedoc,
Cum îl știu: de decorății plin i-i peptul cu ceaprazuri,
Eghileți pă umeri late și mustețe pă obrazuri,
Ba și danga în pamblică îi atârnă lângă șold
În o teacă de mătasă, sârmă d-aur, marigold.
— E un smău, se dumirește Manoil îndat. Musiu,
Iată-te pă pânză deasă zugrăvit d-un calemgiu
Ce-o fi zugrăvit beserici, că frumos te-ncondeie.
— Ma parole, făcu zuavul holbând ochii, oui, c'est vrai,
Sunt împelițat chiar însumi și sunt tras cu o ficelle.

Smăul să apropiase dă balon încetinel,
Înghițind cu trupu-i stele, trandafili dă foc ceresc.
Are-un pozonar jiletca zugrăvită dă tedesc,
Iar în pozonar o verde papagaie pliscul scoate
Și cu ochi rotund să uită la obrazele-adunate
În nacel. Să urcă-ndată p-eghiletul lui Languedoc
Și îi cârâie-n ureche. Zboară-n pozonar la loc
Și dân bezna dân adâncuri careva trage dă fune
Smăul coborând ca spanga-n pântecele lui Mifune,
Până dân zuavul țanțoș nu să mai văzu nemica.
— Aide, bre, ne spune-ndată ce-ți șoptise păsărica.
— Vă gătiți dă luptă-n nouri. Vodă nu mai va să sue
Noaptea asta-n Turnu Colții, pre subt stele ca gutue,
Ci aflând de noi, trimite să ne prinză cinevaș.
Cine, nu aflai, dar lupta se va da preste oraș.
Astfel îmi grăi iscoada mea-ncercată, Știrbu Laie
Pân cârnitul plisc, cu nare rubinii, de papagaie.
— Nu să poate. Mongolfere în Valahia să vezi?
E dă râs, de parcă-ai vede jucând șah în luncă iezi,
E Valahia c-o sută d-ani rămasă-n urma lumii.
Dă o luptă-aeriană de aceea teamă nu mi-i
(Agrăise cu trufie Leonidas). Nastratin
Zisă:
— Poți să știi, efendi, că o fi un zepelin?
Totuși noi suntem acilea-n Orient. Preste cetate
Să aștepți orcând să zboare moi covoare înflorate,
Unduind între cupole, ocolind vun minaret.
Ingineri aicea nu sunt, ce e drept, dar berechet
Întâlnești pre visătorii ce-n fiole dă cristal
Fumul des îl condensează,-al vunui djin patriarcal,
Tehnologi ai fantasiei și mehanici ai visării…
Ei în cupe dă agată pic-un strop dân apa mării
Și zăresc apoi acolo ce va fi și ce a fost.
Un grăunte dă hașișuri dă înghiți, și dântr-un prost

El te face-n veci stăpânu-a milioane dă haremuri,
A grămezi dă giuvaere, perle ce te fac să tremuri
Dă furia și dă scârba de a fi doar om, nu sfânt.
Steaguri verzi cu semilună unde să pocnesc în vânt
Spun că totu-i cu putință dacă ai acel inel
Al Norocului și Vrajei, ce-are scrisa EL GAHEL...
Şi de crunta lui magie tu te aperi c-un motor?
Să mă-mpiedic în deliru-mi de un biet inventator?

Orientul și Apusul mult s-ar mai fi ciondănire
De o vastă panoramă nu le-ar fi stârnit uimire,
Căci sub ei la două leghe Bucuresciul stă răsfrânt.
Musă dragă, dă-mi o voce de seraf, să pot să-l cânt,
Nu așa cum să zărește, ci așa cum mi-l închipui,
Dă-mi coloarea, dă-mi perfumul care să ivească chipu-i,
Dă-mi un glas precum e sonul de împărătesc păhar
Buza rece de-ai atinge, clinchetind, c-un icusar,
Căci îmi fuse astă urbe dragostea a mea dintâi.
Fila asta dân „Levantul" s-amiroasă a lămâi
S-ar fi cuvenit, că-n curtea dă palaturi, Şuțu, Ghica,
Chiparoșii și smochinii și-mpletește vesel chica,
Iară sutele dă turle de biserici poleite
Sunt frecate cu naramze, rodii rumene și chitre.
Mii și mii căsuțe scunde împing botul una-n alta,
Zidiri moi dă hanuri scunde parcă scoase sunt cu dalta
Dântr-un moșunoi dă cretă; au în curte foc și care.
Jupânesele-au-în sânuri între țâți enibahare
Şi-n faitonuri se preumblă înfoiate-n malacof.
Au ciocoii bumbi dă sârmă și pamblice la pantof.
La un colț podit cu scânduri dă stejar Marin ursarul
Gurăcaștilor în trențe fearei le arată harul
D-a juca dă lanț cu sârma prinsă-n nasul sângerat.
Un cobilițar să lasă, gol, dă urs pă trup călcat.

Mahalalele-s boite ca și sorcove pestrițe:
Corcoduși în fundul curții, iar la geamuri sunt crăițe,
Dâmbovița mocirloasă, fete roze-n ea fac baie
Cu gânsacii împreună. Porcii râncezi în hârdaie
Plescăie. În jur sunt holde, vii cu strugurii brumați
Și pe drumuri lungi, căruțe cu boi molcomi înhămați.
Vezi pă deal mitropolia, ca o mitră de părinte,
Înălțând în nori clopotniți ca nește cădelniți sfinte.
Ele face să vibreze aerul ca și de bronz.
Căși domnești să-nșir pă uliți, cu goi îngeri rubiconzi.
Târgoveții vin curcanii cu mărgele moi a-i pune
Pă tarabă,-n găinațuri. Altul cântărește prune.
Cântăreața cu daireaua zvârle pletele-n țărână,
Saltimbancul rupe-n gură lanțuri groase ca pe mână.
Boeri vechi la sfatul țării se grăbește în trăsure
Pregătiți de-acasă toate umilințele să-ndure,
Să să-ntreacă-n osanale cum deschide Vodă gura.
La bărbier un negustoriu cască spre tavan dantura,
Iar felcerul prinde-n clește o măseauă ca un cui.
Un vardist face cu ochiul unei trupeșe dudui
Ce-și ivește piciorușul când dân brișcă se dă jos.
Într-un colț pă coji dă nucă stă școlerul puturos
În chilia unde Domnul cu nuiaua bate bine
Pruncii ce se pedepsește în scripturele creștine.
Și pre toate, ca și nouri să ridică rotocoale
Dulci mirosuri de gogoașe, de cârnați și de sarmale
Ce îi face să înghită-n sec pre bravii dân balon.
Pân-la ei mai urc și bașii vunui vechi acordeon
Iară restul îți închipui, căci e noapte și-abea văd.
E dumnezeiesc orașul subt al stelelor prăpăd!
Sunt la două-trei palate lumini mari ca și de zio,
Te-ar uimi iluminarea sălei, dacă ai privi-o,
Unde-n noaptea asta Vodă un ospăț măreț au dat.
Lumânări dă ceară albă, împletită minunat,

Cari-și vărs dân policandre focul preste mese-ntinse
Unde rupe dân fripture dregători cu barbe ninse
Și-ananași pântre păhare nu să știu la ce servesc.
Farfurii dă smalț și aur subt purcei se-ncovoiesc.
Cocoțat pă tron în capul mesei large șade Vodă.
Cum arată? Arătarea i se schimbă după modă,
Căci același e Tiranul în giubele au în frac,
Și-l cunoști și-n leu, și-n vulpe, și-n mintos, și-n
prostănac.
De zugrav aș fi (și opul ista îmi trădează visul
Ca cu reci înluminiuri să-mi acopăr manuscrisul)
Umbră neagră și adâncă aș mânji pă jețul roș,
În de care-ar strălucire doară ochii ticăloși,
Ochi nebuni ce te-mpietrește, ce tot cată să se-ntingă-n
Sângiurile-ți înghețate, să le bea ca un paingăn...
Împregiur sunt stâlpii țerii: șontorogi în hăini bogate,
Cocoșați ce își ascunde ghebele cu nestemate,
Orbi ce ține visteria, surzi cadii pre la giudețe,
Giupânese ce-n mătăsuri mai duhnesc a precupețe,
Stârpituri, circari, otrepe de ț-e scârbă a-i descri:
Grecotei cu cearcăni large, turcaleți cu ochi purii.
Pă podele cadrilate cerșitorii să trântesc
Dup-un os, se-ncăibărează c-un dulău împărătesc...
Folosiți-vă de cântec, de lumină și de taină,
Căci iroii epopeii-mi de pe-acuma ei vă caină,
Cari plan urzesc măiastru ca să vă doboare-n pripă,
Cupe omenești de goluri pline-n viață câte-o clipă!

Tu, care cetești „Levantul" tolănită pe sofa,
La bulgari văzuși alalteri filmul „E la nave va"?
Cătră fine îți arată studioul dă filmare,
Schela uriașă unde mișcă marile vapoare,
De tu crezi că e aievea un tangaj mehanicesc.

Postmodern e procedeul, deci și eu îl folosesc.
Află dar că bătălia ce-i găsi în aste pagini
Prin efecte speciale, suprapuneri dă imagini,
Decupaje, animare, totul pe calculator
E minuțios filmată, ca-n „Războiul stelelor".
Însă textul ce-nsoțește scenele tehnicoloare
E pentru contrast un hronic condeiat d-un oarecare
Chir Zarifu Calemgiul. Urmărește de aci:

(Fond sonor: meterhaneaua miorlăind: pa, vu, ga, di)

O tâmplare minunată
Dă stai cu gura căscată
Voiește-a vă povesti
Chir Zarifu Calemgi
Ce s-au pedepsit în școale
D-a rămas cu talpe goale,
C-așa-i vicleana dă lume,
Nu va să știe anume
De cei ce se-nțelepțește
Pre turcește, elinește,
Ci de cei cu averi multe
Lumea va ca să asculte.
Oh, oh, libovnică vană!
Oh, muiare prea vicleană!
Când luă Vodă domnia
Mare îi fu bucuria,
Că chitea să strângă scule
Și alte comori dăstule.
La Țarigrad el avea
Pă unchi-su Gligori capicheha
Și dece dân ceea parte
Nu avea prepus dă moarte,

Nici ferman nici mazilie
Nu cugeta ca să-i viie.
La început miel milos,
Mai apoi fu leu, pardos,
În divan el nu răbda
Să-l înfrunte cineva
Că-i striga: — Mă obraz gros
Și ἀγρεῖος ἄνθρωπος
Porcule, cum îndrăznești
Astfel să te sumețești?
Și-ndată scotea papucul
Sau îl croia cu ciubucul.
La ticălosul rumân
Scotea sufletul dân sân,
Dări, năpăști scornea-n divan
Câte douăzeci pe an,
De toți îi știia papara
Și să băjenise țeara.
Deci nime, el cugeta,
Poate împotrivă-a-i sta.
Sta serin și liniștit
Până ce au oblicit
Dă zavera ce pornise
Și pre turci îi zăticnise.
Află și de un Manole
Ce la greci pă Acropóle
Să jurase (să zicea)
Să scape Valahia
Dă spurcatul basilisc,
Dă aspida cu rău plisc.
Să cugete-acuma toți
Ce-s în stare grecii hoți:
Aflând că Manoli vine
În beșică preste sine,

Cu toți zavergiii gloată,
Cu Zoe, dama turbată,
Nastratin cel firoscos
Ce la toți e de folos,
Zenaida cea frumoasă,
Iaurta, sprânceană groasă,
Și ceilanți, câți or fi fost,
Vodă, care nu e prost,
Îi chiemă pă Andronachie
Și pă aga Manolachie
Zicându-le: — Acești răi
Și-apucați dă năbădăi
În o beșică sunt toți
Ce o mișc cu neşte roți.
Putea-reți voi a găsi
În valahe-academii
Născocitor oarecare
Să facă beșică mare,
Mult mai luminoasă
Și mult mai frumoasă?
Dregătorii să gândi
Și simandicos vorbi:
— Doamne, să avem iertare,
Da la noi un oarecare
Născocitor nu să știe
În nice-o academie.
Acilea toți naintează
Dupe ani, nu dupe vază,
Doxă ai ori doxă n-ai,
Ești doftor la treij-de ai,
La patruzeci învățat,
La cincizeci om luminat,
Iar d-agiungi la șaptezeci
La nemuritori tu treci.

Cum să afli pântre noi
Vun mehanic ghizoroi?
Doară unu să prăsise
Da e visător dă vise...
— Să mi-l aduceți îndat,
Că altfel v-am dăulat!

Îl aflară la Mărcuța
Strâmbând chipul ca momâța
Și condeind pe părete
Un duzin de crastavete.
La Vodă dacă l-a dus
Nebunul așa i-a spus:
— Să iei caic aurit
Cu pânze de borangic,
N-am văzut de când sunt mic,
Cu catart dă scorțișoară,
Cu vâsle dă chihlimbară,
Cu cârmă de berliante
Cum avea numa Pazvante.
Mai ia șaptezeci de lebezi
Ce de diavol să le lepezi
În altar la Sfânta Vineri.
Vezi toate să fie tineri,
Și le leagă cu mătasă
De caic, jurubă groasă.
În caic să pui ostași
Cei mai buni între sutași,
Iară căpitan pre ei
Cea mai mândră dân fămei,
Cu pleoape ca scoicile,
Degeți ca scovergile,
Țițe ca și turlele

Ale Sfântei Sofie.
Cu ăst caic sburători
Beșica ai să dobori.
Vodă se înveselea
Ca alt nebun ce erea,
Și pe loc au și făcut
Cum mai sus s-a priceput.
Apoi, liniștit, pe seară,
Se băgase în cămară
Și la chef s-au pus îndat
Dupe cum era-nvățat.

Pă ceri stele-nfricoșate
Să ivise acea noapte,
Și o logostea cu coadă
Să-ntindea pă lumea toată
Vestind ciume, pălălii
Și căderi de-mpărății.
Când beșica fără zvon
(Ce îi zice și balon)
Se ivi dânspre câmpie
Între licăriri o mie,
Iacă dân curtea domnească
Corabia-mpărătească
Să înalță-ncet în slavă
Cum ai ridica o tavă.
Lebezile, șaptezeci
Lopăta cu aripi reci,
Ostașii trăgea la vâsle
La vârf cu labe de pâsle,
Iar muiarea tot spoită
Sucea șold, neostoită.
Târgoveții toți la porți

Ieşişe cu multe torți
Și privea la bătălie
Căscând gura-n bagdadie.
Caicul urcă iavaș
Pân-la fo cincizeci de paşi
Dă beşica cea vărgată
Și cu funii ferecată.
Pân-să dea robii cu puşca
Ca să doboare găluşca,
Deodată, ce să vezi?
Dân coș cu nuiele verzi
Să ivi un pricolici
Atârnat dă trei elici.
Poartă anterie lunge,
Barba-n brâuri îi ajunge.
Pă fămeie o înhață
Când ajunge pleata creață,
Iar apoi, ferind măiastru
Iatagan cu fer albastru
Și sâneață dă sidef,
Zburătorul muchelef
Între lebezi bagă mâna
Și sugrumă câte una.
Caicul tot să coboară
Pe cât lebezi să omoară.
La ultima când agiunge
Turnu Colții îi împunge
De să face praf cu toții,
Și peri iscarioții.

Aci, boieri dumneavoastră,
Isprăvi tâmplarea noastră,
Auzire neauzită

Preste Bucuresci venită.
Ce-a mai fost și ce-o mai fi
Altădat voi istori.

Evoé! Ce biruință! Toți sărut pe Leonidas,
Fiindcă orele izbândei toate dulci ca și stafida-s,
Fiindcă-n pept Enthousiasmos își făcu pe veci altar:
Șterge biruința orce între om și zeu hotar.
Aripe îți cresc iar ochii-ți capăt apriga putere
D-a zdrobi în încruntare pântecele de galere,
D-a neca în uragane oștile cu elefanți.
Mușchii peptului sunt stâncă, coastele sunt adamanți,
Vinele sunt ca parâme, sângele-i ca vinul tare,
Și-ai zdrobi întreaga lume, ca un urs, în brățișare.
O, victorie! Să umflă narele d-atâta slavă,
Dumnezeu tu faci dân famen, caravelă dân epavă!
Evoé! Aduceți dafini! Închinați-i un pean!

— Mais... d-acuma vine greul, spuse Languedoc Brillant.
— Planul fratelui Iaurta îl urma-vom nesmintit.
Uite, luce Bucuresciul parcă-n aur poleit
De atâtea lumi dă stele. Auctore, către sud
Nește țifre mari și negre să desen pă câmpul nud.
Oare ce-s?
— Asta e țifra paginei dân opul meu,
Fiecare filă are, dân „Levant", numărul seu.
Și Iaurta cugetat-au tot astfel: cu a mea mână
Care, iată, arde cu o melanholică lumină,
Ca aceea care ține-n pumnul strâns întregul vis
Și ilusia urzit-au ce să chiamă manuscris,
Magic semn să fac și file câteva să dau napoi,
Până unde Bucuresciul plăsmuit-am dân noroi.

Să ridic și ceea filă cu oraș cu tot, o țâră,
Ca cu toții să pătrundem und-doar șobolani se vâră,
În canalele boltite ce sub urbe se-mpletesc,
Și astfeliu să ajungem în palatul cel domnesc.

Dân înalt, întins-am mâna, iară foile imense
Ale ăstei ciudățenii, macramé cu ațe dense,
Ce acum o ții în mânuri, să dădură înapoi.
Zeci de stânjeni, în grosime, avea ele pentru noi,
Care doară ca gângănii într-o lume dă papir
Viețuim, purtați de-a valma de-al Istoriei delir.
Cărți în cărți și vise-n vise, lumi în lumi, telescopate
Pe o scară dân înalturi în adâncuri, dă granate,
Care, toată, treaptă-i doară unei scări cu mult mai mari...
Iată iarăși Bucuresciul galbin ca un icosari.
Trage vajnicul mehanic Leonidas d-o supapă
Și coboară zepelinul, ca tiara unui papă
În chivot unde pă pernă dă mătase-i așezată.
Să ridică olecuță fila cea filigranată
Și cu tot cu pânza flască dedesupt ne-am strecurat.
Ne găseam în al tăcerii și al beznelor regat.
Părăsirăm mongolferul ce subt boltă să încreață
Și cu torțe naintarăm pân a pivnițelor ceață
Unde plase de paingăni încărcate sunt de prav.
Aerul ca și păreții pute-a hoit și e puhav...
Pă ceasornic nu trecuse decât două-trei minuturi
Și ne pare că sunt seculi de când scociorâm în luturi
Și că vieți dă vieți subt bolte umede ne-am gârbovit.
Drumul sue și coboară, la tot pasul e sucit.
Bolți dă cărămizi antice! Triste bolți, nu sunteți oare
Caudine furci ce omul îl apleacă dân spinare,
Cât i-ar fi cugetul nobil, cât ar tinde el dă sus?
Pre subt voi ne ducem viața-n întunerecul nespus

Al Nimicniciei oarbe, al Vremelniciei grea.
Bolţi! ce puneţi piatra voastră între crier şi-ntre stea,
Şi ce aplecaţi trufia şi ce contrafaceţi visul,
Nu ştim, gios au sus, la stânga or la dreapta-i Paradisul,
Căci o viaţă-n rătăcire prin tunel am străbătut...
Poate-fi că hrubele-aste de lichenuri şi de lut
Sunt doar vinele prelunge ale Unuia ce ţine
Universu-n mâna-i largă, ca o bilă cu lumine,
Iară noi, deşi în trupu-i, nu-l vom şti nicium, nicicând...
O, gigant, adesea cuget chipul tău nespus de blând...
Pre când Manoil aceste ş-alte multe cugeta
Se fac, iată, neşte trepte şi o poartă-apare, grea,
Dă stejar, care în scoabe şi piroane e bătută
Parcă piatra-n locu-acela a făcut cumva o cută.
Trii sunt lacăte-atârnate, grele ca şi nicovale,
Dă belciugele-nnegrite, şi pă ele-n rotocoale
Scrise sunt cimiliture ce aştept să le deslegi.
— Nu e chip altfel să spargem uşa dă păduri întregi.
(Zisă Zoe). Nastratine, mai mintos eşti între noi,
Desluşeşte-ne ce-nseamnă aste buchii prea de soi.
— Nu le ştiu ceti, dar însă, pre când le privesc, ceva
Îmi şopteşte la ureche în dulci clincheţi de dairea
Aste stihuri:

Ce e, ce e
întreită orhidee?
primul strat de cuarţ,
al doilea de carne,
al treilea de păcură?
Ce e pătură peste pătură,
furou peste furou
într-o coajă de ou?

Nastratin gândi, și-ndată fața-i deveni de sticlă
Cu pometii ca de abur, cu măsele ca de pâclă,
Iară țeasta ca o coajă străvezie i se-arată
Dă sub care înflorește orchideea colorată.
Primul lacăt să descuie. Iac-al doilea ce scrie:

Nastratine, spune, ce e
împregiur de orhidee:
mese, paturi, coperișe,
nori cu ploi piezișe,
stele cu tăișe?
Ce e tot și e nimic,
Ce-i etern un pic?

Nastratin întinse mâna și-o roti jur-împrejur
Și dodată tot ce este-și îmbină al său contur,
Încât goluri să nu fie între broaște și-ntre plante,
Între puricii minusculi și-ntre stelele gigante,
Între quarkuri și-ntre linguri, între timpuri și-ntre
Timp...
Să descuie și alt lacăt. Mai rămâne doar un ghimp:

Cine ești care cuprinzi
orhideea de oglinzi,
și încorporezi și ce e
împrejur de orhidee?
Cine-i Eu-tu-el
Dân tunel?

Nastratin zâmbi și-ndată toți trăiră ceva care
Nu să poate spune-n vorbe. Să-ți închipui, cetitoare
Ce-ai putea vedea cu lumea dacă lumea ți-ar fi ochi.
Și căzu și-al treile lacăt, și scăparăm de diochi.

Languedoc dăschise poarta și Manoli-aprinse torța
Nesfârșite acareturi să iviră, ca în Scorza
Școala care Garabombo și ai sei zidi pre deal.
Sunt odăi ce gem dă aur, altele dă cașcaval,
Sunt cămări unde urcioare ține-n coaja lor dă lut
Negru vin cu mirodenii ce te arde de-ai băut.
Iară-n alte tainiți zace, spre a putrezi cu totul,
Orbi, leproși, nebuni, cei care-au înfruntat cândva
despótul.
Mirodenii și puroaie, vin și lacrime amare
Mâlul sunt dă unde nalță cupa rafinata floare
A palatului: reci bolte și vitralii dă cleștar.
Parcă-i pusă-o libelulă p-un morman dă bălegar.
Răsvrătiții, cu pistoale și cu spangele întinse
Rătăcea pân galerie și salonuri necoprinse
Cu oglinzi venețiene și statue în vun colț.
Însă nicăiri vo gardă, vreun pagi din cei învolți...
Stranie melanholie a palaturilor goale!
Pă plafoane îngerașii dau la nimfe rotocoale.
Fâlfâie aripe-n ceruri vaste-adânci, ca în Tiepolo;
Pă un pedestal e Dafne implorată dă Apolo,
Amândoi dă peatră albă ce lucește străveziu.
La un geam ce schinteiază zăbovește un scatiu.
Orce rază care întră pân brocarturile dese
Zugrăvește pă perete, în tapiserii, crăiese
Cari-n poală o licornă odihnesc și-i mângâi cornul...
— Ei, drăcie, noi pre Vodă îl aflăm o dată, or nu-l?
Ce, să ne holbăm la țâțe dă muieri dă pă perete
Am venit acilea oare? Sau te cam muiași, poete?
Îi rânji Iaurta vilul lui Manoli în obraz.
Aide-n sala de ospețe, că acolo joacă az
Șobolanii-n strai dă purpuri. După mine, hai, țaruki!
Armele ridic în bolte și răcnește toți: paluki!
Năvălind în sala unde un ospăț avuse loc.

Dar încremeniți rămase și Iaurta și Languedoc:
Căci în jur dă mese-ntinse pline dă a lumii blagă,
Tave cu fripturi, banane în ciorchini, măslini și bragă,
Grele cupe cu cotnaruri, cozonaci cu coji dă zahăr,
Șed boiarii-n hăinuri scumpe, șade mahăr lângă mahăr,
Însă toți sunt ca de abur, încât poți vedea prin ei
Largi spătarele la scaun, înflorate-n lemn de tei.
Toți se râd, vorbește-ntr-una și închină des păharul,
Dară însă nici un sunet nu întunecă cleștarul
Liniștei desăvârșite. Baiadere mișcă fese
Străvezie, rod ciolane străvezie pre subt mese
Străvezii zăvozi; țâganii pă vioară trage-arcușul,
Dară parcă-ar trage vată preste strunele ca plușul...
— Vrajă e,-ngână Manoli.
— Nu, prietine, nu-i vrajă.
Ce-i Puterea decât ceață, ce-i Mărirea decât coajă
Unui frupt ce niciodată miezul nu-i va bănui,
Căci e miezul lumii estii globul dulcii poesii.
Ei sunt sfera cea uscată ce ne-ncungiură cu totul
De-și închipuie că-n mânuri ne-a coprins cu tot despotul,
Dar subțire îi e visul ca și fumul de pă ape
Ce să prinde-n frunzi dă sălcii când sunt zorile aproape.
Trec stăpânii lumii estii și îi hăpăie țărâna,
Cari vrut-au să domnească-n veci de veci și todeauna,
Trec și nice-o dâră lasă preste unde au trecut.
Coaja prima putrezește lăsând sâmburul afară
Să întinză frunzi și ramuri sprijin ceriului de vară,
Primele pălesc în carte chipurile de temut.
Doar în câteva minuturi mai nimic dân ei rămase,
Doar o ceață colorată care Zoe-afară-o dase
Dăschizând nițel fereastra. Dar atuncea ne izbi
Zgomot mare: pneuri, frâne, râsuri, glasuri de copii...
Atunci mi-adusei aminte cine sunt, de unde vin:

Vreo trei cânturi dân „Levantul" am parcurs în zepelin,
Dar nainte-avut-am slujbă la o școală-n Colentina
Și copilă pe Ioana, și fămeie pă Cristina.
Dor cumplit de lumea noastră mă paraliză îndat.
Am zărit de la fereastră rondul cel cu flori pudrat
Dă la Universitate, stațiele dă metrou,
Circulația, hotelul, o statuă dă erou
(Este chiar Michaiu Bravul pă un cal negrit de bronz)
Magasinul cu perfumuri, cu eșarpe și gablonz...
Pal, m-am tras dă la fereastră. Între timp, Ampotrofagul
Cu-ncruntată hotărâre un picior pusese-n pragul
Situației:
— Perit-au cei ce împilat-au țeara.
Dă acuma niceodată nime n-o mai pune gheara
Pă putere.-Nțelepciunea, nu caprițul va să reagă.
Nu mai perdeți vremea,-ndată toată obștea să aleagă
Pre cel mai dibaci, mai vrednic și mai nobil dântre noi,
Ca să-ndure grija țerii, fie pace au resboi.
— Eu aș pune pă Manoli...
— Da, Manoli, strig cu toții
El zavera au pornit-o, el a-nsuflețit iloții,
El Valahia va duce sus pă culmi dă fericire!
Da, pre Manoil Ântâiul vrem cu toții a domnire!
— Și-om avea și noi d-acuma vodă versificator
Ce o preamări în stihuri neamul, ca Sedar Senghor...
— Ura! Toți pre sus îl poartă pre Manoli ce se sbate
Pân-la scaunul lui vodă dăltuit în nestimate
Iar apoi îngenunchiază-n fața lui și-aștept discursul.
— Ridicați-vă, șoptește Manoil, nu schimbați cursul
Vacului ce ne-ncongioară, nu e vremea de-a domni
Unul ce pe spada giură,-a vecinicei democrații.
Jun fiind, ceteam dân Bairon, și mă prinse dorul mare
De-a porni curând la luptă, de a isbăvi popoare,
De-a zdrobi-n călcâi tiranii cari sângele îl beu

Neamului valah sireacul, neferice neam al meu...
Am voit — parcă sunt veacuri dă atunci — ca în zaveră
Să retez la capuri hâde cu cealma au tombateră,
Dar îmi picură-n ureche un glas dulce ca o vrajă:
„Manoile, de vrei lumei să îi fii călită streajă,
Liberează-te pre tine mai întâi, ş-apoi pre cei
Ce se-ndoaie subt călcâiul de smintiți și de mișei."
Nu, prieteni, pentru mine o ilusie e totul,
Ştiu, jertfeşte pentru țeară al lui sânge sanchilotul,
Laudă-i aduc, dar însă nu-l mai pot urma nicicum:
Eu al veciniciei doară trag în pept amar perfum.
Doar un vers de-aș scri, în care ca în picurul dă rouă
Ghemui-s-ar lumea toată, veche dară totuși nouă,
Doar un vers de va rămâne după mine, mă socot
Mai ferice ca un înger și mai sfânt ca Savaot.
Dar acum mă veți certare că adânc închis în mine
Nu mai văz a țerii jale, nu mai plâng a ei ruine,
Soarta, nu mă mai sfâșie, a crunt neamului robit.
Veți ajunge vreodată de a ști cât ați greșit.
Doamne, ce mi-ai pus în mânuri soarta ăstei nații triste
Și prea vesele dodată, optimisto-pesimiste,
Doamne, traghicomedia ce mi-o vezi cu ochi apoși
Și mă lași ca să-mi duc crucea pântre măscărici, ca-n Bosch,
Izbăvește-mă o dată, fă să arză tronul ista
Și palatul să se darme cu noi toți! O, Gianbattista,
Nu e *corsi*, nici *ricorsi* în ferbintele-Orient
Ci dodată amândouă, strânse lent și violent,
Ca balaurul ce coada el cu colții și-o sfâșie
Și cum pițigoiul gheara-și pune-n gât, în colivie.
Voi, tirani ce-mpingeți carul către chinuri și dezastre,
Temeliile veciei orice-ați face-s ale noastre,
Cari umplem foi cu peana la opaiț cu oloi.
Voi, întoarceți-vă veseli și slăviți, întru noroi.

Îmbrăcați în cabaniță p-altul, care ar dori-o.
Cât de mine, n-aveți grijă, cumva pânea mi-oi plăti-o...
Toți să-ncremenesc, că-n sine cugetase fiecare
Să chiverniseascǎ țeara doar Manoli că e-n stare,
Însă nimenea răspunsul să îi dea nu avu vreme,
Că s-aud pă colidoare lălăială și blesteme
Și pătrunde pă trei uşe în salonul cu oglinzi
Trei podghiazuri deşuchiate ce cu pusce trage-n grinzi,
Ce, rufoşi ca și ocnașii, cu basmale-n cap soioase,
Se rânjesc ivind dinți d-aur pântre barbele nerase,
Ce la gâturi are cruce și la brâu are junghere:
Palicarii sunt, țâganii cu copii și cu muiere
Și pirații ce duhneşte a pesmeți și a rachiu...
Împle sala cea de marmori trup de oaste fistichiu.
Unii, nehaliți de zile, se azvârlă pre ospăț,
Lipăind dân farfurie condeiate cu răsfăț
Or rupând dân purceluşul de pă tava cu lămui;
Alții ochii îi rotește după sânuri dă statui;
Cei mai mulți însă se-nfrână, că-l zăriră pă Iaurta
Ce o dată-a dat cu pumnu-n measă, și o dată scurt a
Răcnit, feara cum răcneşte când străpunsă-i de săgeți:
— Azvârliți cele tacâmuri! Ascultați aci, lăieți
Palicari și voi, tovaroşi ce am tâlhărit pă mări!
Dă acuma ale noastre sunt aceste largi cămări.
Ce ereați când încă brânca asta cea cu părul roș
Preste voi nu o pusesem? Cuțitari și ticăloşi,
Care potera cu flinte vă vâna ca potârnichi,
Viețuiați c-o coajă neagră și c-o mână dă ridichi...
Voi, țâganilor, barosul și ghiocul și ciorditul,
Aste trei pă toată viеața v-ar fi fost la toți ursitul
De eu însumi și Zotalis sân Iaurta n-ar fi fost;
Palicarilor, o viață ați fi dus-o numa-n post,
Fămei curvele dân porturi, nopțile mereu dă cart,
Și sfârșire-ați todeauna spânzurați de vun catart...

Iacă, v-am făcut prea nobili sanchiloți, ce vecinic luptă
Doar în slujba libertății, cu o sabie neruptă,
Ș-am învins, și-acuma clipa răsplătirii au sosit:
Lambros: dregător cu fală; Ghiorghios: boier velit;
Treti logofăt: Spirachi; Mavru, mare vistier;
Sperlea cămăraș; Pastramă vornic; Gogu pivnicer...
Toți intrați în boierie, toți veți fi pitari, serdari,
Agă și zapciu alege-om dântre-ai noștri palicari,
Consuli la Stambul, la Roma om trimite, și la Beci
Dântre cei ce pre nemțește știu cuvinte douăzeci...
Doar un punt rămâne-n aer... Fericit al meu norod,
Mă întreb oare pre cine să ne ungem voevod?
Aide, să aud propuneri... Încă nu am auzit?
Vă gândiți ceva mai iute, că sunt cam apelpisit!

Cred că bănuiești prea lesne, cetitor, pe cine-alese
În vuire dă pistoale gloata cea cu lațe dese.
S-au revizuit puterea, dar nemic nu s-au schimbat...
Că aceleași piei dân spete biet rumânului s-au luat,
Cațaonii că-s aceiași subt alt nume, e știut.
Pre când crâncenul Iaurta pune-n tron al său șezut,
Urmând el ca să domnească cum i-i firea, ca o fiară,
Cu Zotalis lângă sine, noi ceilalți eșim afară,
Cari mânurile dalbe le voim, și nemânjite.
O luăm pân colidoare și pân sale încâlcite,
Cu panouri și vitrine unde săbii sunt, și zale
Cum și-antice pergaminturi întărite cu paftale.
Coborâm pă scara lată ce în marmur roșu-i scoasă
Și ajungem la ieșire, ceată foarte caraghioasă
Năvălind dodată-n centrul Bucureștului de az:
Mașini mici și camioane vin talaz după talaz,
Nastratin și Leonidas ei pe loc rămâne mesa
Fetișcane-n blugi când vede cum li se sucește fesa;

Manoil nu-i vine-a crede, în lumina aurie
Tot văzând cum trecătorii intră în cofetărie
Sau se bagă subt pământuri în pasagiul cu metrou.
Ne frecăm la ochi de parcă un miragiu, un halou
Ni s-a năzărit; se uită ca la urs la noi cei care
Pe trotuar pășesc alături sau se-ndreaptă spre parcare,
Crezând că suntem actorii vunui film istoricesc.
Zăpăcindu-se, iroii epopeii să opresc
Drept în mijlocul dă stradă, făr-a vede că dân față
Milițian cu walkie-talkie și în dinți cu strungăreață
Vine-ntins cu carnețelul către ei... Scăpai doar eu,
Care către Sfântu Gheorghe-o luai la goană teleleu,
Să îl iau pă 21 și acasă să ajung,
Zorzonat, boit și straniu ca un arhetip dân Jung.

Fiorituri, înluminiuri, lujeri, bucle și spirale,
Când înting în prav dă aur cu penelul cel mai moale,
Să mai condeiez o viță dântr-un păr de heruvin,
Când penița moi în purpur să scriu florile de crin,
Nu știu cum, dară să strânge al meu duh în al meu pept,
Mâna-mi tremură pă filă, parc-ascult și parc-aștept
Cineva să-mi plimbe peana preste filă de la sine,
Sângure ca să să scrie buchiile levantine.
Eu mă știu de neputințe încărcat și vlăguit.
O, Levant, o reverie fără mijloc și sfârșit,
Folosește-mă ca sculă ce te dăltuie-n noroi,
Ceară, hiacint și aur, și aruncă-mă apoi!

Cântul al doisprezecelea

O, Levant, Levant feroce • Filologos, cari deștul cerci a pune pă dantea • E octombrie 30 • În fantastic clarobscurul palierului de bloc • O sticlă de Jidvei • Cristișor • Auctore, ții tu minte • Ce să facă învățatul • Bila dă cleștar plesnește • Gene în gene stați și buze-n buze • Însuți, cetitore, kaghemusha • Pentru sfânta Libertate • ADIO! • LEVANTUL

Floare-a lumilor, otravă ce distili între petale,
Semilună care aur pui pă turle dă cristale,
Vis al leneșei cadine ce pe perini de atlaz
Fundul greu strevede dulce pân șalvarii de Șiraz,
O, Levant, ostroave-n marea limpezită ca paharul,
Sertăraș unde miroasă cimbrul și enibaharul
Ce Dimov într-o poemă n-apucă a mai descri,
Zeci de tronuri hâde-n cari șade câte-un Hangerli,
O, Levant, Levant feroce ca și pruncul care bate
Cuie într-o pisicuță adormită — cine poate
Neagra ta tristețe-a trage-n al său pept și a sta viu?
Când pornii poema asta cât eram de cilibiu!
Joacă îmi părea a face să trăiască-n epopee
Șpangă de bărbat alături de pept fraged de femee,
Stiluri mult sofisticate să aduc dântr-un condei
Cum călugărul înfloare pergamintul dă minei.
Ticluiam, cu muzichie dă clavir și dă spinetă,
Vreo istorie pe apă, vreun soi de operetă,
Plictisit fiind de joasa poesie-a vremii noastre...

Cum suceşte cofetarul acadele roz, albastre
Împleteam și eu la frase, umilitul condeier
Râdicând nu turnul Babel, ci doar tortul lui Flaubert.
Cine-ar fi crezut vreodată că o lume-avea să iasă
Vânturând aripe ude, dân gogoașa de mătasă
A Visării, Poesiei... Doamne, Doamne,-ți mulțumesc!
Folosiși iar carnea-mi slabă la ceva nepământesc,
Străvăzuși iar lumi frenetici pân mocirla mea dă sânge,
Din nou bila cea vrăjită-n palma mâinii mele stângi e!
Însă dar acuma prav sunt, țăndări, scrum e-a mea
făptură,
Căci atinge-a-l pre Înger nu poți făr-vătămătură...
Poate preste ani dă zile, cetitor, cu a ta viață
S-o intersecta această máhină de smalț și ceață
Ce mănâncă al meu creier, ce subjugă al meu duh.
Ori, va arde, iară fumu-i se va perde în văzduh.
Nu îmi pasă: iată, *este*! Cum n-a fost nicicând ceva!
Filologos, cari deștul cerci a pune pă dantea,
Arătând un nod ori altul că nu-i bine-nfiripat,
Că greșale zeci și sute-n macrameu s-au strecorat,
Că de ce am zis aicea „vițiu" și acolo „viciu",
Nu pricepi că în poema-mi totul este artificiu?
Nu te râdica dasupra calapodului. Acolo
Poți a fi al declinării și-al morfemelor Apolo,
Dar aci, monșer, mă lasă...

E octombrie 30.

Lucrez în bucătărie. Suflu-n degetele reci.
Gaze sunt mai mici ca unghia, ca petale de-albăstrea.
Zaț de nechezol mânjește fundul ceștii de cafea.
Sunt pe masă doar borcane nespălate, și-un cuțit:
Se reflectă-n lama-i oablă chipul meu nebărbierit.
Un borcan de Ness cu zahăr. Pe perete calendar

De hârtie cu o poză: un amurg de chihlimbar
Şi copaci gălbui, rugina ce-şi împrăştie în zona
Lacului. Sub poză scrie RED ROCK CROSSING,
ARIZONA.
E murdară, deşelată a mea „Erikă". Perdeaua
Cade strâmb. Prin geam se vede ficus mic în tinicheaua
Din balconul plin de rufe de la blocul următor.
La casetofon ascultă Cristinuş în dormitor.
Peste toate-nchipuieşte-ţi o lumină albă-gri
Dezolată ca un putred, vechi de secole, verni.
Eu? Gândesc mereu la viaţa-mi. Altceva nu ştiu a face.
Rătăcit prin vise limpezi, prin realităţi opace,
Încercând a înţelege. Ce? Nu ştiu, nu dibuiesc...
Cum se face că am vene, cum se face că vorbesc.
Cum de mă închid în cosmos ca tatúu-n carapace...
Protejează oare pielea-mi de-alte cosmosuri vorace?
Sau mă aflu într-o burtă, embrion zgârcit şi flasc,
Şi-atunci unde şi-n ce formă se aşteaptă să mă nasc?
Ori... Dar ţârâie la uşă.
— Mircea, ia vezi cine e!
(Strigă Cri, pe când caseta cu John Lennon pâlpâie)
Prin vizor nu văd nimica, este becul spart pe hol,
În schimb vine pe sub uşă damful veşnic de formol.
Ezit. Dacă e lumina? Cu ce dracu s-o plătesc?
Lanţu-l scot şi întorc iala. Deschid larg. Încremenesc.
Cetitor, văzut-ai oare fie şi cu ochiul minţii
Pânzele lui Rembrandt unde luce-n beznă numai zimţii
Dă la coif, muiate-n aur câte-un ochiu, un profil,
Iară restul să ascunde-n întunericul tiptil?
În fantastic clarobscurul palierului de bloc
Astfel luce numai danga cavalerului Languedoc,
Colierul cel de dalbe mărgărite dă pe peptul
Zenaidei, cum şi ceasul cu capace, înţeleptul
Ce îl poartă,-Ampotrofagul, atârnat dă gât cu lanţ.

Dân bărboi să văz doar ochii sturlubateci și berbanți.
Nastratin mahomedanul, însă care-i plin dă minte,
Îi lucește catarama dă argint dă la veșminte
Ce un crin închipuiește, dăltuit în filigran
(Pă petalele-i învoalte este scrieri dân Coran).
Zoe, ce să sprijinește pă panoul cu HIDRANT
I se văd în cocu-i ace cu cap fin dă diamant,
Iară nobilul Manoli, cea mai dragă a mea ființă,
Becul dă la lift lumină zâmbetu-i dă neputință,
Dă desgust, dă osteneală... Iată, sunt în prag cu toți
Cari nepătați rămas-au, dulcii mei simpatrioți
(Căci mi-e țara Libertatea).

— Dragilor, iubiții mei!
Bun-venit, haideți în casă! Ce? O sticlă de Jidvei?
Vai, și flori, sunt crizanteme... Tipicari mai sunteți, frate!
Cri, ia vino, avem oaspeți! Imineii nu ți-i scoate,
Nastratine, of, ce dracu, crezi c-aicea e geamie?
Să vă pup, și-acuma aideți iute în sufragerie.
Pre când toți s-așează unde nimeresc, le pun s-asculte
Un Paul Simon de pe discul ce-l posed, cu hit-uri multe,
Și-atmosfera se-nfiripă... Când pe ușă-apare ea.
Bila dă cristal o ține, schinteind, în palma sa.
Cristișor, prin lumi obscure des mă poartă al meu duh,
Degetele-mi sunt rachete rășchirate în văzduh
Gata de-a țâșni să prinză ceața galaxiei toată
Și s-o stoarcă și s-o beie cu o gură însetată,
Crieru-mi castel dă sare-i cu o mie dă statue
Pă cornișele abrupte, pă frontoane și gurgue
Și-n castel domnește-n tronu-i embrion hidos, zvâcnind
Care după ce s-o naște Moarte se va fi numind.
Dar perdut în nebunie și-n vedenie și-n vis

Știu că tu ești lângă mine, săruți ochiul meu închis
Și m-aduci napoi în lumea lui aici și lui acum
Desprinzându-mi de pe umeri aripi ce miros a scrum.
Pui pe masă globul palid ce reflectă-n ape grele
Deformatele ferestre, draperiile rebele
Și zâmbești spre fiecare dântre oaspeții-nsemnați.
Oh, îți vine a merveliu în T shirt și-n prespălați!
Mergi apoi să faci cahveaua. Noi sorbim dân vinul roș
Și aducerile-aminte ne-ncovoaie ca pe moși,
Ne doboară nostalghia:
— Auctore, ții tu minte
Cum plutea caicu-mi sprinten prin a mării labirinte
Ca un piepten trecând iute pântr-un păr împarfumat?
Vis de cruntă răzbunare sta în peptu-mi înfocat:
Să suguș fățărnicia a tiranilor ce greu
Talpa cismei își apasă preste tristul neamul meu.
Dară însă-n drum spre Zante, floarea mândră
levantină,
Ne-au robit listopirații, ne-au legat fără de vină
Și-l zărirăm pe covertă, legănându-și moale burta
Pre călăul crunt al mării, pre sălbatecul Iaurta.
— Ce în urmă (cu scrâșnire Zoe se vârî în vorbă)
Vându revoluțiunea pentru-o lingură dă ciorbă,
Căci ce poate fi domnia la munteni? Un mezelic.
— Dar pe-atunci, reluă Manoli, s-arăta un inamic
Al tiranilor. În cursă am căzut ca și un prunc.
Oh, să dai lumina lumii pentr-un jalnic *hic et nunc!*
— Ați ajuns cu toții-n Zante, zornăind de icusari,
Zenaida v-așteptase cu treizeci de palicari
Și bătând cu pumnu-n masă au ieșit de subt gheroc
Cea mai stranie iscoadă, cavalerul Languedoc...
— Zieu că nu știu nice-acuma cum ajuns-am, ma parole,
Subt măsuța cu intarsii unde mă dăduși de gol.
Parcă mă născui dodată, pintenat și-nzorzonat...

Pe țaruki și paluki la moment eu am jurat.
— După asta, țineți minte, blestematul și jivina
De Ianache Aricescu, care nu vedea lumina
(Măcar de n-ar fi văzut-o niceodată de atunci)
Dă din ocnă ne trimese carte cu povețe lungi...
(Poate agăi tot mai cântă, da cu glas mai supțirel...)
— Ș-apoi, bată-vă norocul, tot suceam un șurubel
De la máhina ce merge pân văzduh, la Hosna,-acasă
Când zării dân înălțime gloată multă ce se-ndeasă
P-ai mei țărmuri cari lumea nu-i știa și nu-i călcase.
Doar un semn puteam a face și i-ați fi-nălbit cu oase.
— Ai noroc, om fără minte, că mai sunt și eu cu tine
Ca să-ți piaptăn barba, părul, să te scot dân șugubine,
Eu, rumânca, eu, ce vecinic trâmbițez unde-i nevoe
Dimineața libertăței în Ploesci lucind, eu, Zoe!
— Am îmflat aerostatul și cu Ercul în spinare
Ne suirăm în nacelul ce ne poartă preste mare.
— Apropó, unde-i momâța? grăi Cri sosind cu tava.
— Imediat ți-oi spune, însă docamdată dă-ne cava.
Mmm... e ness...
— Păstram o țâră pentru vreo ocasiune...
— Uite-l și pe Ercul, zise Leonidas, și își pune
Jos desaga ce pe umăr o purtase neștiut.
Omuleț țâșni cu coadă, cu buci roșii la șezut,
Ce să cațără pe rafturi burdușite, subt tavan.
Ne privea pe toți d-acolo cu un ochiu dă catran.
— Dar, grăi și Zenaida, ce-avea ruje în obraze,
Momâția-sa mușcase dân balon, ieșiră gaze
Și căzurăm în ostrovul ce în formă e de H.
Asta fu în cântul șapte. Auctore, ne purtași
Pântre mațele dă peatră unei grote und-schinteie
Flori dă mină, și-n adâncuri întâlnit-am o femeie
Răpitoare, care globul dă cristal ținea în mânuri.
Cârlionții-i ardeau aprig, lăsau să să vază sânuri
Printre leasa lor de ambră...

— Era feea Hyacint.
Ea te-a îndreptat pre tine, Manoil, în labirint.
Ce-ai trăit acolo, numai cetitorul o să știe,
Iar nu voi, cari viața vi-i făcută dân hârtie,
Personagii mult-iubite. El acolo am fost eu,
Precum preotul jertfește în altaru-i pentru zeu.
Estimp, hoții lui Iaurta au dădut o luptă-n vis
Cu mahomedanii, cari pre ei toți i-au fost ucis,
Fără Nastratin, cahfeaua ce-l salvase dă la somn.
— O, Allah să te protege, să te facă-n raiu domn
Cine-ai născocit cahfeaua! Oh, licoare sfântă, sfântă,
Cari cu degetele-i brune nervii lâncezi ți-i frământă,
Cari inspirațiunea ți-o atinge cu-a sa geană,
Ochi lichid dă hetairă ce-l sorbești dân filigeană,
Oh, cahfea, oglindă neagră de din care iese versul,
Lumilor în limpezime le arăți, fantast, reversul
Ca în țarina pustie a singurătății tale
Elefanți să se arate, în procesiuni domoale,
Cari pe spinări au chioșcuri, stâlpi suciți, grei de agate
Și perdele de mătasă, și în frunte nestimate...
(Zisă Nastratin pe nare trăgând aburul de vis.)
— Furii se împreunează la țâgani cu Zotalis
Și să duce, umblă șatra pân Bulgaria turcită
Pân-agiunge tocma-n Giurgiu, la raiaua-mpleticită,
Unde cruci și semilune pă cupoli și minarete
Danță-n glas dă tamburină, tumbelechi și minavete,
Unde traiul este dulce ca rahatul cu fistic...
— Acoleá, grăi Manoli, vrui a te zări un pic,
Auctore, căci adesea eu m-am întrebat în sine-mi:
Oare cine-i zeul cărui închinăm a noastre inemi,
Cine ne dădu ființă dân gândire și dân har?
— Și dân tortă-ai scos o mână unsă dă rodozahar,
M-apucași de guler iute și dodată-s în Levant!
— Nu puteam privi la tine, parc-ai fi dă diamant.

Tot umblând pân târg, o babă în o sară ca și tuciul
În beserica ne duse, care își prefiră luciul,
Luciul turlelor dă ceață pă subt luna dă argint.
Acoló ivi Hermina, labirint în labirint,
Glasul lumilor crestate una-n alta, și curate,
Cosmos arzător ce-n minte bruma aripelor sbate,
O colombă androgină pură ca un fulg de nea...
— Ca să ne ferim de patemi și de pohte ne spunea.
Am umflat dân nou beșica și ne înălțăm subt stele
Ce ca la Crăciun și-aprinde stanioluri, poleiele,
Serpentine și beteală, globuri, nuci văpsite-n aur...
Dupe noi se ia cu arcul un sălbatic de țintaur,
Scorpionul va cu arcul cel dân coadă să ne piște,
Taurul pufnind pe nare ne aleargă pă miriște
Iar Balanța să înclină și ne-atinge cu un talger...
Să vedea subt noi pământul, dă la Moscu pân-la Álger.
Preste Bucuresci ajuns-am, îl zărirăm dân nacel
Poleit în clar dă lună, mirosind a pătrunjel
Și a urdă și a vinul ce îl bei dân căni dă lut
Și-a muiare ce își pune busuioc în așternut.
— Pă dasupra urbei care îngerașii roz dă stuh
Și-i presară pă cornișe, și-i țâșnește în văzduh,
Înfruntat-am galionul ce dă lebezi era tras
Și fămeie-avea în față, cu cercei focoși dă stras.
Apoi ne-am vârât sub fila sidefie la coloare
A „Levantului", și seculi rătăcirăm pân culoare
Pimnițe și bolți dă peatră, până-n sala am ajuns
Unde să disolvă-n aer cele sluge și cel uns...
— Manoil nevrând, Iaurta fu vulpoiul care puse
Dosul lat pă al puterii scaun cu perniți și huse
Iară noi eșirăm iute dân (vădit) palatul Șuțu
Și ne prinse milițianul cu pistol și cuțu-cuțu
(Agrăiește Leonidas) Dar curând ne dădu pace
Și-am eșit pe Colentina după-ntortocheri buimace...

— Bravii mei, deloc îmi pare rău acum de a zaverii
Eșuare. Nu ai lumii ci-ai visării fiți boierii.
Să te-afunzi în tine însuți copleșit de volutate,
Să înalți o cugetare subt un cer dă nestimate,
O poemă a rostire să te-ndemni, un mehanism
Să-ntroloci, iată ce poate omenescul iroism.
Mai mult nu e pentru mine și nu iaste pentru voi.
— Dar atunce cum rămâne cu-a sârmanilor nevoi?
(Zoe să sculă-n picere și începe-a să primbla
Pân odaie, dă la ușe pân la galbina sofa).
Ce să facă învățatul? Să să apere pe sine,
Dân singurătatea-i tristă pentru-a răspândi lumine,
Au să lupte cu puterea în primejdie de cap?
— Zoe, chera mu, dân astă grea dilemă n-am să scap
Câte zile voi aveare, zisei eu. De ești un laș,
Poți în schimb a ta gândire omenirii să o lași,
Dar căznindu-te pe tine zi de zi și strângând geana.
De te bagi, în năclăială îți frângi gâtul și-ți frângi peana...
E poema asta-n care viețuim, este „Levantul",
Mărturie c-a alege nu-s în stare, că amantul
Libertăței mai iubește și-altă damă: Poesia,
Și ar vrea ca să le-mpace. Când ar vrea a fi Mesia
(Dar de cuie și piroane i-este teamă), când ar vrea
Doar evanghelist să fie, despre altul a scria
Cari el va fi jertvitul, eu să scriu la adăpost...
Laș și verme-mi spun adesea, e amar paharul nost'.
Asta-i viața: Cel ce-n templu el a răsturnat taraba
Răstignit e, iar în locu-i se dă drumul lui Baraba.

Toți tăcum. Sorbeam cahveaua până când se zărea zațul,
Contemplam adânc în cuget visul lumilor, ersatz-ul
Cari soarta îl urzește pre al stelelor gherghef.
Bila arunca pe masă umbră pală de sidef,

Se-alergau în ea lumine, ni se azvârleau pe față.
Câte-o bruscă schinteiere tortureazǎ cu dulceață
Însetatul, vecinic singur, sufletul al meu și-al tău.
Când dodată arătare ni se năluci dân hău:
Bila dă cleștar plesnește ca un ou, cu sgomot tare,
Care ridică lui Ercul perii țepeni pă spinare
Și dân ou ceva se iscă: o mașină e de scris,
Mică, o bijuterie, însă crește ca dân vis,
Până ne umplu odaia, pân-pe toți ne-ncorporase.
Rătăcim prin arcușoare, pântre pârghii uleioase,
Sus ne cățărăm pă taste, ce să lasă-n jos cu noi:
Tocit foarte este A-ul, X și W sunt noi,
„Erika" pă un dreptunghiu dă argint să scrijelește,
Carele cu-a sa lucire ne aproape că orbește...
Mahina apartamentul mi-l zobește și se-ntinde
Până ce tot Bucuresciul sub carcasă îl coprinde,
Până carul i să-nalță pân-la stelele dân ceruri,
Literi tari dă plumb să-mbracă în eternele eteruri
Iar în bandă să-ncrustează cochilie dă cuasari.
Átomii mahinei crește ca cât stelele dă mari.
Este însuși universul în de care locuim.
Un alt univers mai mare, gigantescul Elohim,
Cu degeți schinteietoare dă comeți și supernove,
Bate la mașina asta transfinite, șuie slove
Pă cearceaful nemuririi în tăcere și-n extaz.
Dă la astă viziune aveam lacrimi pă obraz,
Și-orce lacrimă răsfrânge personagiile mele,
Triști actori dân câte piese, răsipiți pă canapele.
— Auctore, simt sfârșitul lumii noastre pe aproape,
Grăi dulce Zenaida, zdrumicând lacrima-n pleoape,
În curând uita-vei chinul și vei scrie gios: FÂRȘIT.
Ce va fi dară cu mine și cu frâncul meu iubit?
Vai, amorul nostru fuse scurt ca floarea ce să trece...
Fă să fim mereu alături, de nu ai inema rece!

— Vecinic brățișați și vecinic în sărut veți fi uniț'
Cum nu fură niciodată bieți păstorii ai lui Chiț,
Vecinic dragi și dulci cuvinte veți șopti; precum cei care-s
Împietriți în amintirea lui Morel al lui Casares.
Sărutați-vă, în centrul ăstei camere difuze:

Gene în gene stați și buze-n buze
Întorși cu carnea, venele-n afară,
Surzi la troznirea lumilor confuze.

În stații triste de autobuze
În hanuri dintr-o viață-anterioară,
Gene în gene stați și buze-n buze.

În săli de seminar sau la partuze
Vă-mbrățișați, vă contopiți, de ceară,
Surzi la troznirea lumilor confuze.

În fața țevilor de archebuze
Prin boală, prin ruină, prin ocară
Gene în gene stați și buze-n buze.

Mor galaxii ca pe nisip meduze,
Închise-aveți ureche, pleoapă, nară,
Surzi la troznirea lumilor confuze.

Eterni amanți, încinși ca niște duze
Prin care jetul vieții rupe-afară,
Gene în gene stați și buze-n buze,
Surzi la troznirea lumilor confuze.

Să dăsprind dân sărutarea aprigă ca și o trântă,
Unde trup cu trup ca părul să-mpletește, se frământă

Unde os cu os, arteră cu arteră, gând cu gând
Suprapuse-n poza celui care se va naște sânt.
Pre când toți vitejii șade pe foteluri și sofale,
Sună cineva la ușă. Cri, cu tava de ceşti goale,
Merge la bucătărie, iar apoi deschide ușa.
Cine crezi c-apare? Însuți, cetitore, kaghemusha
Ta perfectă! O surpriză vrui aci să îți rezerv:
Tu, ce aste ultimi șire, scrise moale, fără nerv
(Căci sunt ostenit mai tare decât aș putea să-ți spui)
Le cetești. Cum fotografii la decorurile șui
Las-o gaură ovală unde capul dacă-ți bagi
Ieși în poză cowboy mândru ce-are franjuri la
nădragi,
Te poftesc și eu ca ființa să ți-o vâri în Cetitor.
Ești o jună grațioasă? Ești un fante bătrâior?
Nu contează. Onorat sunt d-astă vizită ce-mi faci.
Doar acum suntem cu toții, melancolici și buimaci,
Adunați în jur dă globul de cristal ce ne reflectă.
Bun-venit în epopee, în rotunda noastră sectă!
Și fiind cu toții roată, cu un toast voiesc să-nchei.
Cetitor, întinde cupa. Stropul ista de Jidvei
Recompensă osteneala-ți. Hai, ciocnește cu noi toți
Și, fiindcă adventura aprigilor sanchiloți
La final ajuns-au, aide să-nchinăm pentru ceva:

Pentru sfânta Libertate rădic cupa asta grea,
Pentru dulcea Poesie, pentru aripatul Vis!

Cetitor, dân ochii-mi lacrămi picură pă manuscris.
Cea din urmă-i fila asta. În doi ani dân viața mea
Plăsmuit-am epopee dă fistic și dă halva,
Diminețe dragi lucrat-am migălind și asudând,
Lipind fiorituri gingașe pe tortițele de gând...

Ce-o să fac de-aci-nainte? Ce-o să scriu? Ce-o să trăiesc?
Oh, „Levant", ca d-o fămeie dragă eu mă despărțesc
De visarea scrisă-n scoica-ți. N-am să o revăz în veci.
Viețuirea mi-o voi duce după zidurile reci:
Școală, casă, rude, boale... Nopți vegheate până-n zio...
Nu mai pot să-ndur...
Adio, cetitor iubit...
ADIO!

Dân biblioteca largă, de pe rafturi încărcate
Manoil, ca într-o doară, carte mult ciudată scoate:
Are fila orbitoare, ca foițe de cleștar,
Pe copertă-n literi d-aur, într-un fabulos chenar
E încondeiat

LEVANTUL

O deschide spre sfârșit
Și cetește ce urmează cu glas moale și perit:

„Dân biblioteca largă, de pe rafturi încărcate
Manoil, ca într-o doară, carte mult ciudată scoate:
Are file orbitoare, ca foițe de cleștar,
Pe copertă-n literi d-aur, într-un fabulos chenar
E încondeiat

LEVANTUL

O deschide spre sfârșit
Și cetește ce urmează cu glas moale și perit:

„Dân biblioteca largă, de pe rafturi încărcate
Manoil, ca într-o doară, carte mult ciudată scoate:

Are fila orbitoare, ca foițe de cleștar,
Pe copertă-n literi d-aur, într-un fabulos chenar
E încondeiat

LEVANTUL

O deschide spre sfârșit
Și cetește ce urmează cu glas moale și perit:

DEȘERTAREA DEȘERTĂRILOR
AU CUM PIER PĂ LUME ÎMPĂRĂȚIILE CE SĂ
CREDEA VECINICE CĂ SUNT

— tragodie comicească în cinci perdele alcătuită dă
CHIR AUCTORE
la anul 1988 de la Naşterea Domnului
în târgul Bucurescilor

PERDEAUA ÎNTÂIA

(Turnu Colții. Noapte spăimoasă, plină de simțimânturi cumplite. Streaja așterne un pas după altul subt stelele fioroase, râvnind să fi fost acum subt cergă, în odaia străjerilor. La orice pas, armura îi zăngăne sinistru: zang, zang. Nările de catană încercată adulmecă în văzduh miros de răzmeriță. Făcliile ard în pârete și în acest clarobscur un tablou pitoresc și înfricoșat i se năzare dodată: Poporul suveran năvălește în turn: rufoși, cu obraze flămânde, cu ochi desperați, cu pepturi goale, cu pumnii strânși. Fămei proletare îl încolțesc. Ștrengari întind prăștiile să-i tragă la mir. Bătrâni scheletici cu fanatismul zugrăvit în priviri înalță bastoane de frasin în mâinile descărnate. Din gloata dezlănțuită a flămânzilor se dăsprinde o vergină. Are peptul gol și pistoale în mânile albe ca laptele și gingașe ca gâturi de lebădă. Este Revoluţiunea.

Străjerul nu-și mai poate desprinde privirile de pe sânii ei și alte fantasmagorii, de departe mai plăcute, iau locul groaznicului tablou: străjerul e într-un pat voluptuos, cu Revoluțiunea în brațe... Brusc, se dezmeticește, căci pe treptele de peatră ale vechii zidiri se aud pași misterioși...)

STRAJA

Stai! Stai! Cine e acolo? Dă parola imediat,
Că de nu într-o clipită jos din turn te-am aruncat!

UN GLAS

Musaca!

STRAJA

Bun, ești de-al nostru. Ieși din umbră.

(Apare un soitar cu o ladă curioasă în spinare.)

SOITARUL

Hai noroc!

STRĂJERUL

Cum, așa-mi grăiești tu mie? Un limbut, un dobitoc,
Măscărici care pe Vodă îl vindecă de urât
„Hai noroc" să-mi spună mie! Mie, care-a omorât
Străbunicul meu grămadă de tătari! Știi cine-s eu?

SOITARUL

Vai, măria ta, mă iartă, dar în bezna asta-i greu
Vreun chip să vezi chiar dacă e o față luminată,

Dar-mi-te când nici o rază preste chip nu i se-arată.
Te-am luat drept o strajă proastă... Da smerit acum zăresc
În a tale trăsăture un ceva neomenesc.
Fruntea joasă și-ncrețită, iată,-i semn de istețime,
Ochii turburi te arată că n-ai ieșit din prostime,
Ci boier că ești prea nobil, tot o apă și-un pământ
Chiar cu Vodă! Nasul roșu, fălcile umflate-ți sunt.
Astea-s semne că îți place vinul și că pe subt mese
La ospețe cu ortacii tu ai adăstat adese,
Ca și Machedon odată. Ești desăvârșit în tot!
Gura văd că-ți stă căscată, dinții strâmb sunt puși în bot
Ca la orice om de seamă.

STRAJA

Bine, bine. — Așa zicea
Și mămucă-mea sărmana, precând încă mai trăia.
Dar ia spune, ce-ai în ladă? De mâncare e cumva?
Să ghicesc: cârnați?

SOITARUL

Nu.

STRAJA

Brânză?

SOITARUL

Nu.

STRAJA

Plăcinte?

SOITARUL

Nici.

STRAJA

Halva?

SOITARUL

Nu mai osteni. Mâncare e, ce-i drept, dar pentru duh.
Mascaradă cu păpuși e. Vodă vrea aci,-n văzduh
Ca să-l veselesc.

STRAJA

Cum, Vodă vine-acum?

SOITARUL

Cu tot divanul:
Și polcovnicul, spătarul, logofeții, aga, banul...

(aparte:)

Toți cu capete rotunde, toți gușați ca și vierii,
Cu spinările plecate de cu vârful tombaterii
Mătură țărâna-n fața jilțului.

(către strajă:)

Va onora
Sfatul cel domnesc și-a țării luminată beizadea.
Am să-i veselesc pe dânșii la ospăț în toată seara
Cu păpușele-mi pestrițe: Vasilache, Marioara...

(Se aud iarăși mulțimi de pași urcând din greu scara. Sunt slugile domnești care aduc cu ei tronul lui Vodă. Rostesc toți într-un glas: „Musaca!" și o mulțime de muzicanți, scamatori, purtători de făclii, înghițitori de săbii, dansatoare cu șerpi, funambuli, pompieri cu coifuri lăcuite,

chiromanți, zodieri se răspândesc pe terasa turnului. Un Regisore le dă ultimele indicații și fiecare se așază pe locul său, însemnat cu cretă în prealabil pe podea. Sunt prezenți și oameni dân popor cu sânețele ascunse pre subt sumane. Un zodier în straie albastre semănate cu stele aduce lunetul, pe care-l îndreaptă spre uriașa cometă care străbate cerul, fâlfâind încremenit.)

REGISORELE

Repețim: când intră Vodă voi, verginele române
Mișcând șoldul grațioase îi aduceți sare, pâne.
Hai, să văz! Hei, tu, Săftico, pasul fă-l mai legănat!
Estimp sârba voi pă funii s-o jucați neîncetat.
Logofătul o să scoață nește panglice pă nas
Iar cât îi ține discursul, cu tulumbele la pas
Să s-ație toți pompierii, căci prea multă-nflăcărare
În mulțime nu e bună, și-i pricină de vâlvoare.
Voi, cari înghițiți săbii, hai în față! Ce v-am zis
Ca cu literi mai citețe pe tăișuri să fi scris
Ştefan și Mihaiu Bravul, Țepeluș și *Brâncovanul,*
Că lor le este urmașul să priceapă suveranul?
Zodieri în strai albastru, ceva mai la dreapta stați
Și fiți gata cu cârlige stelele să le-agățați
Și pe cer voi să le puneți cum e bine pentru țară
Ca nu cumva o stea proastă să o facă de ocară.
Muzichia-n imne nobili a cânta să se silească.
Nu poate meterhaneaua vreo muzică românească
A hori? Ce, tumbelechiul și daireaua nu sunt bune
Ca să ție hangul doinii „Foaie verde trei alune"?
Poate, chiar de miorlăiește...

(vede câțiva țerani în cojoace mițoase)

Da'cu voi ce e aici?

ȚERANII

Cu noi, alta-i socoteala... Ca să nu-ți faci inimici
Nu-ntreba nemica...

(un țeran îl trage pe regisore de-o parte și-i arată un mic zapis cu pecete. Regisorele pălește și face câțiva pași de-a-ndaratelea).

REGISORELE

Bbine... n-am văzut, n-am auzit...
Stați și voi cum v-a pus Aga, fie-i numele mărit.
Tu acuma, soitare!

SOITARUL

'Zent!

REGISORELE

Ai trei minute-n cap
Ca cu scălâmbări măiestre să îl bucuri pe satrap.

(își ia seama)

Voi să zic, pe preaslăvitul Vodă, lăudat să fie!
Înțelegi, doar trei minuturi și-ți trag astă draperie!

SOITARUL

Dumnezeu făcut-au lumea-n șase zile, lumea toată,
Cu munți, cu cer, cu tăpșanuri, cu turme, cu pomi, cu gloată,
Iară eu să nu poci face panarama-ntr-un minut?
Și-ntr-o clipă hidoșia în oglindă ți-ai văzut.
De mai mult nu e nevoie...

REGISORELE

Gata! Vorbă în zadar!

(aparte)

Nu e prost deloc băiatul. Ce păcat că-i soitar!

(apar la braț poeticii Curții, messer Tripanosoma și Ianache Aricescu, gâfâind de prea lung urcuș. Streaja le pune lancea în piept, dar la vorba magică „Musaca", sunt lăsați să treacă. Regisorele îi întâmpină surâzător.)

REGISORELE

Plecăciune, plecăciune! Maestre, comment ça va?
Tocmai v-așteptam. Cânta-veți imnele la baclava,
Ca lui Vodă să-i priască bucătura.

TRIPANOSOMA

E O.K.

REGISORELE

Vă țin loc în fruntea mesei, mai presus de alți lachei.

IANCU

Monșer, arta mai presus e de oricare cămăraș.

(aparte, regisorelui:)

Apropo, câmați au brânză subt tejghea aveți cevaș?

REGISORELE

Este, este... Gata, locul vă luați cu toți în grabă.
Nimenea să nu rămâie dacă n-are nice-o treabă
Că vine Vodă îndată cu suita lui, cu toți!
Maestro, tonul la cântec:
„Rabdă, inimă, cât poți".

(Se aud zgomote amarnice pe scări, bocănituri și înjurături. După acestea din urmă, celor din turn li se pare că-l ghicesc pe Vodă. Izbucnește muzichia, țerancele cu pâne și sare vin în față, danțatorii pe frânghie saltă cu prăjini pe nas, înghițitorii de săbii dau capetele pe spate, iar țeranii cu sarici mițoase duc mâna în sânuri. Alarmă falsă, căci de pe trepte apar țiganii robi cărând mese și scaune pentru ospăț. Toată adunarea se desumflă, iar cei doi poetici laureați, care își și luaseră lirele în brațe, le aruncă pe jos cu necaz. După un timp, alt zvon, urmat de aceeași mișcare a adunării, și altă desumflare: de data aceasta sunt argații grajdurilor domnești, cari aprind în mijlocul terasei un foc de balegi, ca nu cumva țânțarii să supere pe Măria Sa. În fine, a treia oară este Vodă însuși, dus pe umere de Sulea, un țigan gigantic, care îndeplinește slujba ereditară de gâde. Țiganul fornăie pe nări ca un taur, pe când Vodă zâmbește și face cu mâna tuturor care îl preamăresc. Are topuz de aur și catifé în stânga, iar dreapta e încărcată de verigi cu pietre nestemate. Cabaniță sinilie căptușită cu vulpi și îmbumbată cu berlianturi cât aluna, ceacșiri de atlaz smochiniu și iminei cusuți cu sârmă de argint. Din timp în timp îi trage pinteni gâdelui care-l poartă. În nasul coroiat are un mic cercel care-și aruncă lumina peste mustața fățarnică, orientală, care-i țârâie până aproape de pept. În urma lui se ivesc pe scări boerii protipendadei, cum și cei mai de mâna a doua, pitari și serdari, toți călare pe umerele câte unui rob țigan. Uriașele tombatere li se ciocnesc unele de altele cu sunete pâsloase. În primul rând se află beizadeaua, răsturnat pe brațele a patru țigance mai mult despuiate, altele două făcându-i vânt cu ramuri de dud. Muzichia pornește în ritm îndrăcit.)

LOGOFĂTUL

(pășește înainte și strigă cât poate, ca să acopere muzica, dar din discursul lui nu se aud decât puține vorbe)

Urmașe a lui Mircea... concepții geniale...
Beserici ctitorite... nădejde... nu... parale...
Nici... cinstea, omenia... popolul truditor...
Și patria, în fine... și nici un... venitor...
Cu toți o ducem astăzi... cu mult... mai bine... lipsă...
Tu feara... cu tăișul... cea dân Apocalipsă
Balaurul... cu lancea... ucizi... un neam întreg...
Prinos și închinare... învrednicit strateg...

(muzica încetează, Vodă întinge o bucățică de pâne în sare și o vâră în gura lui Sulea, care o înghite recunoscător. Toți își fac programul după poruncile regisorelui, pe când Vodă ia cuvântul)

VODĂ

(către Divan)

Unchi, veri și verișoare, cumnați și cumnățele,
Mai știți când în junie jucam la belciugele
De se mira Fanarul cât sunt de iscusit?
Domnia de pe-atuncea mi s-a proorocit.
Ce n-am acum? Avere? Mi-i țara-mbelșugată
De-aicea miere, lapte se scurge-n lumea toată.
Noroc? În scăldătoare făcut-am eu de mic:
Toți cei ce-mi stau în preajmă preafericit îmi zic.
Amoriu? Dulce rază spre mine s-a pornit
Căci neamul mă numește mereu „cel mai iubit"...
Eu țara aș putea-o oricând, ca un despot
Să-nham la teleguța-mi, să-i pun zăbala-n bot,
Dar voi democrație, dreptate pentru toți.

Priviți la cei ce danță pe funii, ca netoți,
La cei cari-nghit săbii, precum și la acești
Ce prestidigitează cu vase chinezești.
Prin vot secret aleși sunt de lumea din giudețe
Și plăși electorale, pre noi să ne resfețe.
Ce vreți mai mult? Hai, Sulea, te lasă la pământ
Ca să descalec țara, cum Basarab cel sfânt.

(Toți se dau jos din cârca țiganilor și, cam crăcănați, se îndreaptă spre mese. Vodă se pune pe tron, în capul mesei.)

CALIMACHI

(aparte)

E-n toane bune tata... Acu să-i zic...

(către Vodă)

Părinte...

VODĂ

Ce-i, Calimică, tată?

CALIMACHI

(aparte)

Bătrân lipsit de minte,
Mereu doar Calimică îmi zice... E un chin!

(către Vodă)

Părinte, preaslăvite, eu ție mă închin.
Știi... căutat-am astăzi la tine în giubea
Dup-obicei... dar însă nu-i nici o mahmudea.
Și am la „Uite popa, nu-i popa" datorie

Nu una, nici o sută, ci mahmudele-o mie!
Deci, tată, te-aș rugare...

VODĂ

Iar bani? Nu-ți dau un pol!
E goală visteria, ți-o spui fără ocol,
Iar tu mă coști o groază. Ia spune, vornicele,
Câte-are beizadeaua în târguri demoazele?

VORNICELUL

(deschide o condică uriașă și cântă pe o arie din „Don Juan":)

Unspce-n Calafat, țigance,
Patru grece la Galați.
Douășapte de țerance
În giudețul Romanați
Paispce gingașe-ovreicuțe
Pe la hanuri în Mizil
Care șapte sunt grăsuțe
Și-alte șapte sunt slăbuțe
Și-una-i fată de vechil.

La Corabia, o sută,
Și în Ciorogârla trei,
În Târgoviște o slută
Dar mintoasă dumneaei,
O turcoaică la Agigea
Și-o tătară la Fetești
Amândouă tare gigea
Una-i rece, alta frigea.
Patrușase la Ploești.

Dar în Bucuresci...
Dar în Bucuresci...

TOT SOBORUL:

Ei, ei, câte-n Bucuresci?

VORNICELUL:

Șase sute-n Colintina
Și treisute-n Sărindar
În Dudeşti chera Simina
Ce i-a dat un coliar,
De pe Podu Mogoșoaie
Adunat-a patruzeci
Brune, blonde și bălaie,
Spălățele sau cu zoaie,
Bogătane sau sireci.

CORUL FECIOARELOR ÎNȘELATE

(din off)

Arză, arză-n foc de pară
Calimachi, suflet hâd,
Că mă ia de soțioară
El mi-a zis, și toți mă râd.
Mi-am dat frageda făptură
Între mâne de satir,
Pângărit-a a mea gură
Inimioara de vergură
Și-armonia dân clavir.

VODĂ

Ei, vezi? Nu voi nimica să știu. Ești un curvar.
Dar basta! Logofete, era un soitar
Pe undeva p-acilea. Eu voi să iasă-n față

Ca cu păpuşe hâtre, Maria cea iubeaţă
Şi Vasilache tontul, pre noi să ne desfete...

LOGOFĂTUL

(bate de trei ori dân palme)

Să vie soitarul!

SOITARUL

Stăi să mă-nchei la bete!

(Mai mulți îl iau în primire, scotocesc bine în cutia cu perdea pe care o duce în spinare, înțeapă păpușele cu o andrea și îl aduc în faţa lui Vodă. Acesta începe să râză numai cum îl zărește.)

VODĂ

Hai, prostule, rădică perdeaua și începe
Iar censorul să fie aci, spre a pricepe
De vreo necuviință în text s-au strecurat
Au vreo cinstită barbă-i făcută de rahat.

(Cu multe temenele se înfățișează Censorul. O cealma uriașă pe creştet arată că e neam de ciocoi. Pe o cunoscută arie de Flechtenmacher își începe cânticelul, clănțănind un foarfece uriaş, ţopăind şi holbând ochii:)

CENSORUL

Eu sunt censorul lui vodă,
Personagi foarte la modă,
Care văz și ce nu e.
Eu pândesc orice mişcare
Eu retez orice-aripioare,
Eu pui semne de-ntrebare
Pe oricare margine.

Refren: Hârşti, hârşti, hârşti cu foarfica
La orice alusia!

Eu sunt censorul lui vodă,
Aghioase, imne, odă
Publicarisesc de zor.
Fabuli însă au satire
Ciopârţesc făr' de-osebire:
Ce nu pute-a proslăvire
Pute-a furcă şi topor.

Refren: Hârşti, hârşti, hârşti cu foarfica
La orice alusia!

Voivozii naşte, moare,
Trec cârmirile subt soare,
Eu rămâi orice ar fi.
Foarfecele şi-ochilarii
Apără mereu şalvarii
Şi înfundă temerarii
Pân grozave puşcării.

Refren: Hârşti, hârşti, hârşti cu foarfica
La orice alusia!

Eu sunt censorul lui vodă
Personagiul la modă
Mai în oricare regat.
De-ndrăzneşte fiecine
Ca să scrie ce nu-i bine
Opul său făr-de ruşine
Hârşti, hârşti, hârşti, l-am retezat!

TOATĂ ADUNAREA

(cu vodă în frunte, care domină registrul sonor printr-un bas cavernos:)

Hârşti, hârşti, hârşti cu foarfica
La orice alusia!

PERDEAUA A TREIA

(Soitarul se vâră după draperia teatrului său și scoate mai întâi niște guițături, cotcodăceli și cârâituri. Vodă și boierii cad pe spete de râs. Perdelele se trag în părți și apare Vasilache, cu căciulă țuguiată de mocan și bâtă uriașă, noduroasă, în mâni. Se plimbă țanțoș în sus și-n jos. Brusc, se-ntoarce către auditor:)

VASILACHE

Ptiii! Ce de mai ochi beliți
Și ce barbe de veliți!
Pehlivani și tufingii
Ce tot roade la scrumbii,
Boeri vechi cu tombateri
Ce bea vin dân căni de feri
Și boeri mai tinerei
Bagă nasu-n căni și ei,
Toți trage dân narghilie
Da tabac nu-mi dă și mie!

(Un boiar mai hazos întinde tabachera. Vasilache o apucă bine, iar Soitarul scoate capul și trage tutun pe nas.)

VASILACHE

(urmează)

Eh, în schimbul la tabac
Aide să vă fac pe plac
Și-o pățanie să spui:
Mă plimbam odat pe grui
Pân-a nu să lăsa sara
Și-o zării pă Mărioara,
Știți, muiare cu...

(arată niște țâțe uriașe)

și cu...
(șolduri aidoma)

Care-n șură... uiuiu!

(apare Mărioara, mișcând molatic din șolduri. Se-nvârte pe lângă Vasilache, a cărui măciucă se râdică încet până la verticală. Începe cu glas pițigăiat:)

MARIOARA

Vasila-cheee!

VASILACHE

Da-aaaa!

MARIOARA

Vasilache, vin' la muica,
Aide, scoate-o, scoate țuica
Și să chefuim aici,
Subt ăst pom cu mere mici.

CENSORUL

Tu chestia cu „scoate-o" s-o scoţi numaidecât
Căci e alusiune la lucru prea urât
Şi s-aibă Mărioara mai mici şi şold şi ţâţă
Că ocna te mănâncă. Mai scoate-i dân tărâţă!

SOITARUL

(iţeşte iar capul)

Dar bine, frate, artea...

CENSORUL

Nemic nu voi a ştire!

SOITARUL

Baudelaire, Flaubert...

CENSORUL

Bolnavi sunt, nevrotici în delire
Ce otrăveşte duhul. Eu i-aş fi condamnat.
E la valahi amorul un *ce* tabuizat.
Agiunge! Mascarade mai ştii sau asta-i tot?

SOITARUL

Veliţi boiari, eu „Moartea lui vodă Tartarot"
Aş zugrăvi-o, ăsta (arată spre Censor) de ar închide botul.

VODĂ

Ei, hai, iubite Censor, aprobă Tartarotul
De mă iubeşti...

CENSORUL

Historic e opul?

SOITARUL

Da...

CENSORUL

Nu-mi place,
Că mulți subt arhaisme ascund scorniri dibace
Cari se potrivește prea bine și acum.
Pre calpuzanii iștia eu i-aș preface-n scrum.
Zi! Aide! Dar ia seama că dacă Tartarot
Tărăgănează vocea sau face-așa dân cot
Precum binevoiește iubitul nostru domn,
N-o să mai ai nici pită, nici coperiș, nici somn!

(Soitarul se dă la fund și pe scena luminată cu lumânări apare, pe tron, Tartarot-vodă, foarte țanțoș, cu sceptru, cabaniță și coroană de aur.)

TARTAROT

Un comediante de bravură,
Domnesc de-atâtea zeci de ani
Făcând enormă lătrătură
În fața unor gogomani!

Toți laude-mi aduc puzderii,
Slăvite capuri de tirani,
De la reghina Engliterii
Până la șefii boșimani.

Valahia sunt eu, se ştie,
Cu uvrieri şi cu ţerani.
Ce comediant! Ce comedie,
Și câţi în sală gogomani!

(apare Românaș, în costum naţional, cu un pistol imens, având gura în formă de pâlnie, la brâu)

TARTAROT

(se ridică de pe tron, care se dovedește a fi găurit, în scobitură aflându-se o oală de noapte)

Sfetnici, oala este plină!
Voi, miniştri, ce mai staţi?
Deşertaţi-o în grădină
Și să vă înapoiaţi.

Gânduri nouă îmi veniră
Și trebui să aprobaţi.
Planuri mi se năzăriră
Și trebui să aclamaţi.

ROMÂNAȘ

Nu mai tot chema zadarnic
Că nu-i nimenea să vină:
Logofăt, spătar, paharnic
S-au vârât în vizuină.

Până când crezut-ai neamul
Că va sta tot adormit?
Uite, râul, uite, ramul
A furtună s-au zbârlit.

Câine, ți-au venit clipita
S-a sfârşit cu visul reu.
Libertatea-n jos privit-a
Și zări și neamul meu.

(Românaş se întoarce către Vodă cel real și îi vorbește cu patimă, pe când toți au încremenit.)

Da, măreața libertate
Ce credeai că ai răpus,
Soarele cu raze late
Ce credeai că au apus!

Frați români, sculați odată,
Moarte, moarte la tiran!
Frați români, vă prindeți roată
Și începeți liber an!

(Soitarul iese până la brâu în cadrul cutiei sale și smulge pistolul de la brâul păpușii. Îl îndreaptă spre pieptul lui Vodă și trage. O bilă ridicolă se rostogolește din țeava lui și cade la un pas pe podea făcând un zgomot de bâlci. Străjile năvălesc și îl prind pe Soitar, pe când Vodă se porneşte să râdă gros. După el se ia tot soborul, într-o cascadă de râsete ca la operetă. Râd tăvălindu-se pe jos, sufocându-se și dând din picioare. Vodă tace brusc și aproape imediat încetează toți, în afara unui sfetnic durduliu, care continuă să râdă o vreme, până își dă seama de situație. Toți îl privesc înghețat. Sfetnicul începe deodată să plângă. Urlă și se bocește, își smulge părul.)

SFETNICUL

Nu... nu, măria-ta...

(Vodă face un semn discret și țiganul Sulea îl ia la subțioară pe nefericitul sfetnic și porneşte cu el în jos pe scări. Mult timp se mai aud, din ce în ce mai năbușit, plângerile sale.)

VISTIERUL

(un bătrân costeliv, cu glas chelălăit de câine bătut)

Măria-ta, slăvite, ai fost prevăzător
Să îndoiești cu țărnă tot ce-i pentru popor,
Cahvea și praf dă pușcă. Sârmane, soitare,
Doar cu moloz tu vrut-ai pre vodă a-mpușcare...

VODĂ

Ha, ce tătar! Tu, Foltea, tu, Buză și tu, Bogză,
Îl rădicați și-ndată legați-l strașnic, cobză
De... uite, de lunetul acel să mi-l legați
Și țeava spre o steauă fierbinte s-o-ndreptați
Ca să se perpelească! Și-acum să prăznuim
Că am scăpat dân cruntul complot și vicleim.
Hai iute, piramida robiei s-o-njghebăm!
Hai iute, psalmodia puterii s-o cântăm!

(Apoteoza lui Vodă. Robii țigani cum și falșii țerani se așază în genunchi, pe spetele lor se suie și șed în patru labe ciocoii mititei, preste ei, ciuciți pe vine, boierii cu barbe, pe grumajii lor veliții dân protipendadă, cu spinările îndoite, iar în vârf, Vodă, într-o posițiune eroică, de statuă. Rămân toți încremeniți, în timp ce musichia execută o partitură asurzitoare, de circ. Pe urmă, întâi încet, apoi tot mai tare, până la un formidabil cor bărbătesc, de bași, care ar face să plesnească fereștile dacă ar fi, cântă toată adunarea, deschizând gurile exagerat și rotind ochii în cap.)

CORUL

Putirința, putirința
Asta toată ni-i voința
Putirința, putirința
Ni-i credința.

Stau la unul sus în cârcă
Și-altu-n cârcă mi se urcă
Putirința, putirința
    Ni-i credința.

Orice spune ăl de sus
Eu ascult și fac supus
Și pe mama și pe tata
    I-aș da gata.

Aş da țara toată-n jac
Pentr-o slujbă și-un cerdac
Pentr-o traistă de merinde
    Tot aș vinde.

Vorbe mari îmi stau în gură
Omenie și bravură
Dară-s numai somnoroasă
    Pentru clasa cea mai joasă.

Spun ce nu e, uit ce este
Pumnu-n gură, bâta-n țeste
Putirința, putirința
    Ni-i crediiiiiiiin-ța!

PERDEAUA A PATRA

(Pe ceruri cometul abia ivit arde cu flăcări furioase, ca o lampă cu acetilenă. Unul dân robii de la baza piramidei se scarpină în creștet, iar vibrația astfel provocată începe a crește, se transmite la cei de alături, cuprinde toată piramida, care în cele din

urmă se prăbușește ca un castel de cărți de joc. De la vlădică la opincă se dau tumba în țărână și se scol scuturându-și giubelele. Se pun iar la masă, îi trag iarăși cu vinul și cu scrumbiile sărate, până ce streaja, care în toate scenele dinainte stătuse pe zid, cu ochii ațintiți în zare, scoate din sân o trompetă minusculă, din cele folosite la '77, și sună în falset cunoscuta melodie a Alarmei. Vodă se îneacă și toți sar să-l bată pe spete. Se reped apoi spre streajă. Joc de scenă foarte animat.)

TOȚI

Ce e? Streajă, spune-n grabă! Ce e? Mai curând grăiește,
Că o spaimă cruntă-n pepturi ni să zbate și tot crește!
Ce e? Ce e?

STRAJA

Arătare! O beșică s-au ivit
Ce pân nori înaintează, și subt ea coș împletit
Unde ca furnici, gângănii, oameni sunt. Ei vin încoace!

VODĂ

Hm... sosit-au... Voi, îndată scoateți negrele capace
De pe țeava de luneturi. Aricescu!

IANCU ARICESCU

(sare plin de zel)

Doamne!

VODĂ

Vină
De te uită-n astă țeavă. Ei sunt?

Ei!

VODĂ

(aparte, vorbind cu sine)

Ce șugubină
Te-ndemnă, Manoli, tată, ca să-ți vâri gâtleju-n laț?

(tare)

Voi, boiari ce vecinic șadeți cu luleaua în târnaț,
Toți v-ați îndoit de mine, toți crezutu-m-ați nebun
Când luat-am românimii șapte piei de subt zăbun,
Toți în barbe murmurat-ați... Numai Sulea, dragul meu,
Credincios îmi fu în toate, să-i ajute Dumnezeu!
El pe-ascuns veghea ca țara să nu sufle, să nu miște,
Sindicaturi liberale să nu iasă pă miriște
Ca ciupearcele, și nime să nu aive nici un gând
Ce nu l-ar slăvi pre vodă și al său perfect orând.
Căci altfeliu răsvrătiții ar fi vrut schimbări o mie
Barbe-n țeară și grecime și năpăști să nu mai fie
Și-alte grozăvii... În zare îl vedeți pe Manoil
Ce cu sanchiloții vine să ne dea în brânci, tiptil!

(Mare emoțiune în adunare. Toți se îmbrâncesc ca să apuce să se uite mai repede prin lunet.)

UN BOIAR

Zavergiii!

ALT BOIAR

Bagabonții!

AL TREILEA BOIAR

Coate goale!

VODĂ

Aș, un moft!
Îi cunosc pre visătorii cu mânuși de piele soft:
O să-i căsăpim, iar mâine le vom face vreo statuie
Unde-or sta în togi, și musa cu fantastice gurguie
Le-o întinde peana.

SOBORUL

Doamne, înțelept ești!

VODĂ

Să-i primim
Cum li se cuvine. Agă și tu ăla cu chilim,
Vă luați țeranii-ndată (ce sunt încercați zapcii)
Și, cum coșul să coboară, atârnați-vă frânghii!

ȚERANII

(Călcând stângaci în opince cari li se dăduse de-a valma, iară nu după numere)

Înțeles!

VODĂ

Hai, toți la locuri! Logofăt și tu spătar
Fiți c-un ochiu pre nacelă și c-un altul pre soitar!

(La început cât o mărgică, mongolfierul purtat de zefirii cu plete argintii crește până ajunge cât sfera tainică a lunii. Înghite câte una stelele lucioase, devorează și balaurul cu coade blonde al fabulosului comet. Maiestuos, balonul se lasă asupra Turnului Colții, lătrat cu turbare de miile de câini al mahalalelor. Nacelul atinge în fine terasa din vârf și la un semn toată frământata adunare se azvârle spre el. Scânteie cumplite iataganele la lumina torțelor, funiile sunt retezate și, ușurat, balonul se înalță iar în văzduh, pierzându-se în nourii argintii. Din nacel sar vestiții noștri căuzași cari, dacă i-ai uitat, ostenit cetitor, ți-i aduc iarăși în fața ochilor: nobilul Manoil, frumoasa Zenaida, cruntul Iaurta, vestitul Ampotrofag și apriga sa muiere Zoe, cavalerul frânc Languedoc, înțeleptul Nastratin, machiavelicul Zotalis (cari acum poartă de lanț zburlita momâțică Ercul), precum și plecata slugă a domniei tale, efendi Auctore.)

VODĂ

(frecându-și palmele când îi vede pe toți cu câte un jungher la gât)

Ha! Sârmanilor, crezut-ați cum că doarme domnul țerii?
Că nu-l apără cu pepturi desvelite uvrierii
Și țeranii? Iacă, țeara v-a răpus, poporul demn!

MANOIL

(nălțându-și fruntea nobilă și fulgerându-l dân ochi pe tiran)

Cațaoane, mă slăbește cu al tău limbagi de lemn!
Țeara! Tu vorbești de țeară? Țeară, țarcul ista mare
Unde biet rumânul naște, să muncește ș-apoi moare
Fără nice-o bucurie, fără sărbători și sfinți?
Numești țeară astă jale, ăst cuibar dă umilinți?
Amlet glăsuia odată cum că Dania-i închisoare,
Nu fusese, cum să vede, p-a Valahiei ogoare
Ca să vază-aicea robii ce nu pot a zice cârc...

Câne, dântr-un colț de raiu tu făcut-ai iad și smârc!
Țeară! Mumă zi-i mai bine într-un crâng batgiucorită
Cari pruncii-i zac în sânge, mumă plânsă, despletită
Ce se duce să s-azvârle într-un iaz cu capu-n gios...
Venetic, de țeara noastră nu te-atinge!

VODĂ

(Îl ascultă atent, cu mâinile-ncrucișate și cu un zâmbet de nepătruns. Apoi începe pe un ton neașteptat de suplu.)

Serios?
Dar amarnic la mânie ești, băiete! Ce să spun...
Eu sunt rău, o lighioaie, iar popolul tău e bun...
Nu cumva mai încurcată este trebușoara asta?
Nu cumva tocmai valahii și-au adus pă cap năpasta?
Nu căta numai la mine. Ticălos îmi zici? O știu.
Ci te uită cum toți fură-n țeara asta, și zapciu
Da' și rob, și negustoriu, și plugarul, și fierarul,
Toți iau mită și plocoane, toți își măsluie cântarul...
Doftorii, te uită, cari jurământ făcut-au lui
Ipocrat, ca a lor ștință să slujească omului,
Patruzeci de piei jupoaie de pe bólnavul ce zace
Și îl lasă ca să moară de nu-i dă. Ast feliu face
Dascălul dân Sfântu Sava, calemgiii, ipistații
Ce rumâni sunt și nu grécoși, copilașii ăstei nații,
Și tot astfel grădinarul la tarabă, foc să-l arză,
Ochii el dân cap îți cere pentru un cotor dă varză.
Eu năpârcă sunt... să zicem... Dar ce sunt cei dân popor
Ce în fața unui verme se tot plec lingușitor,
Ce mă laudă în târguri, ce mă cânt la șezătoare?
Ce sunt cărturarii cari mă tămâie ca p-un soare
Făr-ca nime să le puie junghiu-n gât? Ce sunt acei
Ce-i ajut să ia puterea și să crească pă mișei?
Ori, privește-i cum își pune singuri piedică rumânii,

Cum cu geniile sale ei se poartă ca și cânii,
Cum nu suferă neghiobul să-l întreacă fiecine
De nu-i mai neghiob ca dânsul, cum talantul i-o rușine.
Nesărații pretutindeni pânea și cuțitul are,
Șef și *nul* ajuns-au, iată, vorbe asemănătoare...
Ori, te uită cum în târguri, în cătune și-n conace
Unul p-altul să pârăște, știe potera ce face
Toată lumea. Îi pui masă ca un om de omenie
Fratelui, iar el aleargă și șoptește la agie
Tot ce zis-ai... Manoile, ia gândește, nu cumva
Sunt chiar domnul care țeara dacă o întrebi, l-ar vrea?
Căci altfel nu se esplică cum mă rabdă, cum mă-ndură...
Da, îi vin ca o mănușe țerii estii fără gură...

MANOIL

(Care a ascultat cu fruntea înnourată cele spuse, începe a vorbi cu capul plecat, dar, pe măsură ce își găsește vorbele, ochii săi capătă iarăși puterea de a arunca flăcări.)

Minți... ce spui sunt adevăruri jalnice... și totuși minți...
E ticăloșit rumânul azi, e drept, dar umilinți
Nu gustat-au niciodată ca în vremea de acum...
La înfometat virtutea se preface iute-n scrum.
Nici un neam scutit nu este, oricât el ar fi de mare
Ca să cază în tirane fălci prea lacome și gheare.
Astfel să plecau râmlenii subt Nerone, Caracalla
Și trăgeau cu umilință l-al lor car, mușcând zăbala,
Astfel nemții să crâcnească nu-ndrăzni-vor subt Hitlér
Preschimbând în cruci dă scânduri triste crucile dă fer...
Tirania e o vrajă rea care dân om te face
Iepure sau porc sau câne. Cât ai fi de audace
Te trezești că-ți crește părul cenușiu, de șobolan...
Vinovat nu este neamul care geme subt tiran!

Tu să piei, și neamul ista va renaște dân cenușă
Ca un finix cu aripa mult învoaltă, jucăușă
Și or arăta rumânii în sfârșit la ce sunt buni!

VODĂ

(impacient)

Ambetat sunt! Agă, umflă-i pe acești văditi nebuni!

(Clipă de cumpănă pentru cărvunari. Va birui reacțiunea? Cei buni vor fârși jertfiți cum mieii cei nevinovați sfâșiați de fălcile lacome? Nu, căci există o Providență care totul vede și totul judecă. Uncalta ei se face vestitul Languedoc, care scoate dân sân un pumnal și să repede cu iuțeala unei feare la Vodă. Înfundă pumnalul până la plăsele în peptul lui Vodă, scoțând un răcnet de triumf. Vodă rămâne o clipă nemișcat, dar apoi, în uimirea tutulor, își smulge cuțitul dân pept și-l asvârle pe dalele de marmur. Începe să râză.)

VODĂ

Ha, ha, ha! Ce prunci dă țâță! Să mă omorâți ș-atât!
Altceva nu știți, de parcă o idee are gât
Ca în laț s-o puneți, parcă un principiu are-n stânga
Inemă ca și oricare. Ce e-n mintea-vă, nătânga?
Agă, ce stai?

NASTRATIN

(în grabă, întretăiat)

Auctore, un coșmar e... Izbăvește
Ale tale creature...

ZOE

Răul biruie și crește...
Șterge,-ndreaptă fila asta, nu se poate să perim...

(Ridică mâna și toți încremenesc asemenea unor statue de sticlă. Se plimbă melancolic printre personajele care deodată, surprinse de îngheț în atitudini grotești, își devăluie micimea, insignifianța, artificiul. Spectatorul simte cu înfiorare, în fotoliul său din stal, cât de absurdă este istoria: circ de purici, voci auzite de un nebun, viermi tubulari târându-se pe fundul oceanului. Personajele par figurine de zahăr colorat, praline umplute. Costumația de mascaradă, măștile de teatru kabuki le fac să spună limpede ceea ce Auctorele, el însuși îndepărtat și nefiresc, o spune cu o voce amară, depresivă. Aici este absolut necesar ca rolul Auctorelui să îl joace însuși Mircea Cărtărescu, așa cum este în realitate. Nimeni nu îl poate înlocui):

Nimic, nimic nu există. M-am născut și voi muri. Lumea s-a născut și va muri. Nimic nu e concret și etern. Suferim, luptăm, râdem, gândim în mijlocul unor vârteje de aburi colorați, noi înșine un vârtej. Ce rămâne din dragoste, din tinerețe, din tortură, din imaginea sclipitoare a unui scoruș de munte, plin de boabe roșii, din labirintele primei copilării? Rouă colorată pe pereții minții. Nici măcar moartea nu există. Confundăm visele și realitatea, ne mișcăm printre oameni care nu înseamnă nimic, citim poeme care nu spun nimic. Nici iad, nici rai. Nici limpede, nici tulbure. Spre sfârșitul oricărei cărți, ca și spre sfârșitul vieții, nu-ți rămâne decât să spui:

Nimic, nimic nu există. Poți spera în mântuire, te poți agăța de religii sau poți crede că viața asta este reală, concretă și e de ajuns pentru un om. Poți munci și poți lenevi. Poți acționa și poți contempla. Poți să îți imaginezi că dragostea e soluția, panaceul universal. Dar dragostea nu durează, asta înveți din dragoste. Dacă nu ești tot universul și dacă universul nu este etern și nesfârșit, tu nu exiști și nimic nu există.

Cine să înregistreze imaginea ta, tocmai a ta? Cine să spună: „el a trăit"? Cui îi pasă? Tu în tine, nici „tu" și nici „tine" neînsemnând nimic. Lumi aruncate, gunoi de lumi putrezite și aruncate, nisip de lumi. Vise visate în vise visate în vise visate în vise... Am fost un om, am avut ochii negri, fața subțire, am fost întâi copil, apoi adolescent, am scris cărți, m-am căsătorit și am o fetiță. Îmi amintesc milioane de lucruri. M-am agitat, am plâns, am iubit, am gândit, am avut toate viciile și toate virtuțile. Am încercat să înțeleg totul. Dar viața mi se va stinge și va urma o noapte nesfârșită. Nu voi mai fi. De-aceea spun acum tot ce am înțeles trăind:

Nimic, nimic nu există.

(Auctorele scoate un manuscris voluminos din buzunar, taie cu două linii ultima filă, coboară în sala goală în care, pe primul rând, în fotoliul din mijloc, stai doar tu, cititorule, îți zâmbește cu zâmbetul lui specific, printr-un rictus al gurii dezmințit de ochii triști și iese pe ușa din spate. Merge cu mâinile-n buzunare prin înserarea de toamnă (este 23 septembrie) privind tramvaiele care se scurg pe sub becurile protocalii, ocolind șantierele metroului, înfiorându-se de vântul care scutură frunzele uscate. Ajunge acasă, în blocul său de pe Nada Florilor. Încă din hol aude zgomotul mașinii de scris, care bate singură. Intră în bucătărie, își face o cafea și continuă lucrul cu înverșunare.)

PERDEAUA A CINCEA

VODĂ

(impacient)

Ambetat sunt... Agă, umflă-i pe acești vădiți nebuni!

(Aga și țeranii îi iau pe sus pe zavergii, dar cavalerul Languedoc se sbate și scapă de prigonitorii săi. Scoate danga dân teacă și se repede la Vodă. Toți se trag într-o parte, tiranul rămânând singur și părăsit cu spatele la tron. Estimp Sulea, care întrase de-o vreme neobservat în scenă, să aruncă cu peptul gol în fața lui Vodă. Zadarnică pavăză, căci brațul tare al zuavului îi străpunge pe amândoi dodată ca pe două potârnichi într-o frigare, unind astfel simbolic ceea ce aparența despărțea. Boiarii deșurubează ciubucele de la narghilele, hotărâți a-și vinde scump viața. Căpitanii trage spadele dân teacă. Zoe și Zenaida, de ceastălaltă parte, scot papucul din picior, gata a atinge la mir pre fiecine s-ar da prea aproape de grațiile lor. O bătălie demnă de inspirațiunea vechiului Omer ori o păruială pe placul bunului nostru Budai ori amândouă dodată s-ar fi încins cu siguranță dacă nu se afla acolo și vestitul Ampotrofag, sacul fără fund al invențiunilor mehanicești. Olimpian ca însuși Zevs, pierdut în codrii barbei sale fabuloase, el scoate dân bozonar o boambă grea, unsă cu păcură, și îi aprinde mucul de in cu amnarul. O azvârle cu nepăsare pe dușumea, în mijlocul mulțimii pestrițe. Spadele cad dân mâini, obrajii se golesc de sânge. Flăcăruia înaintează cu încetul, bila se rotește sfârâind și în cele dân urmă răsbubuie mult puternic. Jerbe de focuri și scântei de toate colorile scapără în toate părțile. Focuri de artificii izbucnesc pe cer, rachete roșii și albastre țâșnesc, se boltesc și se sparg în mii de țăndări înfocate. Pumni de confetti cad tuturor pe creștet și pe umere. Cu literi chirilice de foc se scrie pe boltă

TRĂIASCĂ VODĂ MANOIL

Mii și milioane de fluturași de hârtie poartă aceeași inscripție, care dodată înflorește pe buzele tutulor. Fiecine

se dumirește că așa trebuia să fie. Acorduri wagneriene sbucnesc dân orge nevăzute, împletindu-se deșuchiat cu swinguri de big band și marșuri de fanfară. Lumea cea multă dân turn fraternizează. Se sărută și se îmbrățoșează cu gesturi largi. Manoil e luat pe sus și pus pe tronul însângerat, în ciuda protestărilor lui. Într-un colț al scenii Zenaida îi trage cu așa furie o palmă bietului Calimachi, încât se vede cum îi zboară câteva măsele dân gură. Într-altă parte a scenii Iuda epopeii noastre, Iancu Aricescu, este scopit cu foarfica censorului și decorația îi este pusă pă pept. Astfel sunt pedepsiți cei răi. Cum sunt răsplătiți cei buni se va vedea mai departe. Dodată, în toiul entuziasmului general, răsună sârba, muzichia dragă poporului. Se-ncinge hora mare, unde joacă toți cu foc, de la vlădică la opincă. După o vreme, țambalele și scripca amuțesc și toți se întorc cu fața la tron. Discursul istoric al lui Manoil Întâiul trebuie să fie, firește, finalul triumfător al epopeei, anunțător al unor vremuri de aur. Râdicat în picere, alb ca varul, Manoil cuvântează.)

MANOIL

Doamne, ce mi-ai pus în mânuri soarta ăstei nații triste
Și prea vesele dodată, optimisto-pesimiste,
Doamne, traghicomedia ce mi-o vezi cu ochi apoși
Și mă lași ca să-mi duc crucea pântre măscărici, ca-n Bosch,
Izbăvește-mă odată, fă să arză tronul ista
Fă ca turnul să se darme cu noi toți. O, Gianbattista,
Nu e *corsi*, nici *ricorsi* în ferbintele-Orient,
Ci dodată amândouă, împletite-absurd, dement
Ca balaurul ce coada tot și-o mușcă, și-o sfâșie
Și cum pițigoiul gheara-și pune-n gât, în colivie.

Doamne, unde mi-este neamul ce am vrut a-l izbăvire?
Und-să-l caut? Sus la munte? Gios la câmp? În cimitire?
Unde iaste truditorul ce am vrut a libera?
Oh, istorie săpată cu o lingură-n halva...

(Coboară, hamletian, cu capul plecat, treptele tronului. Pășește prin bălțile de șampanie presărate cu serpentine și confetti. Urmează încet ca pentru sine.)

Orice-aș face, la aceia a ajunge n-am să pot
Care cu sudoarea frunții pânea dân pământ o scot,
Nici la cel care ciocanul îl izbește-n ferul roș.
Între mine și-ntre dânșii or fi vecinic ticăloși,
Măscărici, limbuți, lichele, măști rânjite, fălci boiate
Patrihoți ce vorbe sacre spun cu buzele-mbălate,
Vili ce crede că e țara un cofet cu cremă groasă
Ce felia cea mai mare o poftesc la ei pe masă...

(Înalță fruntea și vine hotărât la rampă. Vorbește acum direct cu tine, cititorule.)

Știu, e un eșec penibil... știu, țaruki și paluki...
Da, zavera, idealul, jurământ p-a spangei muchii,
Bairon, știu... Dar n-are-a face... silă mi-e de tot... nu
vreu
Decât să mă văz odată izbăvit de lanțul greu
Al Ilusiei. Adio! Să domnească cine-o vrea...

(Se așază, cu capul în palme, pe o piatră de la marginea scenei. Dodată, înainte să aive vreme cineva să răspundă lui Manoil, straja dă iar larma dân goarna de dorobanț. Toți se reped la ziduri.)

UN BOIAR

Suntem congiurați! O oaste cu făclii înfricoșate
Adunată e subt poala turnului! Bre, Calistrate,
Tu-i cunoști, muscalii-s oare?

CALISTRAT

Ba.

UN BOIAR

Sunt leşii?

CALISTRAT

Nici atât.
Sunt piraţi dân jur de Atos, că au cruci dă lemn la gât,
Iară cei dân partea-ailaltă sunt şetrari cu bărbi sperlite...

ZENAIDA

Nu să poate! Gheorghi! Lambru!

DE JOS, DOUĂ VOCI

Slugi smerite, slugi smerite!

ZENAIDA

Palicarii mei sunt, Doamne. Îi uitasem mai de tot.

UN BOIAR

Revuluţie!

ALT BOIAR

Trădare!

AL TREILEA BOIAR

Maşinaţie!

AL PATRULEA BOIAR

Complot!

IAURTA

(care de la ivirea dân nacel stătuse umil deoparte)

Trădare? Cine-a vorbit de trădare? Stimabililor, onorabililor, într-o asemenea ocasiune solemnă trebuie să dăm dovadă de tact. Cești ce vedeți la poalele turnului sunt doar modești cetățeni ce au venit la votare. Vom auzi glasul suveran al popolului, în fața căruia, dacă pot pentru ca să spui așa, trebuie să ne plecăm.

(Glasuri de jos: Trăiască vodă Iaurta!)

IAURTA

(Suie treptele tronului, emoționat. Scoate o năframă mare cu care își șterge grațios fruntea.)

Fraților! Asemeni tutulor urmașilor (sic!) mei cari și-au jertfit sângele pentru țărișoara lor, asemeni lui Mircea cel Mare și lui Michaiu Bravul... zic și eu, fraților... (plânsul îl îneacă) că a sosit ceasul... să dăm o pildă Europii... de la care putem zice... depandă! (Glasuri de jos: Trăiască vodă Iaurta!) Și mai dați-mi voe, fraților, acum când toată omenirea... să fie cu ochii asupra noastră, să grăiesc odată cu nemuritorul Gambetta: Iubesc poporul, dar urăsc pe poporan! (Se trântește pe tron plângând în hohote.)

ZOTALIS

Ajunge, tată. Ce atâta vorbărie? Pe onoarea mea, nu o să ai majoritate, ci u-na-ni-mi-ta-te! Voi, ăştia, de-aici, cine e pentru?

(Toţi râdică mâini tremurătoare.)

ZOTALIS

Sire, voinţa poporului! Box populi, box dei! Nu te poţi pune contra cu nici un chip.

IAURTA

(zdrobit)

Primesc! Dacă e voia poporului...

ZOTALIS

Păi altfel cum? Logofete, un discurs. Şi muzica! Muzica!

LOGOFĂTUL

(Încearcă iar disperat să acopere cu glasul lui subţirel muzica.)

Urmaşe a lui Mircea... concepţii geniale...
etc., etc....

(Se desfac alte sticle de şampanie, toţi se îmbrăţişează, Tripanosoma încoardă lira pre când Iaurta, căruia i s-au uscat lacrimele de crocodil, s-a instalat bine pe tron şi priveşte scena cu ochi crunt de fiară. Câte unul înalţă

cupa și rostogolește vorbe care se perd în necontenitele arpegii ale fanfarei. Eroii ceilalți ai epopeii noastre se strecoară afară dân entuziasmul general și coboară cu pași înceți treptele turnului.)

CORTINA

SUMAR

Un fantastic mehanism. De ce din umbră-mi ai fugit? De ce nu-s singur și nefericit? Numit ținut, grup simplu, falsă landă. E seară și ninge-ndesat. M-am retras într-o peșteră. Deodată mi s-a făcut moarte. Floare-a lumilor, val verde

CÂNTUL AL OPTULEA / 108

Estimp grelele barcaze. O, listopirați. Turcii crunți cu iatagane. Toți cu aripe dă îngeri. Padișah a șapte neamuri, sunt un hoge, Nastratin. Mânia strică omenia. Măgariul și negustorul. Sunt țigani! Aide-n șatră, împărate. Cortul lui vătaf e mare. Oh, copile, ești Zotalis! Spovedanie să-ți fac. Dado, află că spre știință m-aplecai. Vis avut-am. Acolo cășile-s dă friptură. Află, preaiubit Zotalis, că trăim numai o dată. Ție mă alătur. Uf, s-a dus și cântul ista

CÂNTUL AL NOUĂLEA / 127

Braga bun! Susan! Șerbeturi! Când dân nouri o beșică. Decupă dân epopee bucățica cu balonul. La arătarea de mirare. Manoile, cuget nobil. Dar ce dracu faci? Dă-mi drumul. EU, MIRCEA CĂRTĂRESCU. Împregiur pirații sforăi. Miliardele dă stele. Cobor treptele cernite ale scării înghețate. Cu prapuri, cu cădelnițí, cu-elohimi. Te-am căutat peste tot. Nu-n Talmud și nu-n descântec

CÂNTUL AL ZECELEA / 143

Fantasie, fantasie... Și intrarăm iar în Giurgiu. Babă știrbă cu zâmbiri. Grea beserică spăimoasă. Musă! ce odat pretins-ai. Un metamorfos. Totul este scriitură. Mormoloc eșit dân spaima dă codană ce-a visat. E Hermina.

La prețul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea timbrului
literar ce se virează
Uniunii Scriitorilor din România,
Cont nr. RO44 RNCB 5101 0000 0171 0001,
B.C.R. Unirea, București

Redactor
VLAD RUSSO

Tehnoredactor
DOINA ELENA PODARU

Corector
GEORGIANA BECHERU

DTP
ANGELA ARDELEANU

Apărut 2009
BUCUREȘTI – ROMÂNIA

Lucrare executată la C.N.I. „CORESI" S.A.